

Republika Hrvatska
Centar sudske prakse
i
Odjel za praćenje i proučavanje sudske prakse

ZBIRKA SENTENCI
s nomenklaturom prava

2024.

Sadržaj

Kazala.....	IX
ABECEDNO STVARNO KAZALO.....	X
ABECEDNO ZAKONSKO KAZALO	XIV
Sentence.....	XXVI
<u>0 > Stvarno pravo.....</u>	<u>1</u>
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > POSEBNA OGRANIČENJA > SUSJEDSKA PRAVA > PRISTUP NA TUĐE > UPORABA TUĐE NEKRETNINE RADI IZVOĐENJA RADOVA	1
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > NEPOKRETNE STVARI.....	2
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > PRAVO VLASNIŠTVA > OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > JAVNA DOBRA U JAVNOJ UPORABI (ČLANAK. 35/5 ZV) > UPIS OPĆEG DOBRA I JAVNOG DOBRA U ZEMLJIŠNU KNJIGU.....	3
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > OBLICI PRAVA VLASNIŠTVA > VLASNIŠTVO POSEBNOG DIJELA ZGRADE (ETAŽNO VLASNIŠTVO) > IZVRŠAVANJE OVLAŠTI GLEDE CIJELE NEKRETNINE > TROŠKOVI CIJELE NEKRETNINE	4
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > UKNJIŽBA > TABULARNA ISPRAVA	4
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > UKNJIŽBA > TABULARNA ISPRAVA > PRETPOSTAVKE ZAHTJEVA	6
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA > TUŽBE ZA BRISANJE SPORA	7
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA > OSTALE	8
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA > PRAVNI LIJEKOVI (PRIGOVOR I ŽALBA)...	9
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > OSNIVANJE, OBNAVLJANJE, DOPUNJAVANJE I PREOBLIKOVANJE ZEMLJIŠNE KNJIGE > POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK.....	10
STVARNO PRAVO > OSTALO > DRUŠTVENO VLASNIŠTVO.....	11
STVARNO PRAVO > OSTALO > DRUŠTVENO VLASNIŠTVO > ZABRANE RASPOLAGANJA	12
<u>1 > Obvezno pravo</u>	<u>13</u>
OBVEZNO PRAVO > VRSTE OBVEZA > NOVČANE OBVEZE > ZATEZNE KAMATE > PRAVO VJEROVNIKA NA ZATEZNU KAMATU.....	13
OBVEZNO PRAVO > UČINCI OBVEZA > POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI > ROK ZA TUŽBU	14
OBVEZNO PRAVO > PROMJENA VJEROVNIKA ILI DUŽNIKA > PROMJENE SADRŽAJA > OBNOVA.....	15
OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZE > ZASTARA > OPĆENITO > NASTUPANJE ZASTARE	16
OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU > OPĆI ROK ZASTARE > POJEDINI SLUČAJEVI PRIMJENE OPĆEG ROKA > STJECANJE BEZ OSNOVE	17

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU > TRAŽBINE NAKNADE ŠTETE > POČETAK TIJEKA ZASTARE ...	18
OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O UPORABI I KORIŠTENJU STVARI > UGOVOR O NAJMU > NAJAM STANA SA ZAŠTIĆENOM NAJAMNINOM > SKLAPANJE UGOVORA > POSEBNA PRAVA > PRAVO NA OTKUP STANA	19
OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST DRŽAVE	21
OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI > ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD ŽIVOTINJA > ŠTETA KOJU UZROKUJE DIVLJAČ	22
OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI > ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD ŽIVOTINJA > ŠTETA KOJU UZROKUJE DIVLJAČ	23
OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST DRŽAVE > OPĆENITO	25
OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > POPRAVLJANJE ŠTETE > POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE > PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA	27
4 > Obiteljsko pravo i nasljedno pravo	28
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ODGOVORNOST, DUŽNOST I PRAVA RODITELJA > UZDRŽAVANJE DJETETA	28
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA > ODUZIMANJE I VRAĆANJE PRAVA NA RODITELJSKU SKRB	29
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA > TRAJANJE I PRESTANAK OBVEZE UZDRŽAVANJA	30
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > IMOVINSKI ODNOSI > IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA > VLASTITA IMOVINA	31
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > OPĆENITO > POSTUPCI PRED SUDOM UREĐENI OBITELJSKIM ZAKONOM	32
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK RADI UTVRĐIVANJA ILI OSPORAVANJA MAJČINSTVA ILI OČINSTVA	33
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU > PROCESNA PITANJA UREĐENA NA POSEBAN NAČIN	34
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI IZVANPARNIČNI POSTUPCI	34
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > OPĆENITO > STRANKE	35
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > MJESNA NADLEŽNOST SUDOVA > PROMJENA OKOLNOSTI NA KOJIMA SE TEMELJI MJESNA NADLEŽNOST	36

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA > OVRHA RADI OSTVARIVANJA SUSRETA I DRUŽENJA RODITELJA S DJETETOM	37
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > NASLJEĐIVANJE NA TEMELJU ZAKONA > NUŽNI NASLJEDNICI > PRIRODA PRAVA NA NUŽNI DIO.....	38
OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > ZBOG SPORA O ČINJENICAMA > PREDMNIJEVA O POSTOJANJU ODREĐENIH ČINJENICA	39
OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK.....	40
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > ODREĐIVANJE PREKIDA.....	40
<u>5 > Radno pravo.....</u>	<u>42</u>
RADNO PRAVO > PLAĆE > NAKNADA PLAĆE > DODACI	42
RADNO PRAVO > NAKNADA ŠTETE > ODGOVORNOST RADNIKA ZA ŠTETU UZROKOVANU POSLODAVCU > ODGOVORNOST RADNIKA.....	43
<u>6 > Ustavno i upravno pravo.....</u>	<u>44</u>
USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE > SUDSKE.....	44
<u>7 > Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji.....</u>	<u>45</u>
KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENO PRAVO > POSEBNI DIO > OSTALA KAZNENA DJELA	45
KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > PRESUDA > VRSTE PRESUDA > PRESUDA KOJOM SE OPTUŽENIK OSLOBAĐA OPTUŽBE	47
KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRVOSTUPANJSKE PRESUDE > OSNOVE ZBOG KOJIH SE PRESUDA MOŽE POBIJATI > BITNE POVREDE ODREĐABA KAZNENOG POSTUPKA > APSOLUTNO BITNE POVREDE.....	48
<u>8 > Građansko procesno pravo.....</u>	<u>49</u>
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > STRANKE > SUPARNIČARI > JEDINSTVENI.....	49
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > ZASTUPNICI STRANAKA > ZAKONSKI ZASTUPNICI > PRIVREMENI ZASTUPNIK.....	50
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > ZASTUPNICI STRANAKA > PUNOMOĆNICI > SPOSOBNOST BITI PUNOMOĆNIK > ODVJETNIK KAO PUNOMOĆNIK > PRIVREMENI ZAMJENIK	51
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNE RADNJE > PARNIČNE RADNJE SUDA > DOSTAVLJANJE > NAČIN DOSTAVLJANJA > ELEKTRONIČKIM PUTEM.....	52

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNE RADNJE > ROKOVI > POJAM I VRSTE ..	53
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > KOJI SE PARNIČNI TROŠKOVI NAKNAĐUJU	54
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA	55
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA	56
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > OSIGURANJE PARNIČNIH TROŠKOVA.....	56
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA	57
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA	58
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > PREINAKA TUŽBE.....	59
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > POVLAČENJE TUŽBE.....	60
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > POSTUPAK PRIJE PODNOŠENJA TUŽBE KAD JE STRANKA U POSTUPKU REPUBLIKA HRVATSKA.....	61
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > PO ODLUCI SUDA	61
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > ZASTOJ POSTUPKA.....	62
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > DOKAZI I IZVOĐENJE DOKAZA > PREDMET DOKAZIVANJA > ČINJENICE KOJE SE NE DOKAZUJU > OPĆEPOZNATE ČINJENICE	63
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > GLAVNA RASPRAVA > ODRŽAVANJE REDA NA GLAVNOJ RASPRAVI	65
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PRESUDA > PRAVOMOĆNOST PRESUDE > GRANICE PRAVOMOĆNOSTI > SUBJEKTIVNE.....	66
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > PRAVO NA ŽALBU	67
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > SADRŽAJ ŽALBE > IZNOŠENJE NOVIH ČINJENICA I PREDLAGANJE NOVIH DOKAZA U ŽALBI	68
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSEBNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA MALE VRIJEDNOSTI > POSEBNOSTI U POSTUPKU PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM	69
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO > ODGOVARAJUĆA PRIMJENA PROPISA PARNIČNOG POSTUPKA.....	70

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > POKRETANJE POSTUPKA > PRIJEDLOG OVRHOVODITELJA	71
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > SREDSTVA I PREDMET OVRHE I OSIGURANJA > PREDMET OVRHE I OSIGURANJA > OGRANIČENJE STREDSTAVA I PREDMETA OVRHE I OSIGURANJA	72
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA > NAKNADA .	73
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > OVRŠNA ISPRAVA	74
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > POTVRDA O OVRŠNOSTI	75
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU	76
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU	77
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE > POSTUPANJE PO PRIGOVORU > KAD SE NE MOŽE TRAŽITI DA SE OVRHA PROGLASI NEDOPUŠTENOM	78
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE	79
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE	81
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE	82
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE	83
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > OPĆENITO > OVRHA KAD SE NAKON STJECANJA ZALOŽNOG PRAVA ILI PRAVA NA NAMIRENJE PROMIJENI VLASNIK NEKRETNINE	84
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > OPĆENITO > ZALOŽNA PRAVA, SLUŽNOSTI, STVARNI TERETI I PRAVO GRAĐENJA TE UGOVORI O ZAKUPU I NAJMU	84
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA POKRETNINAMA > PLJENIDBA I PROCJENA POKRETNINA > STJECANJE ZALOŽNOG PRAVA	86
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI OSTVARENJA NENOVČANE TRAŽBINE > OVRHA RADI ISPRAŽNENJA I PREDAJE NEKRETNINE	88

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI OSTVARENJA NENOVČANE TRAŽBINE > OVRHA DIOBOM STVARI > TROŠKOVI POSTUPKA	89
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > OPĆENITO > NEDOPUSTIVOST OSIGURANJA.	90
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI	91
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI > PRETPOSTAVKE ZASNIVANJA.....	92
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > SUDSKO I JAVNOBILJEŽNIČKO ZALOŽNOPRAVNO OSIGURANJE NA TEMELJU SPORAZUMA STRANAKA > SUDSKO OSIGURANJE NENOVČANE TRAŽBINE ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA TEMELJU SPORAZUMA STRANAKA	93
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > PRIVREMENE MJERE > PRIVREMENE MJERE RADI OSIGURANJA NENOVČANE TRAŽBINE > PRETPOSTAVKE ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE.....	94
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > PRIVREMENE MJERE > PRIVREMENE MJERE RADI OSIGURANJA NENOVČANE TRAŽBINE > OSTALO	96
OSTALA PRAVNA PODRUČJA.....	97
OSTALA PRAVNA PODRUČJA.....	97

Kazala

ABECEDNO STVARNO KAZALO

B

BITNA POVREDA ODREDABA KAZNENOG POSTUPKA

- izreka presude je jasna i razumljiva - 45

I

IDENTITET IZREKE OPTUŽNICE I PRESUDE

- mogućnost intervencije suda u činjenični opis kaznenog djela iz optužnice – 44

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

- povlačenje prijedloga - 68

K

KLEVETA

- pravo privatnog tužitelja na zaštitu časti, ugleda i dostojanstva - 43

N

NASLJEDNO PRAVO

- nužni dio (teret dokaza) – 36
- prekid ostavinskog postupka (ugovor o doživotnom uzdržavanju) - 37
- upućivanje na parnicu (vjerojatnije pravo) – 38
- prekid postupka - 39
- stranke u ostavinskom postupku – 46

O

OBITELJSKO PRAVO

- povišenje uzdržavanja (aktivna legitimacija) – 25
- posebni skrbnik - 26
- uzdržavanje bračnog druga – 27
- vlastita imovina (isplata kreditnih obroka) – 28
- razvod braka (međupresuda) – 29
- primjena Tarife – 30
- presuda zbog ogluhe u sporu o uzdržavanju – 31

- utvrđivanje postojanja izvanbračne zajednice – 32
- status izvanbračne zajednice (nasljedno pravo) – 33
- promjena boravišta (mjesna nadležnost) - 34
- činjenice koje postoje u vrijeme donošenja rješenja - 35

OBVEZNO PRAVO

- zakonske kamate na preinačeni dio tužbenog zahtjeva – 13
- tužba za pobijanje (rok) – 14
- promjena sadržaja obveze (konverzija) – 15
- zastara (zadužnica) – 16
- zastara za naknadu za zemljište oduzeto radi izgradnje ceste – 17
- ukupnost neimovinske štete – 18
- prijelaz prava na otkup stana – 19
- naknada imovinske štete (kao razlika turističke i zaštićene najamnine) - 20
- pravo na lov – 21
- šteta od divljači – 22
- odgovornost države (nepostupanje nadležnog državnog odvjetništva) – 23
- povećanje naknade prema Orijentacijskim kriterijima – 24

OVRŠNI POSTUPAK

- postupak izravne naplate u odnosu na nasljednika – 69
- naplata novčane tražbine osigurane založnim pravom – 70
- nužni trošak - 71
- ovršna isprava (institut pravomoćnosti presude) – 72
- glavna tražbina i kamate u ovrsi – 74
- odbacivanje prijedloga za ovrhu - 75
- razlozi za tužbu za proglašenje ovrhe nedopuštenom – 76
- isključenje primjene odredbe članka 180.a stavka 3. OZ/96 – 77
- uplata predujma troškova procjene vrijednosti nekretnine – 78
- obustava (uplate predujma) - 79
- nadležnost za odlučivanje o žalbi - 80
- pravo na jedinu nekretninu – 81
- zaštita prava na dom - 82
- zasnivanje založnog prava na pokretninama – 83
- odgovarajuća isprava (predaja nekretnine) – 84
- troškovi (diobe nekretnine sudskom prodajom) - 85
- postupak osiguranja (dvostruka litispendencija) – 86
- založno pravo (pravo na dom) - 87
- presuda kao ovršna isprava - 88
- nekretnina upisana na treću osobu kao prethodnog vlasnika - 89
- prebivalište protivnika osiguranja u državi članici EU - 90
- ukidanje privremene mjere osiguranja - 91

P

PARNIČNI POSTUPAK

- produljenje roka za ispravak (prijedlog za promjenu sredstva ovrhe) – 50

- troškovi postupka (priznanje tužbenog zahtjeva za prestanak uzdržavanja) – 51
- naknada troškova na teret sredstava socijalne skrbi – 55, 57
- jednokratna nagrada – 56
- uređenje tužbenog zahtjeva – 57
- podnošenje novog zahtjeva za mirno rješenje spora – 59
- općepoznata činjenica – 62
- ometanje rada suda – 63
- intervencijski efekt – 64
- postupak u sporovima male vrijednosti - 67
- isticanje prigovora zastare u žalbi (pristojba) - 66
- naknadno plaćanje pristojbe - 49
- privremeni zastupnik (isplata pologa) - 48
- ukidanje klauzule pravomoćnosti - 73
- trošak kod povlačenja tužbe - 52
- troškovi postavljanja i rada privremenog zastupnika - 47
- razlozi za prekid postupka - 60
- povlačenje tužbe po udovoljenju zahtjeva – 58
- pravni interes za žalbu - 65
- aktorska kaucija - 54
- zastoj - 61
- trošak podnesaka – 53

R

RADNO PRAVO

- plaćanje s osnova ugovorene kazne - 41
- terenski dodatak – 40

S

STEČAJ POTROŠAČA

- primjena Zakona o stečaju potrošača – 92
- oslobađanje potrošača od obveza – 93

STVARNO PRAVO

- susjedska prava – 1
- objekt prava vlasništva (fizički odijeljeni dio nekretnine) – 2
- javno vodno dobro – 3
- etažno vlasništvo (podmirenje troškova odvoza smeća) – 4
- zemljište unutar granica građevinskog područja – 11
- optanska imovina - 12

U

UPRAVNO PRAVO

- plaćanje pristojbe (predlagatelj osiguranja) - 42

Z

ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO

- upis pomorskog dobra - 5
- pravo na izjavljivanje pravnog lijeka - 9
- uknjižba (presuda na temelju priznanja) - 6
- brisanje zabilježbe pokretanja postupka povrata – 7
- zabilježba (prijedlog za dopuštenje revizije) - 8
- pojedinačni ispravni postupak (dosjelost) – 10

ABECEDNO ZAKONSKO KAZALO

(Abecedno zakonsko kazalo jedinstveno je za sva područja prava i složeno je po abecedi prema pravnim propisima koji su primjenjivani u pojedinim odlukama. U kazalu su, pored naziva propisa, redovito označeni samo oni članci, odnosno odredbe koje se spominju u odluci, odnosno pravnom stajalištu. Sve sentence označene su brojevima od 1 do 93. Brojevi koji u ovom kazalu slijede iza članka određenog propisa označavaju redni broj sentence.)

C

CESTE

- *Zakon o cestama*
(NN 84/11)
- Članak 98. - 17
- Članak 100. - 17
- Članak 101. stavak 1. - 17
- Članak 131. stavak 1. i 6. - 17

E

ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE

- *Pravilnik o elektroničkoj komunikaciji*
(NN 5/20 i 139/21)
- Članak 12. – 49

G

GRAĐEVINSKO ZEMLJIŠTE

- *Zakon o građevinskom zemljištu*
(NN 54/80, 42/86, 41/88, 16/90 i 53/90)
- Članak 3. - 11

K

KAZNENI POSTUPAK

- *Zakon o kaznenom postupku*
(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 80/22 i 36/24)
- Članak 449. stavak 1. - 44
- Članak 453. točka 3. – 44
- Članak 455. – 45

Članak 468. stavak 1. točka 11. - 45

KAZNENO PRAVO

- *Kazneni zakon*
(*NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23 i 36/24*)

Članak 149. - 43

KONVENCIJE

- *Europska konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*
(*NN – MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05 i 1/06*)

Članak 6. stavak 1. - 24

Članak 8. stavak 2. - 82

- *Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*
(*NN - MU 18/97, 6/99, 8/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10*)

Članak 1. Protokola broj 1. - 20

Članak 8. – 74, 82

L

LOVSTVO

- *Zakon o lovstvu*
(*NN 99/18*)

Članak 78. točke 1. i 2. - 22

Članak 82. stavak 3. - 22

N

NAJAM STANOVA

Članak 38.- *Zakon o najmu stanova*
(*NN broj 91/96, 48/98, 66/98 i 22/06*)

Članak 24. stavak 2. - 19

Članak 38. - 19

NAKNADA ZA ODUZETU IMOVINU

- *Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine*

(*NN 92/96, 92/99, 39/99, 42/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02 i 80/19*)

Sentenca 7.

NASLJEDNO PRAVO

- *Zakon o nasljeđivanju*
(*NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19*)

Članak 5. stavak 1. - 69
Članak 5. stavak 3. - 39
Članak 69. - 36
Članak 70. - 36, 38
Članak 129. stavak 1. - 69
Članak 139. stavak 3. - 69
Članak 215. stavak 1. - 38
Članak 222. - 46
Članak 222. stavak 1., 2. točka 2. i 4. - 37
Članak 224. - 37
Članak 224. stavak 1. točka 1. - 46
Članak 224. stavak 2. - 39
Članak 225. - 36
Članak 225. stavak 1. - 37
Članak 235. stavak 1. - 39

O

OBITELJSKI ODNOSI

- *Obiteljski zakon*
(*NN 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 61/11 i 25/13*)

Članak 248. stavak 1. - 28
Članak 253. stavak 2. - 28

- *Obiteljski zakon*
(*NN 103/15, 98/19 i 47/20*)

Članak 3. - 35
Članak 170. - 26
Članak 171. - 26
Članak 409. - 34
Članak 424. stavak 2. - 25
Članak 433. - 32
Članak 435. - 34
Članak 436. - 33, 35
Članak 438. - 32
Članak 526. - 75

- *Obiteljski zakon*
(*NN 103/15, 98/19, 47/20 i 49/23*)

Članak 295. stavak 1. - 27
Članak 298. stavak 1. - 27
Članak 366. - 30

- *Zakon o privremenom uzdržavanju*
(*NN 92/14*)

Članak 25. - 93

- *Obiteljski zakon*
(*NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23*)

Članak 50. - 29

Članak 56. - 29

Članak 425. stavak 1. - 31

OBVEZNI ODNOSI

- *Zakon o obveznim odnosima*

(*NN 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01*)

Članak 67. stavak 1. - 14

Članak 70. - 14

Članak 71. stavak 1. - 14

- *Zakon o obveznim odnosima*

(*NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18*)

Članak 8. - 20

Članak 29. stavak 1. - 24

Članak 1045. stavak 1. - 20

- *Zakon o obveznim odnosima*

(*NN 35/05, 11/08, 125/11, 78/15, 126/21, 114/22 i 156/22*)

Članak 323. stavak 1. - 15

Članak 580. - 39

- *Zakon o obveznim odnosima*

(*NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23*)

Članak 19. stavak 1. - 23

Članak 19. stavak 2. - 18

Članak 215. - 16

Članak 216. - 16

Članak 225. - 16

Članak 230. stavak 1. - 18

Članak 241. - 16

ODVJETNIŠTVO

- *Kodeks odvjetničke etike*

(*NN 64/07, 72/08, 64/18, 52/21, 83/21 i 81/22*)

Točka 85. - 63

Točka 95. - 63

- *Zakon o državnom odvjetništvu*

(*NN 67/18*)

Članak 108. - 23

- *Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika*

(*NN 142/15, 103/14, 107/15 i 126/22*)

Tbr. 7. točka 2. - 56

Tbr. 8. - 53

Tbr. 50. - 56

- *Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika*

(*NN 142/15, 103/14, 144/14, 107/15, 126/22 i 138/23*)

Tbr. 7. točka 2. i 3. - 30

Tbr. 52. točka 4. - 30

OSIGURANJE

- *Zakon o obveznim osiguranjima u prometu*
(*NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14*)

Članak 11. stavak 1. - 13

Članak 12. stavak 4. - 13

OTPAD

- *Zakon o održivom gospodarenju otpadom*
(*NN 94/13 i 73/17*)

Članak 30. stavak 5. i 6. - 4

OVRŠNI POSTUPAK

- *Ovršni zakon*
(*NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08*)

Članak 180.a stavak 4. - 77

- *Ovršni zakon*
(*NN 112/12, 25/13, 93/14 i 73/17*)

Članak 50. stavak 1. točka 7., 9., 10. i 11. - 76

Članak 52. stavak 1. i 3. - 76

Članak 55. stavak 5. - 76

Članak 110. - 76

- *Ovršni zakon*
(*NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20*)

Članak 3. stavak 1. - 86

Članak 7. stavak 1. - 86

Članak 13. stavak 1. - 86

Članak 32. stavak 2. - 70

Članak 82. stavak 1. - 81

Članak 83. - 81

Članak 211. - 71

Članak 290. - 83, 86

Članak 291. - 83

Članak 300. stavak 1. točka 3. - 83

Članak 335. stavak 1. točka 2. - 83

- *Ovršni zakon*
(*NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22*)

Članak 11. stavak 6. - 80

Članak 14. točka 4. - 55

Članak 21. stavak 1. - 47, 61

Članak 22. - 72

Članak 23. točka 5. - 88

Članak 28. - 88

Članak 36. stavak 3. - 73

Članak 51. stavak 2. - 80

Članak 50.-56. - 80

Članak 69. stavak 1. - 61

Članak 75. stavak 1. - 88
Članak 80. - 87
Članak 80.b – 87, 88
Članak 80.b stavak 1. - 72
Članak 84. stavak 3. - 6
Članak 92. stavak 1. i 3. - 78
Članak 95. stavak 4. - 79
Članak 290. - 88
Članak 290. stavak 2. - 87
Članak 296. – 88, 89
Članak 297. stavak 1. - 88
Članak 305. – 90, 91

- *Ovršni zakon*

(*NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24*)

Članak 14. - 85
Članak 211. - 75
Članak 197. stavak 1. i 2. - 75
Članak 275. stavak 1. i 2. – 85
Članak 290. stavak 3. – 70
Članak 322. stavak 11. - 84

- *Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima*

(*NN 91/10 i 112/12*)

Članak 9. - 77
Članak 36. - 77

- *Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima*

(*NN 68/18, 02/20, 46/20 i 47/20*)

Članak 3. stavak 1. točka 1. -75

P

PARNIČNI POSTUPAK

- *Zakon o parničnom postupku*

(*NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19*)

Članak 211. stavak 1. - 64
Članak 352. stavak 2. - 66

- *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku*

(*NN 70/19*)

Članak 9. u vezi sa člankom 117. stavak 2. - 47
Članak 29. - 61
Članak 107. stavak 1. - 61

- *Zakon o parničnom postupku*

(*NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22*)

Članak 5. stavak 1. – 86
Članak 12. stavak 1. - 60

Članak 35. stavak 2. točka 11. - 73
Članak 83. stavak 5. - 62
Članak 84. stavak 1. - 56
Članak 148. - 62
Članak 151. - 56
Članak 155. - 71
Članak 158. stavak 1. i 2. - 52
Članak 164. stavak 2. - 58
Članak 185. stavak 1. - 86
Članak 190. - 13
Članak 191. - 13
Članak 193. stavak 1. - 68
Članak 193. stavak 2. - 58
Članak 194. stavak 1. - 52, 86
Članak 221. stavak 4. - 62
Članak 230. stavak 1. - 60
Članak 358. stavak 1. - 65
Članak 367. stavak 1. - 65
Članak 380. točka 1. - 65
Članak 380. stavak 3. - 58

- Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 - Odluka USRH, 123/08 - ispravak, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 - Odluka USRH, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 84. stavak 2. točka 5. - 47
Članak 85. stavak 1. i 2. - 47
Članak 109. stavak 2. i 4. - 50
Članak 111. stavak 1., 2. i 3. - 50
Članak 158. stavak 1. - 7
Članak 164. stavak 1. - 7
Članak 186.a - 59
Članak 186.a stavak 6. - 59
Članak 186. stavak 1. - 57
Članak 186.g - 61
Članak 191. stavak 1. - 57
Članak 151. - 55
Članak 154. stavak 1. - 56
Članak 157. - 51
Članak 201. - 46
Članak 318. stavka 1. - 63
Članak 331. stavak 1. - 6
Članak 358. stavak 3. - 26
Članak 428.a stavak 1. - 21
Članak 458. stavak 1. - 67
Članak 461.a stavak 3. i 4. - 67

- Zakon o izvanparničnom postupku

(NN 59/23)

Članak 12. stavak 1. - 69

POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE

- *Zakon o poljoprivrednom zemljištu*
(NN 34/91, 26/93, 79/93, 54/94 – pročišćeni tekst, 48/95, 19/98 i 105/99)

Članak 3. stavak 1. – 11

POMORSKO DOBRO

- *Pomorski zakon*
(NN 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15 i 17/19)

Članak 214. stavak 1. - 83

Članak 841. stavak 3. - 84

- *Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama*
(NN 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16 i 98/19)

Članak 3. stavak 1. - 5

Članak 10. stavak 1. - 5

Članak 14. - 5

Članak 15. - 5

- *Uredba o postupku utvrđivanja granice pomorskog dobra*
(NN 8/04 i 82/05)

Članak 4. - 5

- *Pravilnik o evidentiranju i obilježavanju pomorskog dobra*
(NN 19/05)

Članak 2. - 5

Članak 10. stavak 1. - 5

POTROŠAČKO KREDITIRANJE

- *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju*
(NN 102/15)

Članak 199. stavak 6. - 15

R

RADNO PRAVO

- *Zakon o radu*
(NN 93/14, 127/17, 98/19 i 151/22)

Članak 106. stavak 1. i 2. - 41

- *Zakon o radu*
(NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23)

Članak 95. - 40

S

STAMBENI ODNOSI

- *Zakon o stambenim odnosima*

(NN 51/85, 42/86 i 22/92)

Članak 67. stavak 2. - 19

STEČAJ

- *Zakon o stečaju potrošača*
(NN 100/15, 67/18 i 36/22)

Članak 2. stavak 1. - 92

Članak 4. stavak 2. - 92

Članak 50. stavak 4. - 77

Članak 77. stavak 1. - 94

STVARNO PRAVO

Zakon o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941. i za vrijeme neprijateljske okupacije

(„Službeni list FNRJ“, broj 86/46)

§ 21. - 62

SUDOVI

- *Zakon o sudovima*

(NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22, 60/22 i 16/23)

Članak 138. stavak 1. - 48

Članak 144. -48

SUDSKE PRISTOJBE

Zakon o sudskim pristojbama

(NN 118/18)

Članak 11. stavak 1. točka 2. - 42

- *Zakon o sudskim pristojbama*

(NN 118/18 i 51/23)

Članak 4. točka 1. - 49

Članak 7. stavak 1. - 49

SUKOB ZAKONA

- *Zakon o međunarodnom privatnom pravu*

(NN 101/17 i 67/23)

Članak 63. stavak 1. -54

U

USTANOVE

- *Zakon o ustanovama*

(NN 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08)

Članak 37. - 64

USTAVNO PRAVO

- Ustav Republike Hrvatske

(NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14)

Članak 29. stavak 1. - 24

Članak 34. stavak 1. - 82

V

VISOKO OBRAZOVANJE

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

(NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 i 60/15)

Članak 68. stavak 2. - 64

VLASNIŠTVO I DRUGA STVARNA PRAVA

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15)

Članak 30. - 20

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 76/06, 141/06, 148/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 5. stavak 1. - 2

Članak 30. stavak 2. - 85

Članak 38. stavak 2. - 4

Članak 100. - 1

Članak 107. stavak 1. i 2. - 1

Z

ZEMLJIŠNE KNJIGE

- *Zakon o zemljišnim knjigama*
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Članak 95. stavak 1. - 9

Članak 120. stavak 1. - 9

Članak 123. - 9

- *Zakon o zemljišnim knjigama*
(NN 63/19 i 128/22)

Članak 8. stavak 2. - 63

Članak. 75. - 12

Članak 93. stavak 1. i 2. - 8

Članak 99. stavak 2. - 10

Članak 117. stavak 1. - 12

Članak 230. stavak 1. i 2. - 3

Članak 209. stavak 4. i 5. - 10

- *Zakon o zemljišnim knjigama*
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 -
ispravak i 108/17)

Članak 83. - 7

Članak 84. - 7

Sentence

Sentence

0 > Stvarno pravo

1

022.231

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > POSEBNA OGRANIČENJA > SUSJEDSKA PRAVA > PRISTUP NA TUĐE > UPORABA TUĐE NEKRETNINE RADI IZVOĐENJA RADOVA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 100.

Članak 107. stavak 1. i 2.

Postojanje građevinske dozvole odnosno legalnost gradnje te udaljenosti od međe susjeda ne dovode u pitanje primjenu pravila koja vrijede za susjedska prava u smislu članka 107. ZV-a.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za zaštitu njezinog prava kao suvlasnice nekretnine s izgrađenom garažom na kojoj je nužno obaviti radove potrebne za njezinu uporabu i korištenje, da privremeno radi izvođenja radova na fasadi garaže uporabi nekretninu u suvlasništvu tuženika.

19. Glede nužnosti obavljanja radova na fasadi privremenim korištenjem nekretnine tuženika ukazati je i na odredbu iz čl. 3. st.1. toč. 11. Zakona o gradnji („Narodne novine“, broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19; dalje: ZoG) kojom je definiran pojam građevine kao građenjem nastao i s tлом povezan, izveden od svrhovito povezanih građevinskih proizvoda sa ili bez instalacija, sklop s ugrađenim postrojenjem, samostalno postrojenje povezano s tлом ili sklop nastao građenjem, što je nedvojbeno građevina tužiteljice; čl. 4. koji je razvrstavajući građevine prema građevinskim radovima s obzirom na zahtjevnost postupaka u vezi s gradnjom odredio pet skupina od zahtjevnijih prema manje zahtjevnima pa tako u 3a skupinu građevine za koje se ne traže posebni uvjeti, a prema odredbi iz čl. 124. zgrada, ovisno o skupini u koju je razvrstana, mora u pogledu vanjskog izgleda i uređenja građevne čestice biti dovršena u tamo navedenim rokovima od 10, 7 i 5 godina (3a-ranije sedam godina) koji počinju teći od dana prijave gradnje, iz čega je nedvojbeno zaključiti kako se na građevinu tužiteljice za koju se ne utvrđuju posebni uvjeti (kako to proizlazi iz nalaza i mišljenja) odnosi rok od 5 godina, pa čak i da je više, radi se o nužnim radovima koje je u skladu sa ZoG potrebno izvesti i to uz korištenje nekretnine tuženika jer to nije moguće izvesti na drugi način.

U ocjeni žalbenih navoda da se radi o bespravno izgrađenom objektu te da tužiteljica nije isplanirala gradnju niti se propisno udaljila od zemljišta tuženika što bi joj omogućilo izvođenje radova s njezine nekretnine, valja kazati da te činjenice i da su istinite ne dovode u

pitanje primjenu pravila koja vrijede za susjedska prava a postojanje građevinske dozvole odnosno legalnosti gradnje te udaljenosti od međe susjeda se preispituje u upravnom postupku, kako je valjano zaključio i prvostupanjski sud, dok tuženici svu štetu koju eventualno pretrpe ovlaštenu su potraživati u odštetnoj parnici.

.Iz navedenih razloga uporabom zemljišta tuženika primjenom instituta susjedskih prava ne bi se moglo govoriti o povredi prava tuženika na mirno uživanje vlasništva iz članka 1. Protokola 1. uz Europsku Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" - Međunarodni ugovori, broj 18/97, 6/99 - pročišćeni tekst, 8/99, 14/02, 1/06 i 2/10) odnosno čl. 3., 16. i 48. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine 56,90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 5/14, dalje Ustav RH).“

Županijski sud u Splitu, GŽ-2645/2023-3 od 15. ožujka 2024.

2

023.22

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > NEPOKRETNE STVARI

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 76/06, 141/06, 148/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 5. stavak 1.

Ukoliko se radi o stečenom pravu vlasništva na fizički odijeljenom dijelu nekretnine koji faktično prema materijalnopравnim pravilima koja su se primjenjivala u trenutku stjecanja već predstavlja pojedinačno određenu stvar, kao dopušten i određen treba prihvatiti i zahtjev kojim se taj faktično odijeljeni dio precizno grafički individualizira prema skici lica mjesta, prema parcelacijskom elaboratu kojeg treba izraditi, iako taj elaborat nije potvrđen od strane nadležnog ureda za katastar, ali koji jasno određuje predmet vlasničke zaštite.

„Iz spisa predmeta proizlazi da tužitelji svoj zahtjev zasnivaju na činjeničnoj osnovi temeljem zakona stečenog prava vlasništva na fizički odvojenom dijelu predmetne nekretnine koji faktično predstavlja pojedinačno određenu stvar (članak 5. stavak 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - „Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 76/06, 141/06, 148/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14, 81/15, 94/17 - dalje: ZV). Ovaj geometrijski odijeljeni dio faktično je individualiziran.

U konkretnom slučaju, prema činjenicama koje su utvrđene slijedi da tužitelji traže utvrđenje prava vlasništva na pojedinačno određenoj stvari čest. zem. 3105/13 k.o. T. koja je nastala od osnovne čest. zem. 3105/7, pa utoliko prvostupanjski sud pogrešno smatra da nije moguće prihvatiti zahtjev kad nekretnina ne postoji.

Dakle, ispravno postavljeni tužbeni zahtjev treba glasiti u odnosu na zemljište koje shodno odredbi članak 5. stavak 1. ZV može biti objektom stvarnih prava (parcelacijom valjano izdvojenu katastarsku česticu). Ukoliko se radi o stečenom pravu vlasništva na fizički odijeljenom dijelu nekretnine koji faktično prema materijalnopравnim pravilima koja su se primjenjivala u trenutku stjecanja već predstavlja pojedinačno određenu stvar, kao dopušten i određen treba prihvatiti i zahtjev kojim se taj faktično odijeljeni dio precizno grafički individualizira prema skici lica mjesta, prema parcelacijskom elaboratu kojeg treba izraditi, iako taj elaborat nije potvrđen od strane nadležnog ureda za katastar, ali koji jasno određuje

predmet vlasničke zaštite. Prihvatanjem tužbenog zahtjeva koji eventualno bude prihvaćen na temelju takvog elaborata stjecatelj je ovlašten zahtijevati provedbu parcelacije predmetnog zemljišta prema granicama stečenog prava vlasništva (pod pretpostavkama iz odredbe članak 161. stavak 1. točka 3. Zakona o prostornom uređenju - „Narodne novine“ broj 153/13), te dalje time, u koliko su ispunjene i ostale pretpostavke, otpisom nastale čestice u zemljišnim knjigama (članak 145. – 162. Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“ broj 91/96 i dr.) upis vlasništva na svoje ime (članak 130. stavak 1. ZV).“

Županijski sud u Splitu, Gž-305/2024-5 od 6. ožujka 2024.

3

023.251

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > PRAVO VLASNIŠTVA > OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > JAVNA DOBRA U JAVNOJ UPORABI (ČLANAK. 35/5 ZV) > UPIS OPĆEG DOBRA I JAVNOG DOBRA U ZEMLJIŠNU KNJIGU

*Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 63/19 i 128/22)*

Članak 230. stavak 1. i 2.

Nekretnina u posjedu Hrvatskih voda i njezinih pravnih prednika više od deset godina, koja u naravi čini kanal, predstavlja javno vodno dobro.

„Rješenjem broj Z-4200/2022 od 25. studenoga 2022. na temelju identifikacije čestice Područnog ureda za katastar B. od 18. veljače 2022., posjedovnog lista od 4. ožujka 2022. i potvrde Hrvatskih voda od 24. siječnja 2022. otpisana je s imena protustranke kčbr. 1389/4 B. 1209 m² te je prenesena u novi Z.U. 8766 k.o. G. B. uz uknjižbu prava vlasništva u korist javnog vodnog dobra u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske, uz upis zabilježbe zabrane otuđenja i opterećenja nekretnine založnim pravom.

Prema odredbi članka 230. stavka 1. i 2. Zakona o vodama ("Narodne novine", broj 66/19 i 84/21), sudovi će provesti uknjižbu javnog vodnog dobra u vlasništvu Republike hrvatske na katastarskim česticama koje su vodno dobro i koje su u posjedu Hrvatskih voda najmanje 10 godina do dana stupanja na snagu tog zakona, neovisno o tome tko je uknjižen kao vlasnik katastarskih čestica. Uknjižba prava vlasništva provest će se po prijedlogu državnog odvjetništva, a na temelju potvrde tijela nadležnog za katastar kojom se potvrđuje činjenica o vremenu evidentiranja nekretnine u katastarskom operatu (posjedovnom listu) na ime Hrvatskih voda te potvrde Hrvatskih voda da se radi o katastarskoj čestici koja je javno vodno dobro .

Na temelju dokaza izvedenih tijekom postupka utvrđeno je da je nekretnina označena kao kčbr. 1389/4 B. od 1209 m² (potok 1209 m²), upisana u Z.U. 8766 k.o. G. B. u posjedu Hrvatskih voda i njezinih pravnih prednika više od deset godina te da u naravi predstavlja kanal i čini javno dobro.

Radi toga je pravilno, temeljem odredbe članka 145. stavka 4. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", broj 63/19 i 128/22, u daljnjem tekstu: ZZK), doneseno pobijano rješenje.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-65/2024-2 od 23. veljače 2024.

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > OBLICI PRAVA VLASNIŠTVA > VLASNIŠTVO POSEBNOG DIJELA ZGRADE (ETAŽNO VLASNIŠTVO) > IZVRŠAVANJE OVLASTI GLEDE CIJELE NEKRETNINE > TROŠKOVI CIJELE NEKRETNINE

*Zakon o održivom gospodarenju otpadom
(NN 94/13 i 73/17)*

Članak 30. stavak 5. i 6.

*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09,
153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)*

Članak 38. stavak 2.

(Su)vlasnik nekretnine je po sili zakona u smislu odredbe članka 30. stavka 5. i 6. ZOGO-a korisnik javnih usluga prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada te je stoga i u obvezi podmirenja troškova naknade usluga pravnoj osobi koja izvršava takvu javnu uslugu.

„Predmet postupka jest tužiteljjev zahtjev za naplatu odvoza smeća i to obvezne minimalne usluge (tzv. "fiksni dio cijene") u periodu od prosinca 2018. do studenog 2019. u ukupnom iznosu od 611,16 kuna s pripadajućim kamatama.

Utučena tražbina se treba procjenjivati prema tada važećem Zakonu o održivom gospodarenju otpadom ("Narodne novine", broj 94/13 i 73/17; dalje: ZOGO).

Po pravnom shvaćanju ovog suda kod činjenice da je tuženik bio (su)vlasnik nekretnine u naravi kuće i dvorišta isti je po sli zakona i to baš ZOGO-a i to odredbe članka 30 stavak 5. i 6. postao ujedno i korisnik javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada pa pravna osoba koja izvršava takvu javnu uslugu ima pravo evidentirati vlasnika nekretnine te može tražiti da vlasnik plaća navedenu uslugu.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2448/2023-2 od 7. prosinca 2023.

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > UKNJIŽBA > TABULARNA ISPRAVA

*Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama
(NN 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16 i 98/19)*

Članak 3. stavak 1.

Članak 10. stavak 1.

Članak 14.

Članak 15.

Uredba o postupku utvrđivanja granice pomorskog dobra

(NN 8/04 i 82/05)

Članak 4.

Pravilnik o evidentiranju i obilježavanju pomorskog dobra
(NN 19/05)

Članak 2.

Članak 10. stavak 1.

Upisu nekretnine kao pomorskog dobra u zemljišnoj knjizi prethodi upravni postupak u kojem nadležno tijelo konačnim rješenjem utvrđuje granicu pomorskog dobra, te se na temelju tog rješenja pomorsko dobro evidentira u katastru i zemljišnim knjigama.

„Predlagateljica je upis pomorskog dobra predložila na temelju odredbe članka 3. stavka 1. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama („Narodne novine“, broj 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16 i 98/19; dalje: ZPDML).

Odredbom članka 3. stavka 1. ZPDML-a propisano je da je pomorsko dobro opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku, ima njezinu osobitu zaštitu, a upotrebljava se ili koristi pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom te kao osoba koja upravlja, vodi brigu o zaštiti i odgovara za pomorsko dobro određena je upravo predlagateljica upisa (članak 10. stavak 1. ZPDML).

Prema članku 14. ZPDML-a granicu pomorskog dobra utvrđuje Povjerenstvo za granice Ministarstva na prijedlog županijskog povjerenstva za granice dok prema članku 15. istog Zakona Ministarstvo dostavlja Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske rješenje o određivanju granice pomorskog dobra radi upisa u zemljišne knjige, te se u katastru unose podaci o granici pomorskog dobra, česticama pomorskog dobra i objektima na njima, s time da postupak evidentiranja i obilježavanja pomorskog dobra propisuje ministar.

Uredba o postupku utvrđivanja granice pomorskog dobra („Narodne novine“, broj 8/04 i 82/05, dalje: Uredba) propisuje, između ostalog, kriterije i postupak utvrđivanja granice pomorskog dobra, pa tako u članku 4. navodi da Povjerenstvo (županijsko povjerenstvo za granice pomorskog dobra na čijem području postoji pomorsko dobro) izrađuje prijedlog granice pomorskog dobra temeljem godišnjeg plana upravljanja pomorskim dobrom ili iznimno temeljem zahtjeva, da Povjerenstvo djeluje pri županijskom upravnom tijelu nadležnom za poslove pomorstva, dok u članku 7. propisuje od čega se prijedlog sastoji i koje priloge mora sadržavati. U članku 9. određuje da se granica pomorskog dobra utvrđuje rješenjem u upravnom postupku koji donosi Povjerenstvo Ministarstva i koje sadrži opis granice pomorskog dobra i popis zemljišnoknjižnih katastarskih čestica koje se nalaze na pomorskom dobru koje se utvrđuje, koje se dostavlja Republici Hrvatskoj putem nadležnog Županijskog državnog odvjetništva, a koje pak isto dostavlja nadležnom Općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe u zemljišnim knjigama.

Način obilježavanja pomorskog dobra, izrada, pregled i potvrđivanje geodetskog elaborata za potrebe evidentiranja pomorskog dobra, te provedba elaborata u katastarskim i zemljišnim knjigama propisan je Pravilnikom o evidentiranju i obilježavanju pomorskog dobra („Narodne novine“, broj 19/05; dalje: Pravilnik) koji u članku 2. propisuje da se geodetski elaborat za potrebe evidentiranja pomorskog dobra izrađuje na temelju konačnog akta kojim je utvrđena granica pomorskog dobra, a u članku 10. stavku 1. da Županijsko povjerenstvo za granice pomorskog dobra potvrđuje da je geodetski elaborat izrađen u skladu s aktom o utvrđivanju granice pomorskog dobra, te se može koristiti za potrebe evidentiranja pomorskog dobra u katastru i zemljišnim knjigama kada je pregledan i potvrđen od strane

nadležnog područnog ureda za katastar odnosno njegove ispostave (članak 11. Pravilnika) s time da je glavom IV. i V. Pravilnika propisana provedba geodetskog elaborata u katastru i zemljišnim knjigama.

Iz navedene materijalno pravne regulative jasno proizlazi da upisu nekretnine kao pomorskog dobra u zemljišnoj knjizi prethodi upravni postupak u kojem nadležno tijelo konačnim rješenjem utvrđuje granicu pomorskog dobra, te se na temelju tog rješenja pomorsko dobro evidentira u katastru i zemljišnim knjigama.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-546/2023-2 od 15. siječnja 2024.

6

073.113

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIZNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > UKNJIŽBA > TABULARNA ISPRAVA > PRETPOSTAVKE ZAHTJEVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 - Odluka USRH, 123/08 - ispravak, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 - Odluka USRH, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 331. stavak 1.

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 84. stavak 3.

Uknjižba prava vlasništva na temelju parnične presude na temelju priznanja nije dopustiva ako je prethodno, na istoj nekretnini, zabilježena ovrha.

„Prema razlozima citirane presude tužitelj je tvrdio kako je trgovačko društvo nastalo podjelom društva tuženika Z. d.o.o. i da je Planom podjele tuženika izvršena podjela s odvajanjem i osnivanjem novih trovačkih društava, između ostalog i tužitelja na kojeg je prenesen dio imovine tuženika, pa tako i utuženih nekretnina, a podneskom od 25. siječnja 2019. tamošnji tuženik je potvrdio činjenične navode tužbe i priznao je tužbeni zahtjev, slijedom čega je primjenom odredbe članka 331. stavka 1. Zakona o parničnom postupku donesena presuda na temelju priznanja.

Prema odredbi članka 84. stavka 3. Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22; dalje: OZ) nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva niti kojeg drugog stvarnog prava utemeljen na raspoložbi ovršenika, bez obzira na to kada je ta raspoložba poduzeta.

Imajući u vidu da je u vrijeme zaprimanja prijedloga za upis prava vlasništva na temelju presude na temelju priznanja na predmetnim nekretninama bila upisana zabilježba ovrhe to je obzirom na odredbu članka 84. stavka 3. OZ-a sporno radi li se o dobrovoljnoj raspoložbi ovršenika zbog koje se nakon upisa zabilježbe ovrhe ne može dopustiti upis promjene prava vlasništva.

Priznanje prava vlasništva trećoj osobi na nekretnini koja je predmet ovrhe od strane protustranke kao tuženika u parničnom postupku, a koja je ovršenik u ovršnom postupku povodom kojeg je upisana zabilježba ovrhe, predstavlja dobrovoljnu raspoložbu ovršenika i prema stavu ovog suda, nije moguće udovoljiti prijedlogu predlagatelja.

Isti stav zauzet je i na sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanom 29. ožujka 2018. 5. (Su IV-148/2018): kada je na pitanje: "Je li uknjižba prava vlasništva temeljem parnične presude na temelju priznanja dopustiva ili ne, obzirom na prethodno zabilježenu ovrhu?" odgovoreno: "Uknjižba prava vlasništva na temelju parnične presude na temelju priznanja nije dopustiva ako je prethodno, na istoj nekretnini, zabilježena ovrha."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-572/2023-2 od 8. travnja 2024.

7

073.31

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA > TUŽBE ZA BRISANJE SPORA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 158. stavak 1.

Članak 164. stavak 1.

Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine

(NN 92/96, 92/99, 39/99, 42/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02 i 80/19)

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 - ispravak i 108/17)

Članak 83.

Članak 84.

Nakon što je upravni postupak u svezi s pravom na povrat imovine pred upravnim tijelom dovršen odbijanjem tuženikova zahtjeva, tuženik je pravilno postupio kada je samoinicijativno zemljišnoknjižnom sudu podnio prijedlog za brisanje zabilježbe pokretanja tog postupka.

„Ispitujući pobijano rješenje i postupak koji mu je prethodio razvidno je:

- tužitelj je 2. ožujka 2015. podnio tužbu protiv tuženika kojom traži brisanje zabilježbe pokretanja postupka povrata – naknade oduzete imovine za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, koja je upisana pod brojem Z-3727/2014 na nekretnini iz zk.ul. 3662 k.o. V. G. (E-12),

- tuženik je 1. veljače 2021., nakon okončanja upravnog postupka gdje je njegov zahtjev za povratom imovine odbijen, samoinicijativno zemljišnoknjižnom sudu podnio prijedlog za brisanje zabilježbe pokretanja tog postupka,

- tužitelj je na ročištu od 30. ožujka 2021. izjavio da povlači tužbu i zatražio trošak postupka u iznosu od 34.950,00 kuna,

-podneskom od 15. rujna 2021. tuženik je obavijestio sud da pristaje na povlačenje tužbe u cijelosti i stavio zahtjev za naknadom troškova u ukupnom iznosu od 866,02 eura¹/6.525,00 kuna.

Na temelju takvog stanja u spisu prvostupanjski je sud odlučio kao u pobijanom rješenju pozivajući se na odredbe članka 164. stavka 1. te članka 156. stavka 1. ZPP-a.

U žalbi tužitelj ponavlja da je tuženik dao povoda tužbi i stoga da je tuženiku valjalo naložiti da naknadi tužitelju troškove koje mu je prouzročio. Ističe da je tuženik neosnovano tražio, a sud dopustio, upis zabilježbe pokretanja postupka, a ne upis zabilježbe spora. Zbog okončanja upravnog postupka radi kojeg je zabilježba pokretanja postupka upisana, a kada je tuženik stavio zahtjev za brisanjem navedene zabilježbe te kada je ista izbrisana, tužitelj da je povukao tužbu jer više nije imao pravnog interesa voditi predmetnu parnicu. Stoga da je odluka o trošku prvostupanjskog suda nepravilna.

Žalba tužitelja nije dovela u sumnju valjanost i zakonitost pobijane odluke. Nakon što je upravni postupak u svezi s pravom na povrat imovine pred upravnim tijelom dovršen odbijanjem tuženikova zahtjeva, tuženik je pravilno postupio kada je zemljišnoknjižnom sudu podnio prijedlog za brisanje zabilježbe pokretanja tog postupka. Naime, više nisu postojali zakonski razlozi da zabilježba i dalje bude upisana u zemljišnoj knjizi pa je tuženik postupio sukladno ovlaštenjima Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine („Narodne novine“, broj 92/96, 92/99, 39/99, 42/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02 i 80/19) i iz članka 84.a stavka 4. u svezi s člankom 83. i 84. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 - ispravak i 108/17; dalje: ZZK). Dakle, prema shvaćanju i ovog žalbenog suda, tražeći brisanje zabilježbe tuženik nije udovoljio tužbenom zahtjevu tužitelja, već je, nakon što nije uspio u upravnom postupku, učinio ono što je trebao učiniti neovisno o ishodu ove parnice.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2954/2023-2 od 25. siječnja 2024.

8

073.34

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA > OSTALE

*Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 63/19 i 128/22)*

Članak 93. stavak 1. i 2.

Primjenjujući članak 93. stavak 1. i 2. ZZK-a na konkretan slučaj proizlazi da za dopustivost upisa nisu ispunjene pretpostavke u smislu citirane zakonske odredbe jer se prijedlog za dopuštenje revizije ne podnosi protiv pravomoćne odluke kojom je naložen upis u zemljišnu knjigu, iz čega slijedi zaključak da se upisom ne može ostvariti pravni učinak zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka jer ne postoji prvenstveni red koji bi se zabilježbom osigurao (za uspostavu zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije uknjižbe).

„U konkretnom slučaju predlagateljica je uz prijedlog priložila prijedlog za dopuštenje revizije protiv presude Županijskog suda u Slavskom Brodu, Stalne službe u Požegi, poslovni broj Gž-223/2021-5 od 7. rujna 2022. Tom presudom odbijena je žalba predlagateljice kao tužiteljice i potvrđena je presuda Općinskoga građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj P-13527/2019-23 od 4. siječnja 2021. kojom je odbijen tužbeni zahtjev predlagateljice radi utvrđenja da je ništetan i bez ikakvog pravnog učinka ugovor o kupoprodaji nekretnina, sklopljen 24. siječnja 2019. između I-tuženice V. S. S. iz Australije,

OIB ..., kao prodavatelja stana na VI (šestom) katu desno stambene zgrade u Z., ..., koji se sastoji od sobe i ostalih prostorija u površini od 47,46 čm, upisanog u zk poduložak 25687, k.o. G. Z. i II-tuženika T. Z. S. iz Z., OIB: ..., kao kupca tog stana, na kojem je potpis punomoćnika I-tuženice M. M. iz I., OIB ..., 24. siječnja 2019. ovjeren od vršitelja dužnosti javnog bilježnika K. H. iz Z., pod br. OV-921/2019., kao što je odbijen i zahtjev da se u zk podulošku br. 25687, k.o. G. Z., uspostavi zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije provedbe tog ugovora o kupoprodaji nekretnina, na način da se izvrši upis brisanja svih zemljišnoknjižnih upisa provedenih u zk podulošku br. 25687, k.o. G. Z. s danom 24. siječnja 2019. i kasnije od tog datuma.

Primjenjujući navedeni članka 93. stavka 1. i 2. ZZK-a na konkretan slučaj proizlazi da za dopustivost upisa nisu ispunjene pretpostavke u smislu citirane zakonske odredbe jer se prijedlog ne podnosi protiv pravomoćne odluke kojom je naložen upis u zemljišnu knjigu, iz čega slijedi zaključak da se upisom ne može ostvariti pravni učinak zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka jer ne postoji prvenstveni red koji bi se zabilježbom osigurao (za uspostavu zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije uknjižbe). Stoga, i prema ocjeni ovog suda, nema niti pravne osnove, a niti svrhe dopustiti upis zabilježbe pokretanja postupka u povodu prijedlog.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-408/2023-2 od 18. travnja 2024.

9

074.6

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA > PRAVNI LJJEKOVI (PRIGOVOR I ŽALBA)

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Članak 95. stavak 1.

Članak 120. stavak 1.

Članak 123.

Strankom u zemljišnoknjižnom postupku ima se smatrati ne samo predlagatelj i protustranka već i svaka ona osoba koja na konkretnoj nekretnini na koju se upis odnosi ima prava koja su upisana ili mogu biti predmet zemljišnoknjižnog upisa, ako bi se ta prava prenosila, opterećivala, ograničavala ili ukidala, pa takvim osobama treba priznati pravo na izjavlivanje pravnih lijekova u smislu članka 123/96 ZZK-a.

„Na temelju ugovora o založnom pravu zaključenog između J. B. d.d., Š. kao vjerovnika, Š. d.o.o. J. kao dužnika i S. P. d.d. Š., kao založnog dužnika, solemniziranog pred javnim bilježnikom I. L. iz Š. 9. prosinca 1997. pod brojem OU-323/97, kao zemljišnoknjižne isprave, postupajući po prijedlogu vjerovnika od 15. prosinca 1997., rješenjem zk suca Z-5159/97 od 15. prosinca 1997. dozvoljeno je brisanje založnog prava (hipoteke) na nekretninama opisanim pod toč. I. tog rješenja te određen upis založnog prava na istim nekretninama u korist vjerovnika J. B. d.d., Š. radi osiguranja tražbine u iznosu od 3.437.284,00 kn prema dužniku Š. d.o.o. J.

Nije sporno da su u zemljišnim knjigama nekretnine na kojima je izvršen upis založnog prava u vrijeme podnošenja prijedloga za upis kao i sada upisane kao društveno vlasništvo a kao nositelj prava korištenja upisano društveno poduzeće S. P., Š., Radna jedinica Š., J.

Obzirom na vrijeme podnošenja prijedloga za upis, prema odredbi iz čl. 241. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“, broj 63/19 i 128/22, dalje: ZZK/19) u primjeni bi bile odredbe Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13; dalje: ZZK/96).

U odnosu na navode kako je o provedenoj uknjižbi hipoteke valjalo obavijestiti RH, navesti je kako je odredbom iz članka 120. stavka 1. ZZK/96 propisano kome je zemljišnoknjižni sud dužan dostaviti rješenje o zemljišnoknjižnom postupku pa se tako određuje da se rješenje dostavlja predlagatelju ili njegovom punomoćniku i osobama na čijoj se nekretnini steže knjižno pravo i čija se knjižna prava prenose, opterećuju, ograničavaju ili ukidaju, kao i osobi protiv koje je provedena uknjižba.

Iz navedenog slijedi da se strankom u zemljišnoknjižnom postupku ima smatrati ne samo predlagatelj i protustranka već i svaka ona osoba koja na konkretnoj nekretnini na koju se upis odnosi ima prava koja su upisana ili mogu biti predmet zemljišnoknjižnog upisa, ako bi se ta prava prenosila, opterećivala, ograničavala ili ukidala, pa takvim osobama treba priznati pravo na izjavljivanje pravnih lijekova u smislu članka 123/96 ZZK-a.

U ovom postupku Republika Hrvatska nije predlagatelj a nije ni protustranka.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-556/2023-2 od 18. ožujka 2024.

10

076.4

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > OSNIVANJE, OBNAVLJANJE, DOPUNJAVANJE I PREOBLIKOVANJE ZEMLJIŠNE KNJIGE > POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK

*Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 63/19 i 128/22)*

Članak 99. stavak 2.

Članak 209. stavak 4. i 5.

Po ocjeni ovoga suda, dosjelost kao pravni temelj stjecanja prava vlasništva i kao opravdani razlog za vođenje pojedinačnog ispravnog postupka dolazi u obzir kada predlagatelj uz prijedlog priloži izjavu zemljišnoknjižnog vlasnika ili njegovih nasljednika kojima se potvrđuje da je predlagatelj po tom pravnom temelju stekao izvanknjižno vlasništvo (arg. članka 209 stavka 4. i 5. ZZK-a).

„Naime, zemljišnoknjižni postupak je po svojoj naravi izvanparnični postupak u smislu odredbe članka 99. stavka 2. ZZK-a, pa zemljišnoknjižni sud provodi raspravu za ispravak i donosi odluku po pravilima izvanparničnog postupka, ako ovim Zakonom nije što posebno određeno.

Dosjelost je stjecanje prava vlasništva neke stvari neprekidnim samostalnim posjedovanjem te stvari kroz zakonom određeno vrijeme. Za stjecanje prava vlasništva dosjelošću se uz opće pretpostavke za stjecanje prava vlasništva (stvar je sposobna biti predmetom stjecanja u vlasništvo i stjecatelj je sposoban tu stvar steći u vlasništvo) traži ispunjenje i posebnih pretpostavki, a to su: a) da stjecatelj ima samostalni posjed stvari određene kakvoće i b) da posjed stvari traje neprekidno zakonom određeno vrijeme.

Po ocjeni ovoga suda, dosjelost kao pravni temelj stjecanja prava vlasništva i kao opravdani razlog za vođenje pojedinačnog ispravnog postupka dolazi u obzir kada

predlagatelj uz prijedlog priloži javno ovjerovljenu izjavu zemljišnoknjižnog vlasnika ili njegovih nasljednika kojima se potvrđuje da je predlagatelj po tom pravnom temelju stekao izvanknjižno vlasništvo (arg. članka 209 stavka 4. i 5. ZZK-a). Kako je utvrđivanje stjecanja prava vlasništva dosjelošću vezano s utvrđivanjem, u pravilu, spornih činjenica koje se ne mogu utvrđivati u izvanparničnom postupku, o stjecanju prava vlasništva dosjelošću se ne može odlučivati u zemljišnoknjižnom postupku, dakle, ni u pojedinačnom ispravnom postupku, nego se o tome mora odlučivati u spornom, parničnom postupku.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-136/2023-2 od 22. travnja 2024.

11

091

STVARNO PRAVO > OSTALO > DRUŠTVENO VLASNIŠTVO

Zakon o poljoprivrednom zemljištu

(NN 34/91, 26/93, 79/93, 54/94 – pročišćeni tekst, 48/95, 19/98 i 105/99)

Članak 3. stavak 1.

Zakon o građevinskom zemljištu

(NN 54/80, 42/86, 41/88, 16/90 i 53/90)

Članak 3.

Zemljište koje se u vrijeme stupanja na snagu ZPZ nalazi unutar granica građevinskog, sukladno članku 3. stavku 1. ZPZ-a nije postalo vlasništvo Republike Hrvatske.

„Predmet ovog zemljišnoknjižnog postupka je uknjižba prava vlasništva za 3/16 dijela u korist predlagatelja na nekretnini oznake kč.br. 823 pašnjak, upisane u zk.ul. 909 k.o. R.

Predlagatelj svoj prijedlog za uknjižbu prava vlasništva predmetne nekretnine za 3/16 dijela temelji na tvrdnji da se radi o nekretnini koja se na dan 16. listopada 1990. i na dan 23. srpnja 1991. nalazi unutar granica građevinskog područja Općine B. i da predstavlja građevinsko zemljište, te da je na temelju članka 360. ZV postala vlasništvo predlagatelja upisa.

Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, broj 34/91, 26/93, 79/93, 54/94 – pročišćeni tekst, 48/95, 19/98 i 105/99; dalje: ZPZ) u članku 3. stavak 1. propisao je da na poljoprivrednom zemljištu u društvenom vlasništvu na teritoriju Republike Hrvatske nositelj vlasničkih prava postaje Republika Hrvatska, dok je određenje poljoprivrednog zemljišta navedeno u članku 2. stavku 1. i 2. tog zakona, pa se tako poljoprivrednim zemljištem u smislu toga Zakona smatraju poljoprivredne površine: oranice, povrtnjaci, livade, pašnjaci, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare kao i drugo zemljište koje se može privesti poljoprivrednoj proizvodnji.

Razgraničenje poljoprivrednog zemljišta od građevinskog, moguće je prema članku 3. Zakona o građevinskom zemljištu („Narodne novine“, broj 54/80, 42/86, 41/88, 16/90 i 53/90; dalje: ZGZ), gdje je definirano građevinsko zemljište kao ono koje se nalazi u gradovima i naseljima gradskog karaktera, kao i ono koje je izgrađeno ili je prostornim planom određeno za izgradnju građevinskih objekata ili za javne površine.

Dakle, polazeći od utvrđenja da je predmetna nekretnina u pogledu koje je predložen upis uknjižena kao društveno vlasništvo-korisnik Općina P. u 3/16 dijela i O. B. K. u 13/16 dijela te da ista ne predstavlja poljoprivredno zemljište budući da se u vrijeme stupanja na snagu ZPZ nalazila unutar granica građevinskog područja a što je i vidljivo iz Uvjerenja Istarske županije, Upravnog odjela za prostorno uređenje i gradnju, Odsjek za prostorno uređenje i gradnju P., Klasa: 350-01/20-10/000776 Ur. broj: 2163-18-06/8-22-0002 od 5. travnja 2022., to ista sukladno članku 3. stavak 1. ZPZ nije postala vlasništvo Republike Hrvatske, pa je valjalo dopustiti predloženi upis na ime predlagatelja (Rev-597/2021 od 7. veljače 2023.)“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-477/2023-2 od 13. svibnja 2024.

12

091.1

STVARNO PRAVO > OSTALO > DRUŠTVENO VLASNIŠTVO > ZABRANE RASPOLAGANJA

*Zakona o zemljišnim knjigama
(NN 63/19 i 128/22)*

Članak. 75.

Članak 117. stavak 1.

Brisovno očitovanje izdano od jedinica lokalne samouprave ne može zamijeniti odluku nadležnog upravnog tijela o optanskoj imovini.

„Rješenjem Općinskog suda u Pazinu, zemljišnoknjižnog odjela Buje poslovni broj Z-19312/21 od 22. prosinca 2021. odbijen je prijedlog za brisanje zabilježbe zabrane otuđenja i mijenjanja vlasničkog statusa predmetnih nekretnina u Z.U. 237 k.o. Z.

Iz stanja spisa proizlazi da su predmetne nekretnine upisane u zemljišnim knjigama kao vlasništvo predlagatelja. Na navedenim nekretninama na temelju prijedloga Narodnog odbora Općine B. broj 03/b-6540/3-1961 od 25. prosinca 1961. zabilježena je zabrana otuđenja i mijenjanja vlasničkog statusa, s tim da je Općina O. brisanim očitovanjem od 11. listopada 2021. dozvolila da se izvrši brisanje zabilježbe zabrane otuđenja i mijenjanja vlasničkog statusa na tim nekretninama.

U skladu s odredbama Ugovora o miru s Italijom od 15. rujna 1947. (Službeni list br. 74/1947), Sporazuma između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Italijanske Republike definitivnom regulisanju svih uzajamnih obaveza ekonomskog i financijskog karaktera koje proistječu iz Ugovora o miru i sukcesivnih sporazuma od 18. prosinca 1954. i sporazuma između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Italijanske Republike o primjeni sporazuma od 18. decembra 1954. od 3. srpnja 1965. ostalo je upitno je li V. M. optirao na talijansko državljanstvo, budući da imovina optanta u trenutku opcije je optantska imovina i trebala je postati društveno vlasništvo.

S obzirom da se navedeno utvrđuje pred nadležnim upravnim tijelom u upravnom postupku, to brisovno očitovanje izdano od jedinice lokalne samouprave ne može je zamijeniti.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-214/2023-2 od 18. siječnja 2024.

1 > Obvezno pravo

13

121.83

OBVEZNO PRAVO > VRSTE OBVEZA > NOVČANE OBVEZE > ZATEZNE KAMATE > PRAVO VJEROVNIKA NA ZATEZNU KAMATU

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22)

Članak 190.

Članak 191.

Zakon o obveznim osiguranjima u prometu

(NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14)

Članak 11. stavak 1.

Članak 12. stavak 4.

Tuženik je u obvezi platiti zakonske kamate na preinačeni dio tužbenog zahtjeva od trenutka kada je isti postavljen jer on ne može biti u zakašnjenju u odnosu na razdoblje prije nego je uopće postavljen preinačeni dio tužbenog zahtjeva, čak i u okolnostima kada se radi o primjeni članka 12. ZOOP-a.

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Članak 1086.

Tužiteljici na dosuđeni iznos naknade za tuđu njegu i pomoć pripadaju zakonske zatezne kamate koje teku od dana kada su ti troškovi nastali, a ne od presuđenja, budući visina te naknade nije ni utvrđivana prema cijenama na dan donošenja prvostupanjske presude čak i u okolnostima kada se radi o primjeni ZOOP-a.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za naknadu neimovinske i imovinske štete koja je nastala kao posljedica prometne nesreće u kojoj je tužiteljica stradala kao sputnica na mopedu, a koju nesreću je skrivio K. K. upravljajući mopedom marke Kymco registarske oznake ST ..., osiguranim od automobilske odgovornosti kod tuženika policom broj ...

Na temelju citiranih činjeničnih utvrđenja prvostupanjski sud je djelomično prihvatio odštetni zahtjev tužiteljice i tuženiku naložio da tužiteljici naknadi nastalu neimovinsku štetu zbog povrede prava osobnosti i imovinsku štetu u ukupnom iznosu od 3.967,88 EUR-a/29.896,00 kuna, od čega na ime naknade neimovinske štete iznos od 3-318,07 EUR-a/25.000,00 kuna s kamatom koja teče od 1. veljače 2022. do isplate, iznos od 53,08 EUR-a/400,00 kuna na ime troškova mobitela s kamatom koja na navedeni iznos teče od 20. travnja 2018. do isplate, iznos od 67,15 EUR-a/506,00 kuna na ime troškova prijevoza u svezi s liječenjem s kamatom koja na navedeni iznos teče od 28. veljače 2022. do isplate, te na ime

naknade za tuđu njegu i pomoć iznos od 529,56 EUR-a/3.990,00 kuna s kamatom koja na navedeni iznos teče od 28. veljače 2022. do isplate, smatrajući utvrđenim da je osiguranik tuženika isključivo odgovoran za nastanak predmetnog štetnog događaja i štetnih posljedica te da dosuđeni iznosi predstavljaju primjerenu novčanu naknadu koja odgovara stupnju oštećenja prava tužiteljice na potpuno fizičko i duševno zdravlje, odnosno, naknadu stvarne imovinske štete koju je pretrpjela tužiteljica, dok je za preostali iznos od 878,89 EUR-a/6.622,00 kuna (od čega 796,33 EUR-a/6.000,00 kuna na ime neimovinske štete) s pripadajućim kamatama, kao i za isplatu zakonskih zatezних kamata koje na iznos od 529,56 EUR-a/3.990,00 kuna teku za razdoblje od 12. listopada 2017. do 28. veljače 2022., te na iznos od 67,15 EUR-a/506,00 kuna teku za razdoblje od 1. veljače 2018. do 28. veljače 2022., odbio tužbeni zahtjev tužiteljice, pozivajući se na odredbe članka 19, 1045, 1046, 1085, 1095, 1100. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18; dalje: ZOO) te članka 11. stavak 1. i 12 stavak 4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu („Narodne novine”, broj 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14, dalje: ZOOP).

Pri tome, prvostupanjski sud je ocijenio dopuštenom objektivnu preinaku tužbe učinjenu podneskom od 22. listopada 2021., obrazlažući kako je nakon podnošenja predmetne tužbe došlo do prihvaćanja i Izmjene Orijentacijskih kriterija za dosuđenje naknade neimovinske štete na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 15. lipnja 2020., što u konkretnoj stvari predstavlja osnovu za preinaku tužbe u smislu odredaba članka 192. stavka 2. ZPP-a.

Naime, tužiteljici na dosuđeni iznos naknade za tuđu njegu i pomoć pripadaju zakonske zatezne kamate koje teku od dana kada su ti troškovi nastali, a ne od presuđenja, budući visina te naknade nije ni utvrđivana prema cijenama na dan donošenja prvostupanjske presude (Rev-3439/18-2 od 8. prosinca 2021.), odnosno, u konkretnom slučaju, od 12. listopada 2017. pa nadalje.

Međutim, pravilno je prvostupanjski sud odlučio kada je tužiteljici odbio zahtjev radi isplate zakonskih zatezних kamata na dosuđeni iznos od 67,15 EUR-a/506,00 kuna iz osnova troškova prijevoza u svezi s liječenjem s obzirom da je iz ove osnove visina naknade imovinske nenovčane štete utvrđena prema cijenama u vrijeme presuđenja, a ne kako paušalno tvrdi tužiteljica u žalbi, prema cijenama kad su troškovi nastali jer suprotno proizlazi iz razloga pobijane presude u navedenom dijelu.

Stoga je neutemeljeno u dijelu odluke o troškovima liječenje pozivanje tužiteljice na članak 12. ZOOP-a, koji inače predstavlja *lex specialis* u ovom postupku.“

Županijski sud u Splitu, Gž-747/2022-5 od 6. prosinca 2023.

14

131.6

*OBVEZNO PRAVO > UČINCI OBVEZA > POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI
> ROK ZA TUŽBU*

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)*

Članak 67. stavak 1.

Članak 70.

Članak 71. stavak 1.

Što se tiče istaknutog prigovora zastare, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je istaknuti prigovor neosnovan obzirom da je činjenica postojanja darovnog ugovora postala javno vidljiva i dostupna tek u trenutku kada je taj darovni ugovor predan na provedbu zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog građanskog suda u Zagrebu, tj. dana 28. svibnja 2018., a tužba je predana prvostupanjskom sudu dana 12. lipnja 2020., dakle u roku od tri godine pozivom na odredbu članka 71. ZOO-a.

„Odredbom članka 71. stavka 1. ZOO-a propisano je da se tužba za pobijanje može podnijeti u roku od jedne godine za raspolaganje iz članka 67. stavka 1. ZOO-a (naplatni pravni posao) a za ostale slučajeve u roku od tri godine, dok je odredbom članka 70. ZOO-a propisano da ukoliko sud usvoji tužbeni zahtjev, pravna radnja gubi učinak samo prema tužitelju i samo koliko je potrebno za ispunjenje njegovih potraživanja.

U takvoj relevantnoj činjenično pravnoj situaciji pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo, odnosno zakonske odredbe na koje se pozvao kada je prihvaćanjem tužbenog zahtjeva tužitelja utvrdio da predmetni ugovor gubi pravni učinak odnosno na tužitelja samo onoliko koliko je potrebno za ispunjenje njegovih potraživanja.

Što se tiče istaknutog prigovora zastare, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je istaknuti prigovor neosnovan obzirom da je činjenica postojanja darovnog ugovora postala javno vidljiva i dostupna tek u trenutku kada je taj darovni ugovor predan na provedbu zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog građanskog suda u Zagrebu, tj. dana 28. svibnja 2018., a tužba je predana prvostupanjskom sudu dana 12. lipnja 2020., dakle u roku od tri godine pozivom na odredbu članka 71. ZOO-a.

Naime, neovisno od toga što je predmetni darovni ugovor zaključen dana 9. lipnja 2016., a tužba u ovoj pravnoj stvari podnesena 12. lipnja 2020., dakle nakon proteka od tri godine, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je za predmetni ugovor mjerodavan trenutak kada je postao javno vidljiv i dostupan podatak da je zatražena u zemljišnim knjigama uknjižba predmetnog darovnog ugovora, a to je bilo 28. svibnja 2018., pa takvo stajalište iznosi i Vrhovni sud RH u svojoj odluci broj Rev-1828/12-2 od 3. svibnja 2017., analogno kojem darovni ugovor ima za cilj prijenos prava vlasništva do kojeg dolazi tek njegovom provedbom i uknjižbom u zemljišne knjige, pa kako je posljednji akt kojim se ta radnja okončala upravo onaj trenutak kada je dužnik zahtijevao upis u zemljišne knjige, 25. svibnja 2018., a tužba je podnesena 12. lipnja 2020., sasvim je jasno da je ista podnijeta pravovremeno tj. u zastarnom roku od tri godine. Ovime je ujedno i odgovoreno na žalbene navode tuženika vezano za nastup zastare potraživanja.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2334/2023-3 od 11. travnja 2024.

15

146.1

OBVEZNO PRAVO > PROMJENA VJEROVNIKA ILI DUŽNIKA > PROMJENE SADRŽAJA > OBNOVA

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/15)

Članak 199. stavak 6.

Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05, 11/08, 125/11, 78/15, 126/21, 114/22 i 156/22)

Članak 323. stavak 1.

Provedbom konverzije uklonjene su nepoštene odredbe iz ugovora i uspostavljena je pravna i činjenična situacija u kojoj bi se potrošač nalazio da takve nepoštene odredbe nisu postojale osobito ostvarivanjem prava na povrat koristi koju je trgovac stekao na temelju nepoštene odredbe, te je osiguran ravnopravni položaj dužnika prema vjerovniku.

„Navedenim, kako se u predmetnom slučaju radi se o valjanom sporazumu o konverziji koji proizvodi pravne učinke, a kojim je uspostavljena nova pravna osnova nastala na temelju novonastalog ugovornog odnosa - sporazuma sklopljenog suglasno ZID ZKP-a, te kojim je reguliran kompletni pravni odnos stranaka u svezi spornog kredita uključujući i sve novčane zahtjeve koji bi tužiteljici pripadali da nema konverzije, a nakon sklopljenog sporazuma o konverziji nije utvrđeno postojanje bilo kakvog novog novčanog zahtjeva korisnika kredita, to se prvi od eventualno istaknutih zahtjeva korisnika kredita-tužiteljice ukazuje neosnovanim.

Kod nesporne činjenice da je tužiteljici dostavljen izračun konverzije kredita s prijedlogom izmijenjenog ugovora o kreditu, te je tužiteljica ovaj izračun prihvatila i slijedom toga sklopila predmetni dodatak ugovora o kreditu, a na što isti nije ničim bila obvezana niti prinuđena kako je vidljivo iz članka 19.e stavka 6. ZID ZPK-a, prema kojem se, ako potrošač ne prihvati izračun konverzije kredita, otplata kredita nastavlja prema važećim ugovorenim uvjetima, proizlazi da su stranke sklapanjem aneksa ugovoru izmijenile svoj ugovorni odnos ne samo u pogledu valute, već su redefinirale i ugovorenu kamatnu stopu, te su prilikom uračunavanja izvršenih uplata prema novom otplatnom planu uzele u obzir sve izvršene uplate, pa tako i ovdje utužene uplate, čime tužiteljica nema više pravnu osnovu za utvrđenjem ništetnim odredbe članka 3. Ugovora koja odredba se odnosi na jednostrano ovlaštenje tuženiku da izvrši promjenu stope kamate jer su tu odredbu stranke suglasno izmijenile člankom 3. Aneksa ugovora, niti za potraživanje pretplaćene kamate obračunate na temelju ništetne odredbe ugovora o kreditu odobrenog u kunskoj protuvrijednosti iznosa u CHF, odnosno ne postoji osnova u smislu članka 323. stavka 1. ZOO-a za isplatu razlike između početno ugovorene kamatne stope za kredit u CHF i promijenjene kamatne stope za isti kredit u utuženom razdoblju, kao ni za isplatu razlike po osnovi odredbe o valutnoj klauzuli u CHF.

Naime, provedbom konverzije uklonjene su nepoštene odredbe iz ugovora i uspostavljena je pravna i činjenična situacija u kojoj bi se potrošač nalazio da takve nepoštene odredbe nisu postojale osobito ostvarivanjem prava na povrat koristi koju je trgovac stekao na temelju nepoštene odredbe, te je osiguran ravnopravni položaj dužnika prema vjerovniku.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2643/2023-3 od 13. ožujka 2024.

16

155.12

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZE > ZASTARA > OPĆENITO > NASTUPANJE ZASTARE

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23)

Članak 215.

Članak 216.

Članak 225.

Članak 241.

Zbog pravne činjenice da je zadužnica apstraktna nije se po donošenju rješenja o ovrsi na temelju drugih isprava produžio zastarni rok za tzv. običnu zadužnicu s 5 godina na 10 godina, odnosno ne dolazi i dalje u obzir primjena odredbe članka 233. ZOO/05 već valja primijeniti odredbu članka 225. ZOO/05.

„Predmet postupka između stranaka jest tužiteljev zahtjev da se proglasi nedopuštenom izvansudska ovrha pljenidbom i prinosom novčane tražbine temeljem Zadužnice poslovni broj Ov-16035/2006, ovjerena kod Javnog bilježnika mr. sc. D. M. u Z., dana 27. prosinca 2006.

Naime, zadužnica iako jest apstraktna a kako se to uostalom izjasnio Vrhovni sud u svojoj odluci Rev-2367/14 ne može se glede dospijuća promatrati odvojeno od osnovnog pravnog posla.

Po pravnom shvaćanju ovog suda zadužnica nije dospjela datumom izdavanja već datumom dospijuća duga. Kako je prema utvrđenju prvostupanjskog suda otkazan ugovor o kreditu 9. siječnja 2014., a koji otkaz je tužitelj zaprimio 13. siječnja 2014., to je zaključak ovog suda kako je zadužnica dospjela 13. siječnja 2014. i od tada počinje teći petogodišnji zastarni rok,

Nadalje iako je zadužnica apstraktna pokušaj naplate duga koji proizlazi iz osnovnog pravnog posla protiv osnovnog dužnika, a to tužitelj jest, po pravnom shvaćanju ovog suda ipak dovodi do prekida zastare kada se ima u vidu odredba članka 241. ZOO/05 i tumačenje iste odredbe u odluci Vrhovnog suda Rev-832/18 (na koju odluku se u žalbi i poziva tuženik). Naime, podnošenje prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave (ali ne zadužnice) i posljedično rješenje o ovrsi pravomoćno 23. travnja 2014. prekinulo je zastaru te je po navedenoj pravomoćnosti rješenja zastara počela teći iznova.

Zaključno je sada trebalo odgovoriti je li od 23. travnja 2014. počeo teći desetogodišnji zastarni rok, s obzirom da tuženik od tada ima pravomoćno rješenje o ovrsi kojim je utvrđena tražbina, u smislu odredbe članka 233. ZOO/05 ili zato što se zahtijevala naplata na temelju zadužnice i to takozvane obične zadužnice od 23. travnja 2014. počinje teći petogodišnji zastarni rok, a ovo sve jer je tuženik izravnu naplatu zahtijevao 27. srpnja 2023.

Po pravnom shvaćanju ovog suda zbog pravne činjenice da je zadužnica apstraktna nije se po donošenju rješenja o ovrsi na temelju drugih isprava produžio zastarni rok za tzv. običnu zadužnicu s 5 godina na 10 godina, odnosno ne dolazi i dalje u obzir primjena odredbe članka 233. ZOO/05 već valja primijeniti odredbu članka 225. ZOO/05.“

Županijski sud u Splitu, Gž-145/2024-3 od 1. veljače 2024.

17

155.211.3

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU > OPĆI ROK ZASTARE > POJEDINI SLUČAJEVI PRIMJENE OPĆEG ROKA > STJECANJE BEZ OSNOVE

*Zakon o cestama
(NN 84/11)*

Članak 98.

Članak 100.

Članak 101. stavak 1.

Članak 131. stavak 1. i 6.

Zastara obveznogpravnog zahtjeva za isplatu naknade za zemljište oduzeto radi izgradnje ceste, ako nije doneseno pravomoćno rješenje o izvlaštenju te ako sporni pravni odnos stranaka nije uređen nagodbom, počinje teći od trenutka kada je vlasnik oduzetog zemljišta saznao za promijenjenu namjenu nekretnine ili dijela nekretnine, odnosno kada više nije moguće s uspjehom zahtijevati predaju u posjed te nekretnine, a što je u trenutku izgradnje ceste i završetka radova.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 37.200,00 Eur s pripadajućom zateznom kamatom na ime vrijednosti faktično oduzetih nekretnina, a za koje tužitelju nije isplaćena naknada i to za kč. br. 737/19 za 165 m², kč. br. 737/92 za 42 m².

U provedenom dokaznom postupku prvostupanjski sud je utvrdio da za potrebe izgradnje ceste nije proveden postupak izvlaštenja predmetnih nekretnina koje su upisane u zemljišne knjige kao vlasništvo tužitelja, ali da se još od 1984. u naravi formirao makadamski put sadašnjih dimenzija koji su bez ograničenja koristili stanovnici za promet vozila, te da je u navedenoj prometnici postavljena i komunalna infrastruktura.

Budući da u konkretnom slučaju nije proveden postupak izvlaštenja, o pravu tužitelja na naknadu vrijednosti spornoga dijela zemljišta, treba odlučiti primjenom općih propisa obveznog prava, pa u pogledu prigovora zastare vrijede odredbe Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 25/13, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23, dalje: ZOO).

S obzirom na utvrđenje da je na predmetnim nekretninama faktično postojala i bila u funkciji kao cesta koja služi za javni promet, u ovom slučaju za pristup stambenim građevinama ali bez ograničenja i za druge korisnike, riječ je o nerazvrstanoj cesti u smislu članka 98. Zakona o cestama ("Narodne novine", broj 84/11; dalje: ZC) koja u smislu odredbe članka 101. stavak 1. ZC-a javno dobro u općoj uporabi i u vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi.

Naime, opći zastarni rok od pet godina iz članka 225. ZOO-a za podnošenje obveznog pravnog zahtjeva za isplatu naknade tržišne vrijednosti nekretnine je u konkretnom slučaju protekao.

Opći zastarni rok kod oduzimanja zemljišta bez provođenja izvlaštenja i bez sklopljene nagodbe za oduzeto zemljište počinje teći od onog trenutka kada je faktično nerazvrstana cesta izgrađena i kada više nije bilo mogućnosti tražiti povrat nekretnina od tuženika koju je posjedovao bez pravnog osnova.

Pravo na povrat nekretnine može se ostvariti sve do onog trenutka dok nije promijenjena namjena nekretnine ili dijela nekretnine, tako da više nije moguće s uspjehom zahtijevati predaju u posjed. Od tog trenutka vlasnici takvog zemljišta stječu pravo na naknadu štete ili eventualno naknadu zbog stjecanja bez osnove prema pravilima obveznog prava.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-318/2024-3 od 9. svibnja 2024.

18

155.262

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU > TRAŽBINE NAKNADE ŠTETE > POČETAK TIJEKA ZASTARE

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 145/23 i 155/23)

Članak 19. stavak 2.

Članak 230. stavak 1.

S obzirom da su raniji samostalni vidovi neimovinske štete sada samo kvalifikatorne okolnosti, po ocjeni ovoga suda neimovinsku štetu treba sagledavati kao cjelinu i ista dospijeva u trenutku kada oštećenik saznaje za ukupnost neimovinske štete koju je pretrpio.

„Naime, štetni događaj se dogodio u režimu primjene ZOO/05 kojim je, za razliku od ranijeg važećeg Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01), predviđena objektivna koncepcija neimovinske štete prema kojoj istu predstavlja svaka povreda prava osobnosti (članak 19. stavak 2. ZOO/05), odnosno povreda prava osobnosti predstavlja osnovu za dosuđenje pravične novčane naknade neimovinske štete ako to težina povrede i okolnosti slučaja opravdavaju (članak 1100. stavak 1. ZOO/05), dok ranije postojeći vidovi nematerijalne štete po novoj koncepciji predstavljaju kvalifikatorne okolnosti koje su, na temelju izričite zakonske odredbe sadržane u članku 1100. stavku 2. ZOO/05, od utjecaja prilikom odlučivanja o visini pravične novčane naknade.

S obzirom da su ranije samostalni vidovi neimovinske štete sada samo kvalifikatorne okolnosti, po ocjeni ovoga suda neimovinsku štetu treba sagledavati kao cjelinu i ista dospijeva u trenutku kada oštećenik saznaje za ukupnost neimovinske štete koju je pretrpio. Prema odredbi članka 230. stavka 1. ZOO/05, tražbina naknade štete zastarijeva za tri godine otkad je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila. U svakom slučaju ta tražbina zastarijeva za pet godina od kad je šteta nastala. Dakle, početak subjektivnog roka za potraživanje naknade prouzročene štete ovisi kumulativno o dvije odlučne činjenice i to: o saznanju oštećenika za štetu te o saznanju oštećenika za osobu koja je štetu počinila. Pod saznanjem oštećenika za štetu podrazumijeva se ne samo saznanje o postojanju štete, već i saznanje o opsegu štete, odnosno elementima njezine visine.

Imajući u vidu da iz nalaza i mišljenja medicinskog vještaka dr. D. P. proizlazi da se tužitelj zbog posljedica predmetne ozljede stopala liječio neoperativno i obavljao ambulantno fizikalnu terapiju, da navedena ozljeda nije ostavila trajne posljedice, da se tužitelj nakon rujna 2007. više nije javljao radi smetnji sa stopalom, a bolovi radi kojih se tužitelj obraćao liječniku nakon toga razdoblja nemaju nikakve veze sa štetnim događajem, to slijedi zaključak da je liječenje tužitelja završilo u listopadu 2007. te su tada postale poznate sve posljedice. Stoga je jasno da je od tada do podnošenja tužbe u 2020. protekao rok zastare iz članka 230. ZOO/05.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-125/2024-2 od 6. ožujka 2024.

19

182.432.72

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O UPORABI I KORIŠTENJU STVARI > UGOVOR O NAJMU > NAJAM STANA SA ZAŠTIĆENOM NAJAMNINOM > SKLAPANJE UGOVORA > POSEBNA PRAVA > PRAVO NA OTKUP STANA

Zakon o najmu stanova

(NN broj 91/96, 48/98, 66/98 i 22/06)

Članak 24. stavak 2.

Članak 38.

Članak 67. stavak 2.

Pravo na otkup stana prema podnesenom zahtjevu pokojnog stanara-zaštićenog najmoprimca njegovom smrću ne prelazi na člana njegova domaćinstva

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari predstavlja zahtjev tužiteljice prema tuženiku da sud donese presudu koja će nadomjestiti ugovor o prodaji stan koji se nalazi na II katu desno, zgrade u Z., ..., sagrađene na k.č.br. 669 k.o. T., a sastoji se od sobe, kuhinje, kupaone, WC-a i smočnice, ukupne površine 37,00 m², uključujući i suvlasnički dio zemljišta te zajedničkih dijelova zgrade.

Prvostupanjski sud je na temelju izvedenih dokaza i izlaganja stranaka, cijeneći svakog zasebno i svih zajedno, kao i na temelju rezultata cjelokupnog dokaznog postupka (članak 8. ZPP-a) utvrdio da je temeljem odluke o priznavanju stanarskog prava Grada Z. od 15. siječnja 1993. prednica tužiteljica, sada pokojna P. P., a njena baka, bila nositeljica stanarskog prava na predmetnom stanu, a da je tužiteljica bila član njezina porodičnog domaćinstva, što je sve i navedeno pod točkom III citirane odluke. Nadalje, kako je P. P. dana 2. srpnja 2000. preminula, slijedom čega je ista još za svog života stupanjem na snagu Zakona o najmu stanova 1996. ex lege stekla status zaštićenog najmoprimca, a njenom smrću tužiteljica je kao član obiteljskog domaćinstva stekla status zaštićenog najmoprimca, obzirom je stanarsko pravo u trenutku stupanja na snagu Zakona o najmu stanova prestalo, pa je dakle sama tužiteljica smrću svoje bake stekla status zaštićenog najmoprimca.

No, suprotno pravnom stavu suda prvog stupnja smrću stanara-zaštićenog najmoprimca pravo na otkup stana prema podnesenom zahtjevu pokojnog stanara-zaštićenog najmoprimca njegovom smrću ne prelazi na člana njegova domaćinstva (članak 67. stavak 2. Zakon o stambenim odnosima ("Narodne novine", broj 51/85, 42/86 i 22/92; dalje: ZSO) članak 24. stavak 2. i članak 38. ZONS-a), što je i pravni stav izražen u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-973/2015-2 od 28. svibnja 2019.

Naime, stanarsko pravo jest neprenosivo pravo koje se ne može naslijediti pa i okolnost da je tužiteljica član obiteljskog domaćinstva ranijeg stanara, u ovoj situaciji joj ne daje pravo na otkup predmetnog stana. Stanarsko pravo je osobno pravo, a pravo na otkup stana pripadalo je prema članku 6. stavak 1. ZPS stanaru ili članu obiteljskog domaćinstva uz suglasnost stanara.

To konkretno znači da ukoliko je stanar osobno podnio zahtjev za otkup stana, legitimiran je bio podnijeti tužbu za donošenje presude koja nadomješta ugovor o prodaji stana u situaciji kada mu prodavatelj ne želi u mirnom postupku stan prodati. Međutim, kada je takav stanar u tijeku postupka umro, nema mogućnosti da tužiteljica kao član njegova domaćinstva nastavi parnicu u smislu afirmativnog donošenja odluke kojom se njoj može prodati stan. Ovo stoga što je ona kao član domaćinstva mogla otkupiti stan samo u situaciji da zahtjev za otkup stana nije podnio stanar, već je stanar njoj kao članu domaćinstva za svog života dao suglasnost da otkupi stan. Dakle, tek bi u toj situaciji član obiteljskog domaćinstva bio legitimiran za podnošenje takve tužbe, a kako u ovom predmetu tužiteljica nedvojbeno nije podnijela osobno zahtjev za kupnju stana kao član obiteljskog domaćinstva uz suglasnost ranijeg stanara, već to pravo izvodi nakon smrti svoje bake – stanara koji je zahtjev podnio zahtjev to ista nema pravo na otkup stana sukladno odredbama ZPS-a (članak 6. stavak 1.), (presuda Županijskog suda u Zagrebu poslovni broj Ps-535/04-37 od 31. listopada 2008. te odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj u U-III-1106/2013 od 30. ožujka 2016.,

kojom je prihvaćen pravni stav izražen u citiranoj presudi Županijskog suda u Zagrebu od 31. listopada 2008.).“

Županijski sud u Splitu, GŽ-974/2024-4 od 16. svibnja 2024.

20

191.18

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST DRŽAVE

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15)

Članak 30.

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

(NN - MU 18/97, 6/99, 8/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)

Članak 1. Protokol broj 1.

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Članak 8.

Članak 1045. stavak 1.

Naknada imovinske štete u visini razlike između zaštićene najamnine i kombinacije tržišne i turističke najamnine predstavlja primjerenu naknadu vlasniku nekretnine kojom se uspostavlja ravnoteža u skladu s ograničenjima koje su tužitelju nametnuta legitimnim ciljem zbog koje je to ograničenje ustanovljeno.

„Predmet postupka čini zahtjev tužitelja za naknadu imovinske štete koja predstavlja razliku turističkog najma (od svibnja do listopada svake godine) i zaštićene najamnine i kao kombinaciju tržišne mjesečne najamnine u trajanju od šest mjeseci godišnje (od studenog do travnja svake godine) umanjeno za sve plaćene mjesečne iznose zaštićene najamnine, sukladno presudi toga suda Po-21/2013 od 3. studenog 2014., odnosno presudi ovoga suda poslovni broj GŽ-1/2015 od 5. veljače 2015 te Zakonu o izmjenama i dopuni Zakona o najmu stanova ("Narodne novine", broj: 68/2018).

Po stavu prvostupanijskog suda, a sukladno odredbi članka 30. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15; dalje u tekstu: ZV) tužitelju je onemogućeno ostvarenje onih vlasničkih prava koje mu zakon omogućuje.

Kako sudska praksa domaćih sudova mora biti u suglasnosti s relevantnim pravnim stajalištima i praksom ESLJP, jer ona predstavlja obvezujući međunarodno pravni standard to valja poštovati i pravna stajališta tog suda izražena u odluci u predmetima, kako je već gore izneseno (S. protiv Hrvatske, zahtjev broj 12027/10, u predmetu S. H. i Đ. protiv RH, broj predmeta 23414/15 i 52161/15) kao i pravno shvaćanje koje je u svojoj odluci iznio VSRH poslovni broj: Rev-2364/2016-3 od 19. prosinca 2018., prema kojem u postupanju RH u odnosu na reguliranje zaštićenih najmoprimaca na stanovima u privatnom vlasništvu ima

protupravnosti, jer takvo postupanje predstavlja povredu ustavnom i Konvencijom zajamčenog vlasništva. Ovaj sud smatra da je tužena u obvezi tužitelju naknaditi imovinsku štetu koju on u ovom predmetu potražuje.

Na navode tužene da bi dosuđivanjem tzv. turističkog najma tužitelj bio stavljen „u znatno povoljniji položaj u odnosu na vlasnike stanova u kojima ne žive zaštićeni najmoprimci, a koji svakodnevno snose rizik poslovanja i u stanove godinama ulažu znatna novčana sredstva i to u većim iznosima nego što je procijenio vještak za predmetni stan u iznosu od 108.000,00 HRK, a koji iznos obuhvaća samo nužna ulaganja u stan“, i da „sud prilikom utvrđivanja visine naknade štete mora voditi računa o navedenoj ravnoteži, kako tuženoj ne bi bio nametnut prekomjeran financijski teret jer je tužena ograničila tužiteljevo pravo vlasništva na predmetnom stanu sukladno legitimnom cilju zbog kojeg je to ograničenje ustanovljeno“, je odgovoreno kako sud ocjenjuje takve prigovore paušalnim i neprimjerenim jer je u konkretnom slučaju nedvojbeno povrijeđeno pravo mirnog uživanja vlasništva tužitelja i to miješanjem tužene u to pravo preko trideset godina, pa u toj situaciji nema mjesta usporedbe niti ocjene prekomjernosti financijskog tereta tužene, a tužitelj je tijekom postupka dokazao da bi sukladno svom poslovanju i tu nekretninu dao u turistički najam za kojeg je objektivno očekivati da bi se i ostvario, kad se uzmu u obzir dostavljeni podaci Turističke zajednice Split o broju noćenja. Sukladno prednje izraženim stajalištima sudske prakse da je nedvojbeno kako su prigovori tužene glede poduzetih radnji tužitelja u odnosu na zaštićenoga najmoprimca i u odnosu na uređenje nekretnine neosnovani i paušalni.

Rješenjem Revd-907/2021-2 od 30. studenog 2021., kao i u rješenju Revd-1115/2023-2 od 5. travnja 2023., dopušteno je podnošenje revizije u odnosu na pitanje imaju li vlasnici stanova u kojima žive zaštićeni najmoprimci pravo naknade štete od RH u vidu razlike između zaštićene najamnine koju primaju sukladno odredbama ZON-a i ekonomske najamnine koju bi primali da je stan iznajmljen na slobodnom tržištu ukoliko su vlasništvo navedenih stanova stekli nakon stupanja na snagu ZNS-a.

Županijski sud u Splitu, Gž-82/2023-4 od 15. veljače 2024.

21

191.177.2

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI > ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD ŽIVOTINJA > ŠTETA KOJU UZROKUJE DIVLJAČ

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 428.a stavak 1.

Odluke koje tužitelj smatra nezakonitima nisu isključile tužitelja iz udruge, već mu je zabranjen lov svih vrsta divljači u trajanju od dvije godine. Obzirom da pravo na lov nije navedeno kao jedno od ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih (Europskom) Konvencijom, to tužitelju nije povrijeđeno pravo na pristup sud time što mu je onemogućena sudska zaštita, sve imajući vidu da nije dostavio dokaz da je iscrpio pravni put zaštite pred Hrvatskim lovačkim savezom odnosno da je vezano za konkretne odluke čiju protupravnost mora dokazati podnio ustavnu tužbu.

„Ipak, u konkretnom slučaju odluke koje tužitelj smatra nezakonitima nisu isključile tužitelja iz udruge, već mu je zabranjen lov svih vrsta divljači u trajanju od dvije godine. Obzirom da pravo na lov nije navedeno kao jedno od ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih (Europskom) Konvencijom, a tužitelju nije povrijeđeno pravo na pristup sud time što mu je onemogućena sudska zaštita, sve imajući vidu da nije dostavio dokaz da je iscrpio pravni put zaštite pred Hrvatskim lovačkim savezom odnosno da je vezano za konkretne odluke čiju protupravnost mora dokazati podnio ustavnu tužbu. Ustavna tužba sa lista 111. do 119. spisa nije podnesena protiv predmetnih akata tuženika već je podnesena protiv odluke prvostupanjskog suda poslovni broj Pn-518/15-6 od 13. studenog 2015., kao i odluke Županijskog suda u Puli, broj Gž-133/2016-3 od 8. studenog 2018. Odlukom br. Pn-518/15-6 od 13. studenog 2015. sud se oglasio nenadležnim te je odbacio tužbu, a to je rješenje potvrđeno rješenjem Županijskog suda u Puli-Pola, poslovni broj Gž-133/2016-3 od 08. studenog 2018. Tijekom postupka tužitelj je naveo da je pred Europskim sudom za ljudska prava u tijeku postupak pod poslovnim brojem ECHR-LE4LBRIMSI000 APPLICATION NO.5605/21 Gašparini vs. Croatia pa je za naglasiti ukoliko temeljem odredbe članka 428.a stavka 1. ZPP-a, a koja odredba propisuje da kad Europski sud za ljudska prava utvrdi povredu kojeg ljudskog prava ili temeljne slobode zajamčene Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih Protokola uz tu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, stranka može, u roku od trideset dana od konačnosti presude Europskog suda za ljudska prava, podnijeti zahtjev sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojem je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno.

Nadalje, odredbom stavka 2. istog članka i zakona je propisano da se postupak iz stavka 1. tog članka provodi uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka, a odredbom stavka 3. da u ponovljenom postupku sudovi su dužni poštivati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.

U ovakvim okolnostima pravilan je zaključak prvostupanjskog suda, da tužitelj nije dokazao protupravnost kao element izvanugovorne odgovornosti za štetu. Zakonom o obveznim odnosima, kao općim propisom koji uređuje materiju odgovornosti za štetu, nisu nabrojene opće pretpostavke odgovornosti za štetu, ali se u pravnoj teoriji navodi da bi se radilo o 1. subjektima obveznog odnosa odgovornosti za štetu, 2. štetnoj radnji, 3. šteti, 4. uzročnoj vezi i 5. protupravnosti. Sve te pretpostavke moraju biti kumulativno ispunjene, a ako ne postoji makar jedna od njih ne postoji niti odgovornost za naknadu štete.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1559/2023-2 od 28. ožujka 2024.

22

191.177.2

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI > ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD ŽIVOTINJA > ŠTETA KOJU UZROKUJE DIVLJAČ

*Zakon o lovstvu
(NN 99/18)*

Članak 78. točke 1. i 2.

Članak 82. stavak 3.

Tužitelj se u tužbi pozvao na e-mail korespondenciju sa tuženikom te je priložio kao dokaz preslik korespondencije (list 96-100 spisa), kao i elaborat o procjeni štete (list 37-94 spisa) koje dokaze je prvostupanjski sud ili trebao prihvatiti kao uvjet koji predviđaju odredbe stavka 1. i 2. cit. članka 82. ZOL-a, ili ako ih ne prihvaća točno navesti uz razumljivo i logično obrazloženje zašto ih ne prihvaća kako bi drugostupanjski sud mogao ispitati pravilnost takvog mišljenja, na temelju kojeg je donesena odluka o odbacivanju tužbe (članak 82. stavak 3. ZOL-a).

„Predmet spora je zahtjev tužitelja radi naknade štete nastale od divljači na površini od oko 4,68 hektara na području k.o. G. J., u iznosu od 45.488,52 kune, s pripadajućom kamatom, za koju je odgovoran tuženik koji gospodari lovištem u kojem se nalaze nekretnine.

Odluku o odbacivanju tužbe, pozivom na odredbu članka 82. stavka 3. Zakona o lovstvu ("Narodne novine", broj 99/18; dalje: ZOL) prvostupanjski sud obrazlaže procesnom smetnjom za vođenje ove parnice koju nalazi ostvarenom jer tužitelj nije postupio u skladu s odredbama stavka 1. i 2. cit. članka 82. ZOL-a.

Odredbom članka 82. stavka 1. ZOL-a propisano je:

-za štete iz članka 78. točke 1. i 2. ovog Zakona oštećenici su se dužni u roku od sedam dana od dana nastanka štete pisanim putem obratiti lovoovlašteniku na čijem se području šteta dogodila, s tim da je lovoovlaštenik dužan u daljnjem roku od sedam dana odgovoriti oštećeniku.,

-nakon isteka rokova iz stavka 1. ovoga članka oštećenik je dužan u daljnjem roku od 30 dana predložiti lovoovlašteniku sklapanje sporazuma o naknadi štete, a lovoovlaštenik je dužan na takav prijedlog oštećenika odgovoriti u daljnjem roku od 30 dana te ako dođe do sklapanja sporazuma, taj sporazum predstavlja ovršnu ispravu (stavak 2. istog članka).,

-nakon isteka rokova iz stavka 1. i 2. ovoga članka i ako ne dođe do sklapanja sporazuma iz stavka 2. ovoga članka, oštećenik se može obratiti tužbom radi naknade štete nadležnom sudu najkasnije u roku od tri godine od dana nastanka štete. Nadležni sud odbacit će tužbu ako oštećenik nije postupio na način naveden u stavcima 1. i 2. ovoga članka (stavak 3.).

Tužitelj se u tužbi pozvao na e-mail korespondenciju sa tuženikom te priložio kao dokaz preslik korespondencije (list 96-100 spisa), kao i elaborat o procjeni štete (list 37-94 spisa) koje dokaze je prvostupanjski sud ili trebao prihvatiti kao uvjet koji predviđaju odredbe stavka 1. i 2. cit. članka 82. ZOL-a., ili ako ga ne prihvaća točno navesti uz razumljivo i logično obrazloženje zašto ga ne prihvaća kako bi drugostupanjski sud mogao ispitati pravilnost takvog mišljenja. Međutim paušalno navođenje prvostupanjskog suda kako tužitelj nije postupio na način naveden u stavcima 1. i 2. navedenog članka potpuno je neprihvatljivo jer nije jasno iz kojih razloga sud izražava ovo mišljenje.

Ovdje je za navesti da iako ovaj drugostupanjski sud ne podržava nepoštivanje proceduralnih pravila naprotiv, smatra da je izuzetno važno da se ista poštuju i primjenjuju onako kako glase ali u primjeni tih pravila a osobito u okolnostima konkretnog slučaja, smatra da nema mjesta pretjeranom formalizmu. Pritom, načelno nema mjesta ni pretjeranoj fleksibilnosti u primjeni procesnih pravila koja bi eventualno rezultirala potpunim uklanjanjem propisanih procesnih pravila ali to se u konkretnom slučaju nije ni dogodilo, jer je tužitelj postupio sukladno odredbi članka 82. stavka 1. ZOL-a. “

Županijski sud u Splitu, Gž-660/2024-2 od 11. ožujka 2024.

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST DRŽAVE > OPĆENITO

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23)

Članak 19. stavak 1.

Zakon o državnom odvjetništvu

(NN 67/18)

Članak 108.

Rad tijela s određenim stupnjem diskrecije, ne može se kvalificirati kao nepravilan sve dok su se kretala u granicama ostavljene im diskrecije, a kada su je prešla, onda je njihov rad nepravilan bez obzira je li taj prelazak učinjen s voljom ili pristankom nanošenja štete ili nije, s time što je potrebno uzeti u obzir i osobitosti vrste njihovih poslova i pravila postupanja.

„Naime, iz stanja spisa i pobijane odluke proizlazi da prvotuzitelj i drugotuziteljica u ovom slučaju svoje tužbene zahtjeve za naknadu štete u bitnom temelje na tvrdnji da im je neimovinska šteta nastala uslijed nepostupanja nadležnog državnog odvjetništva, i to ŽDO u Osijeku po njihovoj kaznenoj prijavi, zbog čega je u ovom slučaju trebalo utvrditi jesu li ispunjene pretpostavke iz odredbe članka 108. stavka 1. ZDO-a, kojom je propisano da Republika Hrvatska odgovara za štetu koju u obnašanju dužnosti državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika nanese fizičkoj ili pravnoj osobi nepravilnim ili nezakonitim radom, a u svezi s odredbom članka 19. stavka 1. ZOO-a, kojom je propisano da svaka fizička i pravna osoba ima pravo na zaštitu svojih prava osobnosti pod pretpostavkama utvrđenim zakonom, dok se u smislu stavka 2. istoga članka, pod pravima osobnosti razumijevaju prava na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, slobodu i dr.

Pravilno je prvostupanjski sud naveo da se nezakoniti rad smatra onaj rad koji je suprotan zakonu ili drugom propisu odnosno propuštanje da se zakon ili drugi propis primijeni i to s voljom ili pristankom da se trećoj osobi nanese šteta, dok da se nepravilni rad očituje kao neko činjenje ili propuštanje činjenja koje je suprotno propisanom ili uobičajenom načinu obavljanja djelatnosti odnosno službe, a iz ponašanje službene osobe može se izvesti zaključak da postoji volja ili pristanak da se takvim činjenjem ili propuštanjem šteti pravima i interesima trećih.

Stoga, proizlazi da nije svaka pogreška u načinu obavljanja određene službe osnova za odgovornost države za naknadu štete već je potrebno da postoji volja ili pristanak da se navedenim ponašanje oštete prava i interesi treće osobe. Za navesti je da bi pojmu “nezakonitog i nepravilnog rada” odgovarao pojam “dovoljno ozbiljne povrede”, pa kada je država odgovorna za nezakonit i nepravilan rad općenito bi trebalo biti usporedivo s dovoljno ozbiljnom povredom, a krivnja kao voljni element ne može biti posebna pretpostavka. Ona može biti dio (nikako konstitutivan) procjene nezakonitosti ili nepravilnosti rada, ali ne nužno u svakom slučaju odgovornosti države za štetu. Tako, načelno, treba razlikovati državna tijela koja pri vršenju svojih dužnosti imaju određeni stupanj diskrecije, od onih koji je nemaju. Rad

tijela s određenim stupnjem diskrecije, ne može se kvalificirati kao nepravilan sve dok su se ona kretala u granicama ostavljene im diskrecije, a kada su je prešla, onda je njihov rad nepravilan bez obzira je li taj prelazak učinjen s voljom ili pristankom nanošenja štete ili nije, s time što je potrebno uzeti u obzir i osobitosti vrste njihovih poslova i pravila postupanja.

Imajući u vidu navedeno, osnovano tuženica tvrdi da u ovom slučaju nisu ispunjene sve opće pretpostavke odgovornosti za štetu kao i posebne pretpostavke za takvu odgovornost, jer prvostupanijski sud na temelju izvedenih dokaza nije mogao nedvojbeno zaključiti da se radi o nezakonitom i nepravilnom radu državnog tijela ŽDO u Osijeku kada nije donio odluku o kaznenoj prijavi koju su podnijeli prvotuzitelj i drugotuziteljica 2005. (drugom držanom odvjetništvu), s time što je ta prijava rješenjem Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske od 21. ožujka 2012. pod poslovnim brojem KR-I-DO-455/12, povjerena na postupanje u kaznenom predmetu protiv nepoznatog počinitelja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske počinjenog tijekom 1992. u O. država Bosna i Hercegovina, na štetu supružnika B. (u ovom slučaju prvotuzitelja i drugotuzitelja) ŽDO u Osijeku.

Kako iz stanja spisa i utvrđenja prvostupanijskog suda proizlazi da se pobijana odluka temelji na odgovornosti ŽDO iz Osijeka zbog nepostupanja u svezi podnesene kaznene prijave od strane prvotuzitelja i drugotuziteljice protiv M. V. ranije P. V., to ovaj sud ne može prihvatiti zaključak prvostupanijskog suda o dokazanoj osnovi odgovornosti tuženice za štetu koja se potražuje u ovom postupku jer prvostupanijski sud nije nedvojbeno utvrdio da je ŽDO u Osijeku, odnosno da je državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika u tom odvjetništvu nanio prvotuzitelju i drugotuziteljici kao fizičkim osobama nepravilnim ili nezakonitim radom utuženu štetu.

Dakle, da bi tuženica bila odgovorna za štetu prema navedenoj odredbi članka 108. ZDO-a, u svezi s odredbom članka 19. ZOO-a, potrebno je utvrditi postojanje općih i posebnih pretpostavki za takvu odgovornost, odnosno postojanje subjekta odgovornosti, štetne radnje, štete, uzročno posljedične veze između štete i štetne radnje te postojanje protupravnosti. Štetna radnja, koju bi prvotuzitelj i drugotuziteljica u konkretnom slučaju dokazali, sastojala bi se u postupanju državnog odvjetnika, odnosno njegovog zamjenika suprotno propisima i pravilima struke, načinu obavljanja određenog posla, odnosno u propuštanju postupanja po propisima i u skladu s pravilima struke, a da bi im tuženica bila odgovorna (ukupno potražuju 54.448,00 eura).

Ocjena je ovoga suda da prvotuzitelj i drugotuziteljica tijekom postupka nisu dokazali postojanje uzročno posljedične veze između štetne radnje (nezakonitog i nepravilnog postupanja državnog odvjetnika ili zamjenika državnog odvjetnika po kaznenoj prijavi i time za pokretanjem kaznenog postupka) i štete (nemogućnosti naplate štete od štetnika – okrivljenika, M. V. ranije P. V.), s obzirom na to da temeljem rezultata provedenog postupka nije moguće nedvojbeno utvrditi da bi, pod pretpostavkom pokretanja kaznenog postupka protiv štetnika bila donesena osuđujuća presuda koja bi predstavljala temelj za naknadu štete prvotuzitelju i drugotuziteljici od strane štetnika (u tom slučaju osuđenika), s time što se navodi kako osnovno tuženica u žalbi tvrdi i to da su prvotuzitelj i drugotuziteljica imali mogućnost pokrenuti parnični postupak protiv počinitelja štete, radi naknade štete jer se u parničnom postupku raspravlja i odlučuje o njegovoj osnovi odgovornosti.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1343/2024-4 od 22. svibnja 2024.

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > POPRAVLJANJE ŠTETE > POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE > PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 29. stavak 1.

*Europska konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
(NN – MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05 i 1/06)*

Članak 6. stavak 1.

*Ustav Republike Hrvatske
(NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14)*

Članak 29. stavak 1.

Povećanje naknade prema Orijehtacijskim kriterijima nije od utjecaja na pravo oštećene osobe da zahtijeva plaćanje neimovinske štete prema sadašnjim Orijehtacijskim kriterijima, te da zahtijeva zateznu zakonsku kamatu od dana podnošenja tužbe. Naime, uskraćivanje prava na zakonske zatezne kamate na ukupnu pravičnu novčanu naknadu predstavlja nepredvidivu primjenu mjerodavnog prava i kao takvo je suprotno ciljevima pravne sigurnosti i poštenog suđenja (na što upućuju i odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III-3538/2018 od 12. studenog 2020. i broj U-III-6091/2016 od 20. prosinca 2018.)

„Imajući u vidu načelna shvaćanja i pravne standarde izražene u odlukama Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda RH , u konkretnom slučaju činjenica da je tužiteljica preinačila tužbu povećanjem tužbenog zahtjeva 5. studenog 2021., a nakon donošenja Orijehtacijskih kriterija Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 15. lipnja 2020., ukazuje na zaključak da tužiteljica u trenutku podnošenja tužbe evidentno nije mogla predvidjeti, pa posljedično tome niti postaviti tužbeni zahtjev u skladu s Orijehtacijskim kriterijima Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 15. lipnja 2020., jer su Orijehtacijski kriteriji koji su bili na snazi u vrijeme podnošenja tužbe predstavljali objektivnu zapreku za postavljanje zahtjeva koji bi ih premašivao.

Naime, polazeći od navedenog sud prvog stupnja je pravilno primijenio materijalno pravo kada je o tužbenom zahtjevu tužiteljice odlučio prema preinačenom tužbenom zahtjevu tužiteljice u skladu s izmijenjenim Orijehtacijskim kriterijima, prihvaćajući nalaz i mišljenje vještaka budući da je isto provedeno od strane osobe koja raspolaže potrebnim znanjima za provođenje istog, dok je nalaz i mišljenje podudaran i s priloženom medicinskom dokumentacijom.

Nadalje, povećanje naknade prema Orijehtacijskim kriterijima nije od utjecaja na pravo oštećene osobe da zahtijeva plaćanje neimovinske štete prema sadašnjim Orijehtacijskim kriterijima, te da zahtjeva zateznu zakonsku kamatu od dana podnošenja tužbe. Naime, uskraćivanje prava na zakonske zatezne kamate na ukupnu pravičnu novčanu

naknadu predstavlja nepredvidivu primjenu mjerodavnog prava i kao takvo je suprotno ciljevima pravne sigurnosti i poštenog suđenja (na što upućuju i odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III-3538/2018 od 12. studenog 2020. i broj U-III-6091/2016 od 20. prosinca 2018.)

Posljedica tuženikovog zakašnjenja sa ispunjenjem obveze pravične novčane naknade od podnošenja tužbe ogleđa se u njegovoj obvezi plaćanja zateznih kamata od podnošenja iste jer je tako propisano odredbama članka 1103. ZOO-a, u vezi članka 29. stavka 1 ZOO-a, stoga na tijek obveze ne utječe povišenje dijela već postavljenog zahtjeva jer se pravična novčana naknada određuje oštećeniku u svojoj ukupnosti, prema kriterijima važećim u vrijeme odluke o njezinoj visini.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1424/2023-2 od 21. ožujka 2024.

4 > Obiteljsko pravo i nasljedno pravo

25

412.233

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ODGOVORNOST, DUŽNOST I PRAVA RODITELJA > UZDRŽAVANJE DJETETA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19 i 47/20)*

Članak 424. stavak 2.

Aktivno legitimirana za podnošenje tužbe za povišenje uzdržavanja, sukladno odredbi članka 424. stavka 2. ObZ-a, nije majka već maloljetno dijete stranaka.

„Po provedenom postupku sud prvog stupnja je nakon provedenog dokaznog postupka, posebno nakon provođenja dokaza vještačenjem po vještaku psihijatru doc. dr. sc. D. V. utvrdio da je tužena zdravstveno sposobna vršiti roditeljsku skrb i brinuti o potrebama mlt. G., koje proizlazi iz svakodnevnog života.

U odnosu na protutužbu tužene kojom predlaže da se izmijeni presuda toga suda broj P-619/13 od 17. siječnja 2014. u dijelu koji se odnosi na obvezu tužitelja da doprinosi uzdržavanju mlt. G. A. B., sud prvog stupnja je smatrao kako tužena nije aktivno legitimirana za podnošenje takve tužbe.

Naime, smatrao je da sukladno odredbi članka 424. stavka 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15 i 98/19 i 47/20; dalje: ObZ) je propisano da su stranke u postupku radi uzdržavanja djeteta, dijete i osoba koja ga je prema tom zakonu dužna uzdržavati. Stavkom 2. istog članka propisano je da dijete iz stavka 1. tog članka zastupa roditelj s kojim dijete stanuje.

Radi iznesenog, radi nedostatka aktivne legitimacije, tužene odbijen je protutužbeni zahtjev tužene kao neosnovan.

Pravilo je sud prvog stupnja postupio kada je odbio protutužbu tužene radi povišenja uzdržavanja. Naime, iz citirane zakonske odredbe jasno proizlazi da stranka u postupku radi povišenja uzdržavanja nije tužena, odnosno majka mlt. G. u konkretnom slučaju, već bi aktivno legitimirana za podnošenje tužbe bila mlt. G. A. B., koju bi tužena zastupala u ovom postupku, a sve sukladno citiranoj odredbi članka 424. stavka 2. ObZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-106/2024-3 od 9. svibnja 2024.

26

412.241

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA > ODUZIMANJE I VRAĆANJE PRAVA NA RODITELJSKU SKRB

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 358. stavak 3.

Obiteljski zakon

(NN 103/15, 98/19 i 47/20)

Članak 170.

Članak 171.

U konkretnom slučaju žaliteljica je zastupana po posebnoj skrbnici, koja nije podnijela žalbu na prvostupanjsku odluku, nego osobno protustranka, koja je lišena poslovne sposobnosti upravo kod poduzimanja radnje pred sudskim, upravnim i drugim tijelima, pa ista nije ovlaštena podnijeti žalbu.

„Iz spisa proizlazi da sud prvog stupnja sukladno odredbi članka 170. i 171. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, 98/19 i 47/20; dalje: ObZ), lišio protustranku – žaliteljicu prava na roditeljsku skrb.

Ujedno iz spisa proizlazi da je u predmetu pod brojem (list 49-51 spisa) R1 Ob-382/2020 protustranka D. K. djelomično lišena poslovne sposobnosti i to na način da nije sposobna samostalno odlučivati o liječenju, donositi odluke koje se odnose na roditeljstvo, donositi odluke koje se odnose na imovinu u smislu raspolaganja nekretninama ili pokretninama veće vrijednosti, osim kada su u pitanju redovita primanja onda bi bila u stanju upravljati manjim novčanim iznosima za osobne potrebe u visini do 500,00 kuna mjesečno i poduzimati radnje pred sudskim, upravnim i drugim tijelima niti sklapati pravne poslove.

U konkretnom slučaju žaliteljica je zastupana po posebnoj skrbnici, koja nije podnijela žalbu na prvostupanjsku odluku, nego osobno protustranka, koja je prema navedenom lišena poslovne sposobnosti upravo kod poduzimanja radnje pred sudskim, upravnim i drugim tijelima.

Stoga ista nije ovlaštena podnijeti žalbu – članak 358. stavak 3. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23, dalje: ZPP) prema kojem žalba je nedopuštena ako je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena na podnošenje žalbe.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-68/2024-2 od 13. ožujka 2024.

27

415.24

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA > TRAJANJE I PRESTANAK OBVEZE UZDRŽAVANJA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19, 47/20 i 49/23)*

Članak 295. stavak 1.
Članak 298. stavak 1.

Vrijeme trajanja obveze uzdržavanja bračnog druga u smislu odredbe članka 298. stavka 1. ObZ-a računa se od dana pravomoćnosti odluke o razvodu braka stranaka.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za uzdržavanje od strane tuženika kao sad već bivšeg bračnog druga.

Prvostupanjski je sud, kako proizlazi iz obrazloženja pobijane presude, djelomično prihvatio zahtjev tužiteljice, jer je na temelji izvedenih dokaza zaključio kako su za obvezivanje tuženika ispunjene pretpostavke iz članka 295. stavka 1. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, 98/19, 47/20 i 49/23; dalje u nastavku: ObZ), ali je pri tome, kod suprotstavljenih iskaza stranaka u tom pravcu (koje iskaze sud prvog stupnja nije ocijenio), propustio utvrditi okolnosti iz članka 295. stavka 2. ObZ-a, odnosno kakva je bila podjela obiteljskih obveza i dinamika obiteljskih odnosa za vrijeme trajanja braka stranaka, te je li među strankama postojao dogovor po kojem tužiteljica neće tražiti zaposlenje tijekom braka ili je to bila isključivo odluka same tužiteljice.

U ovoj fazi postupka nisu sporna slijedeća utvrđenja prvostupanjskog suda:

- da su stranke sklopile brak 25. rujna 1998., a isti je razveden djelomičnom presudom prvostupanjskog suda od 4. svibnja 2022.,

- da je bračna zajednica stranaka prekinuta više godina prije podnošenja tužbe za razvod braka (po tvrdnji tužiteljice 2015.), a tuženik se odjavio sa posljednje zajedničke adrese prebivališta stranaka 2017., s tim da je još od ranije imao uobičajeno boravište u SR Njemačkoj,

- da tužiteljica živi u kući u Z., ..., površine 50 m², koju je naslijedila od roditelja, sa sinovima stranaka, koji su oba punoljetni i zaposleni,

- da je tužiteljica u međuvremenu oboljela, te joj je provedenim vještačenjem nadležnih upravnih tijela utvrđena radna nesposobnost, pa temeljem te osnove prima invalidsku mirovinu i naknadu za tuđu pomoć.

Potrebno je skrenuti pažnju prvostupanjskom sudu kako je tužiteljica zahtjev za uzdržavanje postavila u roku iz članka 297. ObZ-a, ali u situaciji kada je taj zahtjev postavljen "u periodu od dvanaest mjeseci počevši od dana pravomoćnosti presude", sud treba voditi računa kako je brak stranaka pravomoćno razveden djelomičnom presudom

prvostupanjskog suda od 4. svibnja 2022., dok se vrijeme trajanja obveze uzdržavanja iz članka 298. stavka 1. ObZ-a, prema shvaćanju ovog suda, računa od pravomoćnosti odluke o razvodu braka.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-62/2023-3 od 4. listopada 2023.

28

416.12

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > IMOVINSKI ODNOSI > IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA > VLASTITA IMOVINA

Obiteljski zakon

(NN 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 61/11 i 25/13)

Članak 248. stavak 1.

Članak 253. stavak 2.

Kada je kredite ishodio jedan od bračnih drugova i to za vrijeme trajanja bračne zajednice to ne znači da iznos sredstava ostvarenih kreditima predstavlja njegovu vlastitu imovinu ni u situaciji kada je isplata kreditnih obroka vršena za vrijeme trajanja bračne zajednice iz place ovog spružnika kao kreditnog obveznika.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja na utvrđenje da bračnu stečevinu stranaka čini nekretnina i to čkbr. 1094/1 kuća i dvorište površine 138 čhv (497 m²), kuća površine 11 čhv (40 m²), dvorište površine 127 čhv (457 m²), upisana u z.k.ul.br. 2423, k.o. G. te da su tužitelj i tuženica suvlasnici svatko u 1/2 dijela navedene nekretnine, uz zahtjev spram tužene za trpljenje upisa prava suvlasništva tužitelja u 1/2 dijela na predmetnoj nekretnini u zemljišnoj knjizi.

Po ocjeni ovog suda, u pogledu pravnog statusa bračne stečevine nije odlučno pitanje, kako to žalbom naglašava tužena, što tužitelj nije bio stranka, kao korisnik ili sudužnik, ugovora o nenamjenskom kreditu kojim je nesporno kupljena nekretnina 2012., koja je po kupnji upisana u zemljišnim knjigama kao vlasništvo tužene za cijelo, što nakon otplate kredita 2015. nije polagao prava na tu nekretninu te što u istoj ne stanuje po prestanku bračne zajednice, niti opseg vraćanja kredita po pojedinom bračnom drugu iz sredstava bračne stečevine utječe na veličinu suvlasničkih dijelova. To stoga što je taj kredit otplaćivan i podmiren tijekom braka, a utrošen je za kupnju i uređenje kuće kojim su stranke rješavale svoje stambeno pitanje, kako to proizlazi iz njihovih iskaza i iskaza svjedoka, s kojim ciljem su podignuti i utrošeni i svi eventualno drugi krediti, pri čemu mogući neotplaćeni i nedospjeli obroci drugih kredita uzetih za uređenje kuće ili tekuće potrebe bračne i obiteljske zajednice nisu dio bračne stečevine već isti predstavljaju dug, odnosno teret bračne stečevine, za koji odgovaraju oba bračna druga, kako je pravilno ocijenio i prvostupanjski sud.

Naime, o bračnoj stečevini se načelno ne može raditi jedino ako je jedan bračni drug uzeo kredit samo u svoje ime i za svoj račun, tako da bude jedini korisnik kredita i jedini u obvezi vraćanja istog te istim kupljena nekretnina može predstavljati vlastitu imovinu jednog bračnog druga, ovdje tužene ako su bračni drugovi imali namjeru da tužena stekne pravo vlasništva nekretnine, odnosno ako ju je kupila samo tužena s namjerom da bude samovlasnica kupljenog i sredstvima koja čine njenu vlastitu imovinu, moguće i kreditom kojeg je sama ostvarila na svoje ime i za svoj račun - bez obveze tuženika da ga vraća iz svoje imovine ili bračne stečevine - a sve u smislu odredbe članka 253. stavka 2. ObZ-a (tako i u odluci Rev-775/15 od 19. veljače 2019.), što tužena i ne tvrdi niti proizlazi iz rezultata postupka.

Stoga u situaciji kada je kredite ishodio jedan od bračnih drugova i to za vrijeme trajanja bračne zajednice to ne znači da iznos sredstava ostvarenih kreditima predstavlja vlastitu imovinu jednog od bračnih drugova kada je isplata kreditnih obroka vršena za vrijeme trajanja bračne zajednice, što znači na teret oba bračna druga. Stoga niti isplata kreditnih obroka iz plaće tužene takvoj isplati ne može dati značaj vlastite imovine.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-228/2023-2 od 11. siječnja 2024.

29

417.01

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > OPĆENITO > POSTUPCI PRED SUDOM UREĐENI OBITELJSKIM ZAKONOM

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23)*

Članak 50.

Članak 56.

Presuda o razvodu braka u kojoj nije odlučeno o roditeljskoj skrbi nad maloljetnom djecom stranaka, ima se smatrati međupresudom sui generis pa je sud dužan donijeti odluku iz članka 56. ObZ-a te zaštititi prava i interes mlt. djece neovisno o prijedlogu stranka.

„Sud prvog stupnja donio je rješenje kojem se odbacuje kao nepravovremen zahtjev tužiteljice za donošenjem dopunske presude.

Predmet ovog postupka je razvod braka članak 50. Obiteljskoj zakona („Narodne novine“, broj 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23, dalje u tekstu: ObZ).

Člankom 56. ObZ-a određeno je ako bračni drugovi imaju zajedničko mlt. dijete povodom tužbe radi razvoda braka mogu predložiti s kojim će roditeljem dijete stanovati, način ostvarivanja roditeljske skrbi, ostvarivanje osobnih odnosa djeteta i roditelja s kojim dijete neće stanovati i visinu uzdržavanja, s tim da sud nije vezan prijedlogom bračnih drugova. U konkretnom slučaju očito su se stranke prije ovog sudskog postupka dogovorile o roditeljskoj skrbi za dvoje mlt. djece rođene u braku stranaka, o visini zakonskog uzdržavanja i ostvarivanja osobnih odnosa između tuženika i mlt. djece.

Stoga u ovom sudskom predmetu sud prvog stupnja odlučuje samo o zahtjevu za razvod braka.

Međutim prema navedenoj odredbi sud je dužan donijeti po službenoj dužnosti odluku o stanovanju, o kontaktima i uzdržavanju mlt. djece stranaka s obzirom da je pravomoćnim rješenjem odlučeno samo o razvodu braka stranaka i nije vezan prijedlozima stranaka. Stoga je žalitelj u pravu kada tvrdi da se ranija presuda o razvodu braka ima smatrati međupresudom sui generis i da je sud (i u ovom stadiju postupka) neovisno o prijedlogu stranke odnosno stranaka dužan donijeti odluku iz članka 56. ObZ-a te zaštititi prava i interes mlt. djece.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-297/2023-2 od 18. siječnja 2024.

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK RADI UTVRĐIVANJA ILI OSPORAVANJA MAJČINSTVA ILI OČINSTVA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19, 47/20 i 49/23)*

Članak 366.

*Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika
(NN 142/15, 103/14, 144/14, 107/15, 126/22 i 138/23)*

Tbr. 7. točka 2. i 3.

Tbr. 52. točka 4.

Tužiteljici, s obzirom na okolnosti slučaja, treba priznati parnični trošak prema članku 366. ObZ-a jer je bila primorana voditi sudski postupak protiv tužene kao roditelja radi izmjene iznosa uzdržavanja, no taj trošak valja računati prema odredbi Tbr. 52. točka 4 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine", broj 138/23), prema kojoj odredbi se za postupke iz Tbr. 7. toč. 2. i 3. OT-e primjenjuje Tarifa koja je bila na snazi u vrijeme pokretanja postupka, bez obzira kada je postupak okončan.

„Prema stanju u spisu predmeta proizlazi kako je prvostupanjski sud donio pobijanu odluku o parničnom trošku temeljem članka 366. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, 98/19, 47/20 i 49/23 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 156/23 i 103/15; dalje: ObZ) prema kojoj odredbi sud o troškovima postupka može odlučiti slobodno, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka, a s obzirom kako se radi o postupku radi uzdržavanja malodobnog djeteta, kao i primjenom odredaba Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine", broj 142/15, 103/14, 144/14, 107/15, 126/22 i 138/23; dalje: OT). Prvostupanjski sud je, obrazlažući odluku, naveo kako je tužiteljica mogla povećanje iznosa uzdržavanja ostvariti, ako tužena kao obveznik uzdržavanja to ne učini dobrovoljno, samo podnošenjem tužbe za izmjenu ranije odluke o uzdržavanju te da tužiteljici pripada pravo, budući je u cijelosti uspjela u sporu, na naknadu parničnoga troška u visini naknade odvjetničkog troška i to jednokratno, sukladno Tbr. 7 točka 2. OT-e i u iznosu od 525,00 eura.

Međutim, djelomice utemeljeno žaliteljica pobija prvostupanjsku odluku o trošku jer je u toj odluci prvostupanjski sud djelomice pogriješno primijenio materijalno pravo. Naime, tužiteljici, s obzirom na okolnosti slučaja, treba priznati parnični trošak prema članku 366. ObZ-a jer je bila primorana voditi sudski postupak protiv tužene kao roditelja radi izmjene iznosa uzdržavanja, no taj trošak valja računati prema odredbi Tbr. 52. točka 4 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine", broj 138/23), prema kojoj odredbi se za postupke iz Tbr. 7. toč. 2. i 3. OT-e primjenjuje Tarifa koja je bila na snazi u vrijeme pokretanja postupka, bez obzira kada je postupak okončan. Predmetni postupak je pokrenut 8. lipnja 2022. pa tužiteljici za poduzimanje radnji po punomoćniku odvjetniku, sukladno Tbr. 7. točka 2 OT-e, pripada jednokratna nagrada od 200 bodova, uz vrijednost

boda od 10,00 kn, što uz dodatni iznos PDV-a predstavlja iznos od 2.500,00kn, odnosno danas predstavlja iznos od 331,80 EUR-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-105/2024-2 od 25. travnja 2024.

31

417.243

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU > PROCESNA PITANJA UREĐENA NA POSEBAN NAČIN

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23)*

Članak 425. stavak 1.

U sporu o uzdržavanju u kojem je dijete tuženik sud ne može donijeti presudu zbog ogluhe ili izostanka čak i ako procijeni da je to u skladu s dobrobiti djeteta.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za smanjenje obveze uzdržavanja koju je dužan doprinostiti kao otac za svog mlt. sina, tuženika L. W.

Prema članku 425. stavku. 1. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23; dalje u nastavku: ObZ), u sporu o uzdržavanju u kojem je tužitelj dijete, sud može donijeti presudu zbog ogluhe, te presudu zbog izostanka ako procijeni da je to u skladu s dobrobiti djeteta, dok, prema stavku 2. istog članka ObZ, u sporu o uzdržavanju djeteta sud može donijeti presudu na temelju priznanja, te presudu na temelju odricanja ako procijeni da je to u skladu s dobrobiti djeteta.

Argumentum a contrario, u sporu o uzdržavanju u kojem je dijete tuženik sud ne može donijeti presudu zbog ogluhe ili izostanka čak i ako procijeni da je to u skladu s dobrobiti djeteta.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-46/2024-3 od 21. veljače 2024.

32

417.43

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI IZVANPARNIČNI POSTUPCI

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19 i 47/20)*

Članak 433.

Članak 438.

U izvanparničnom postupku se ne može tražiti utvrđenje postojanja izvanbračne zajednice u skladu s odredbama članka 433. i 438. ObZ-a, pa u takvim slučajevima prijedlog treba odbaciti.

„Tijekom prvostupanjskog postupka utvrđeno je da su predlagatelji prijedlogom od 28. ožujka 2023. zahtijevali da se u izvanparničnom postupku utvrdi postojanje njihove izvanbračne zajednice i da je prvostupanjski sud pobijanim rješenjem takav njihov prijedlog odbacio kao nedopušten izražavajući pri tom pravno shvaćanje da prema odredbama Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15,98/19 i 47/20; dalje: ObZ) nema zakonske odredbe kojom je propisan postupak utvrđenja izvanbračne zajednice po sporazumnom prijedlogu obje stranke, a da su odredbom članka 433. ObZ-a taksativno nabrojane vrste izvanparničnih postupaka, ali ne i ovakav postupak utvrđivanja izvanbračne zajednice kakav u ovom postupku zahtijevaju predlagatelji.

Prvostupanjski sud smatra kako predlagatelji, u konkretnom slučaju, u svom prijedlogu nisu naveli nikakav razlog da imaju određeni pravni interes za utvrđenje njihove izvanbračne zajednice, a niti je posebnim propisom predviđen zasebni izvanparnični postupak za takvo utvrđenje, pa je odbacio njihov prijedlog kao nedopušten.

Po stavu žalbenog suda predlagatelji imaju pravni interes (članak 187. ZPP-a) za utvrđenje postojanja izvanbračne zajednice za razdoblje za koje tvrde da su bili u izvanbračnoj zajednici jer se njihov interes pretpostavlja, a može se odnositi na imovinu i druga prava koja proizlaze iz bračne, odnosno izvanbračne zajednice.

Međutim, prema zaključku prihvaćenom na zajedničkom sastanku predstavnika Vrhovnog suda Republike Hrvatske i predsjednika Građanskih odjela Županijskih sudova održanog 5. lipnja 2018. po kojem u izvanparničnom postupku se ne može tražiti utvrđenje postojanja izvanbračne zajednice u skladu s odredbama članka 433. i 438. ObZ-a, pa u takvim slučajevima prijedlog treba odbaciti.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-240/2023-2 od 16. listopada 2023.

33

417.305

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > OPĆENITO > STRANKE

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19 i 47/20)*

Članak 436.

Status izvanbračne zajednice ne utvrđuje se u odnosu na javnopravno tijelo koje provodi određeni upravni postupak, već se status izvanbračne zajednice i eventualna prava koja iz toga stranke stječu utvrđuje u odnosu na osobe koje imaju određena nasljedna prava u odnosu na osobu koja je umrla.

„Prvostupanjskim rješenjem utvrđuje se da je između predlagateljice M. T. iz Z., rođena ... u C., Republika Slovenija postala izvanbračna zajednica sa sada pok. S. L., sina I. iz Z., rođenog ... u Z. i to do trenutka smrti imenovanoga ...

Međutim, odlučujući o predmetnom prijedlogu predlagateljice prvostupanjski sud je ostvario žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, a na što sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti na temelju odredbe članka 365. stavka 2. ZPP-a u svezi s odredbom članka 381. ZPP-a kada je prijedlog predlagateljice prihvatio u odnosu na protustranku Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje iako se u postupku radi utvrđenja

postojanja izvanbračne zajednice između dviju fizičkih osoba ne odlučuje o pravima i interesima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Naime, prema odredbi članka 22. stavak 3. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19 i 84/21) pod članom obitelji iz stavka 1. točka 1. istog zakonskog članka smatra se i izvanbračni drug koji je s osiguranikom ili korisnikom mirovine do njegove smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine, s time da se status izvanbračne zajednice utvrđuje u izvanparničnom sudskom postupku.

Iz navedene zakonske odredbe ne proizlazi da bi u izvanparničnom postupku, u kojem bi se utvrđivalo postojanje izvanbračne zajednice, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje bio pasivno legitimiran.

Isto tako, prema odredbi članka 436. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19 i 47/20) kojom je propisano tko su stranke u izvanparničnom postupku, jasno je da stranka ne može biti Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje jer se status izvanbračne zajednice ne utvrđuje u odnosu na javno pravno tijelo koje provodi određeni upravni postupak, već se status izvanbračne zajednice i eventualna prava koja iz toga stranke stječu utvrđuje u odnosu na osobe koje imaju određena nasljedna prava u odnosu na osobu koja je umrla. Kako se, dakle, radi o sporu između fizičkih osoba, onda se u takvom postupku ne odlučuje o pravima i interesima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Stoga je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je predmetni prijedlog predlagateljice prihvatio u odnosu na protustranku Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (tako i VS RH u odluci Rev-1639/2018-2 od 2. veljače 2022.).“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-17/2024-3 od 26. siječnja 2024.

34

417.312

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > MJESNA NADLEŽNOST SUDOVA > PROMJENA OKOLNOSTI NA KOJIMA SE TEMELJI MJESNA NADLEŽNOST

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19 i 47/20)*

Članak 409.
Članak 435.

Promjenom boravišta tužiteljice i mlt. djece stranaka dolazi do ostvarenja pretpostavki iz odredbe članka 435. ObZ-a, jer je isto potrebno radi zaštite interesa mlt. djece, na što sud mora paziti po službenoj dužnosti tijekom postupka.

„I. Sud prvog stupnja donio je rješenje koje glasi:

"I. Ovaj sud proglašava se mjesno nenadležnim.

II. Po pravomoćnosti ovog rješenja predmet će se ustupiti nadležnom Općinskom sudu u Varaždinu."

Iz spisa proizlazi da je tužiteljica podnijela tužbu protiv tuženika radi određivanja da mlt. djeca-mlt. L. (rođena ...); mlt. M. (rođena ...) i mlt. E. (rođena ...) stanuju s tužiteljicom-majkom, da se odrede osobni odnosi mlt. djece sa tuženikom-ocem, da majka samostalno ostvaruje skrb radi izrade osobnih dokumenata, radi odluke o prebivalištu i boravištu djece, da

odlučuje o liječničkoj usluzi, da odlučuje o odgoju i obrazovanju, da odlučuje o imovinskim pravima djece te da odlučuje o prelasku granice, kao i da tuženik uzdržava mlt. djecu.

Člankom 435. ObZ-a određeno je ako se tijekom postupka promijene okolnosti na kojima se temelji mjesna nadležnost, sud pred kojim je postupak pokrenut može predmet ustupiti sudu koji je postao mjesno nadležan a koji je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako je to potrebno radi zaštite osoba o kojima sud vodi osobitu brigu.

Shodno toj odredbi proizlazi da sud koji je bio mjesno nadležan u momentu zaprimanja prijedloga, može se oglasiti nenadležnim za odlučivanje ako su se tijekom postupka izmijenile okolnosti na kojima je bila utemeljena njegova nadležnost i ukoliko je ispunjena jedna od tih pretpostavki.

Imajući u vidu činjenicu promjene boravišta mlt. djece, a od koje činjenice ovisi i mjesna nadležnost suda za izmjenu odluke s kojim će roditeljem živjeti, kao i pitanje roditeljske skrbi i osobnih odnosa i uzdržavanja a imajući u vidu i ostale činjenice, a osobito to da do promjene boravišta djeteta još nije ni započet dokazni postupak, to prema ocjeni ovog suda ispunjene su zakonske pretpostavke za donošenje predmetne odluke. Promjenom boravišta tužiteljice i mlt. djece dolazi do ostvarenja pretpostavki iz navedene zakonske odredbe – članak 435. ObZ-a – jer je isto potrebno radi zaštite interesa mlt. djece, na što sud mora paziti tijekom postupka. Kako se mora osigurati zaštita interesa mlt. djece to je sud ovlašten u ovakvim okolnostima slučaja donijeti predmetno rješenje.

Naime u konkretnom slučaju očito je da je majka sa djecom promijenila mjesto boravišta a sve radi zaštite interesa mlt. djece.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-275/2023-2 od 11. prosinca 2023.

35

417.43

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA > OVRHA RADI OSTVARIVANJA SUSRETA I DRUŽENJA RODITELJA S DJETETOM

Obiteljski zakon

(NN 103/15, 98/19 i 47/20)

Članak 3.

Članak 436.

Kako prvostupanjski sud odlučuje prema činjenicama koje postoje u vrijeme donošenja rješenja okolnost što je A. F. postao punoljetan nakon donošenja pobijanog rješenja, a prije nego je isto dostavljeno ovom sudu na odlučivanje o izjavljenoj žalbi, sama za sebe, ne dovodi u pitanje pravilnost tog rješenja, jer žalbeni sud ispituje prvostupanjsko rješenje prema činjeničnom stanju koje je postojalo u vrijeme njegova donošenja.

„Naime, ovrhovoditelj je zatražio ovrhu radi ostvarivanja osobnih odnosa sa tada maloljetnom djecom stranaka A. i D. F., a koji postupak je uređen člancima 520. do 525. ObZ-a, na koje odredbe je upućen prvostupanjski sud rješenjem ovog suda poslovni broj Gž Ovr Ob-25/2020-2 od 15. travnja 2020. donesenim po žalbi ovrhovoditelja protiv rješenja o odgodi ovrhe u ovom predmetu.

Prije svega treba naglasiti kako prvostupanjski sud odlučuje prema činjenicama koje postoje u vrijeme donošenja rješenja, pa okolnost što je A. F. postao punoljetan nakon

donošenja pobijanog rješenja, a prije nego je isto dostavljeno ovom sudu na odlučivanje o izjavljenoj žalbi, sama za sebe, ne dovodi u pitanje pravilnost tog rješenja, jer žalbeni sud ispituje prvostupanjsko rješenje prema činjeničnom stanju koje je postojalo u vrijeme njegova donošenja.

Međutim, iako je prvostupanjski sud već citiranim rješenjem od 15. travnja 2020. upućen na odredbu članka 522. ObZ-a u ovom postupku sud nije omogućio djeci da izraze svoje mišljenje u skladu s navedenom odredbom kao i odredbom članka 360. ObZ-a.

Kako prvostupanjski sud prije donošenja pobijanog rješenja nije omogućio djeci da izraze svoje mišljenje, a izostao je i bilo kakav angažman posebne skrbnice u tom pravcu, činjenično stanje je za sada ostalo nepotpuno utvrđeno pa se pobijano rješenje ne može ispitati.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr Ob-3/2024-4 od 13. ožujka 2024.

36

421.23

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > NASLJEĐIVANJE NA TEMELJU ZAKONA > NUŽNI NASLJEDNICI > PRIRODA PRAVA NA NUŽNI DIO

Zakon o nasljeđivanju

(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Članak 69.

Članak 70.

Članak 225.

U slučaju spora o opravdanosti prava nužnog nasljednika tražiti svoj nužni dio (pravo na nužni dio je pravo koje se zasniva na zakonu, članak 69. i 70. ZN-a), teret dokaza da nužnog nasljednika ne pripada to pravo, leži na onome koji se na to poziva.

„Iz naprijed navedenog proizlazi da su između nasljednika sporne činjenice o kojima ovisi nasljedno pravo, vrijednost nužnog dijela i uračunavanje u nasljedni dio jer nasljednici A. Z. i nasljednici njegove pokojne sestre J. Š., potražuju svoj nužni dio za koji tvrde da im je povrijeđen oporukom pok. ostaviteljice, čemu se nasljednica A. Z. Ž. protivi, smatrajući da ih je ostaviteljica namirila za života kao zakonske nasljednike.

Sve navedeno predstavlja zakonsku osnovu za prekid ostavinskog postupka i upućivanje stranaka na pokretanje parnice, jer se radi o činjenicama koje sud nije bio ovlašten utvrđivati u ostavinskom postupku, kao nespornom, izvanparničnom postupku. Naime, pretpostavka za vođenje ostavinskog postupka koji je po svojoj prirodi izvanparnični, jest nespornost činjenica na kojima se temelje prava njegovih sudionika. Stoga, kada između stranaka postanu sporne činjenice od kojih ovisi neko njihovo pravo, sud prekida ostavinsku raspravu i stranke upućuje u parnicu.

Navedenim nije prihvatljivo shvaćanje žaliteljice da je prvostupanjski sud trebao dovršiti ostavinski postupak i ne uvažavati zahtjeve nasljednika koji su prekludirani u svome pravu jer da su prethodno propustili podnijeti tužbu na koju su upućeni rješenjem suda, a kojom bi dokazali svoje pravo na nužni dio.

U odnosu na žalbene navode u dijelu kojim žaliteljica prigovara njenom upućivanju na pokretanje parnice, za navesti je kako je odluka prvostupanjskog suda pravilna. Naime, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da je pravo žaliteljice, kao oporučne nasljednice

iza pok. ostaviteljice, koja osporava drugim zakonskim nasljednicima pravo na njihov nužni dio (s tvrdnjom da su namireni za života ostaviteljice u svom nužnom dijelu), manje vjerojatno, pa je pravilnom primjenom članka 225. ZN-a, na pokretanje parnice uputio oporučnu nasljednicu, a ne zakonske nasljednike ostaviteljice. U slučaju spora o opravdanosti prava nužnog nasljednika tražiti svoj nužni dio (pravo na nužni dio je pravo koje se zasniva na zakonu, članak 69. i 70. ZN-a), teret dokaza da nužnog nasljednika ne pripada to pravo, leži na onome koji se na to poziva.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2970/2023-2 od 13. veljače 2024.

37

425.444.11

OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > ZBOG SPORA O ČINJENICAMA > PREDMNIJEVA O POSTOJANJU ODREĐENIH ČINJENICA

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 222. stavak 1., 2. točka 2. i 4.

Članak 224.

Članak 225. stavak 1.

Ugovor o doživotnom uzdržavanju uredno je ovjeren od strane suca i kao takav predstavlja ispravu koju navodi odredba članka 222. stavka 4. ZN-a, pa nema mjesta prekidu ostavinskog postupka.

„Sud prvog stupnja donio je pobijanu odluku kojim je prekinuo ostavinski postupak te je zakonsku nasljednicu L. B. uputio u parnicu protiv zakonske nasljednice A. K. radi utvrđenja da u ostavinu ulazi imovina koja je predmet ugovora o dosmrtnom uzdržavanju sklopljenog dana 8. studenog 2019. između ostavitelja tada pok. R. B. i zakonske nasljednice A. K.

U pobijanoj odluci sud prvog stupnja je utvrdio da između nasljednika postoji spor o pravu na nasljedstvo i o sastavu ostavine sukladno članku 222. i 224. ZN-a, prekinuo postupak i uputio stranke u parnicu a prema članku 225. stavku 1. ZN-a u parnicu uputio stranku čije pravo manje vjerojatno a to je u ovom slučaju L. B. B.

U konkretnom slučaju konkuriraju Ugovor o doživotnom uzdržavanju i dodatak istom, te zakonsko nasljeđivanje. Ugovorom o doživotnom uzdržavanju bio je ovlašten davatelj uzdržavanja da nakon smrti primatelja uzdržavanja izvrši uknjižbu prava vlasništva na nekretninama koje su bile predmet ugovora, u zemljišnim knjigama.

Odredbom članka 222. stavka 4. ZN-a propisano je da sud neće prekinuti postupak ni u slučaju iz stavka 1. ovoga članka, ako se radi o činjenicama čije postojanje zakon pretpostavlja, o činjenicama koje su opće poznate, te ako su sporne činjenice koje može utvrditi na temelju javnih ili javno ovjerenjenih isprava, nego će na temelju predmnjeve o postojanju tih činjenica, odnosno da je sadržaj tih isprava istinit, donijeti rješenje o nasljeđivanju, a onoga koji tvrdi suprotno predmnjevi uputit će da to dokaže u parnici, odnosno u upravnom postupku.

Predmetni ugovor o doživotnom uzdržavanju uredno je ovjeren od strane suca i kao takav predstavlja ispravu koju navodi odredba članka 222. stavka 4. ZN-a.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1250/2022-2 od 6. studenog 2023.

38

425.444

OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 70.
Članak 215. stavak 1.

Pravo zakonskog nasljednika koji traži svoje zakonsko pravo na nužni dio vjerojatnije je od prava oporučnog nasljednika koji to pravo zakonskom nasljedniku osporava.

„Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je između nasljednika V. M. i D. M. došlo do spora o činjenicama o kojima ovisi pravo nasljednika tijekom ostavinskog postupka te je valjano primijenio materijalno pravo iz odredbe članka 222. stavka 1. u vezi sa člankom 225. stavkom 1. ZN-a kada je prekinuo ostavinski postupak i oporučnog nasljednika V. M. uputio na pokretanje parnice, jer je među nasljednicima došlo do spora oko prava nasljednika D. M. na nužni dio.

U konkretnom slučaju prvostupanjski je sud ocijenio manje vjerojatnim pravo oporučnog nasljednika V. M. koji je sunasljedniku D. M. osporio pravo na nužni dio ističući da je za života ostaviteljice namiren isplatom 15.000,00 Eura (ostavinska rasprava od 29. rujna 2022., list 64 spisa), što ponavlja i u žalbi, čije je pravo i po prosudbi ovog drugostupanjskog suda manje vjerojatno od prava zakonskog nasljednika na nužni dio.

Naime, pravo zakonskog nasljednika na nužni dio priznato je Zakonom o nasljeđivanju, stječe se ostaviteljevom smrću, pa je nužni nasljednik ostaviteljev univerzalni sukcesor, kako to valjano nalazi i prvostupanjski sud kada upućuje na odredbu iz članka 70. ZN-a i samo ako postoje činjenice koje isključuju to pravo takav zakonski nasljednik nema pravo na nužni dio iz ostavine. U takvoj situaciji i prema ocjeni ovog suda pravo zakonskog nasljednika koji traži svoje zakonsko pravo na nužni dio vjerojatnije je od prava oporučnog nasljednika koji to pravo zakonskom nasljedniku osporava.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-2403/2023-2 od 25. siječnja 2024.

39

425.445

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > ODREĐIVANJE PREKIDA

Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Članak 5. stavak 3.
Članak 224. stavak 2.
Članak 235. stavak 1.

Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22 i 156/22)

Članak 580.

Budući je ugovor o doživotnom uzdržavanju javno ovjerovljena isprava, nije bilo uvjeta za prekid postupka (članak 224. stavak 2. ZN-a).

„Sud prvog stupnja u ostavinu pok. ostaviteljice nije unio nekretnine koje su bile predmetom citiranog Ugovora o doživotnom uzdržavanju, u bitnome smatrajući kako je ostaviteljica rečenim ugovorom, koji nije raskinut, utvrđen ništetnim ili poništen, za života tom imovinom raspolagala pa da stoga, sukladno odredbi članka 5. stavka 3. ZN-a ne predstavlja ostavinsku imovinu iza njezine smrti, a ukoliko u parnici koja je u tijeku ugovor bude raskinut, kako nema zapreke da se imovina koja je bila predmetom tog ugovora na zahtjev nasljednika rasporedi kao naknadno pronađena imovina.

Kada bračni ili izvanbračni drugovi zakluče kao jedna ugovorna strana (primatelj uzdržavanja) ugovor s drugom stranom (davatelj uzdržavanja), polazi se od toga da stranke imaju u vidu da će davatelj uzdržavanja dohraniti i jednu i drugu stranku (primatelj uzdržavanja), tj. da je obveza davatelja uzdržavanja ugovorena kao jedinstvena i nedjeljiva u odnosu na oba primatelja uzdržavanja, kao i da se stjecanje u korist davatelja uzdržavanja odgađa sve do smrti oba primatelja uzdržavanja, što je ovdje izričito i ugovoreno.

Bit ugovora o doživotnom uzdržavanju je u tome da se prijenos prava vlasništva odgađa do smrti primatelja uzdržavanja, ali časom smrti primatelja uzdržavanja pravo vlasništva na imovini koja je predmet ugovora prelazi na davatelja uzdržavanja, a što pak znači da u času smrti primatelj uzdržavanja više nije vlasnik nekretnina kojih je bio vlasnik do svoje smrti, a ovdje je vlasnica bila ostaviteljica sad pok. S. D., čije vlasništvo je časom smrti preneseno na davateljicu uzdržavanja.

Budući je ostaviteljica nekretninom za života raspolagala formalno valjanim ugovorom o doživotnom uzdržavanju (članak 580. ZOO-a) koji nije raskinut, poništen ili utvrđen ništetnim, to navedena imovina-nekretnina koja je bila predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju, kako je pravilno zaključio i prvostupanjski sud, sukladno odredbi iz članka 5. stavka 3. ZN-a ne predstavlja ostavinsku masu iza njezine smrti, što ne čini upitnim ugovorno uvjetovanje prava davateljice uzdržavanja na ostvarenje uknjižbe nakon smrti oba primatelja uzdržavanja, tekuća parnica radi raskida ugovora o doživotnom uzdržavanju i što će upis prava vlasništva u zemljišnim knjigama ostati na imenu ostaviteljice sve do smrti drugog primatelja uzdržavanja ili do pravomoćnosti odluke o raskidu ugovora o doživotnom uzdržavanju, u kojem slučaju bi se ta nekretnina, u skladu s odredbom iz članka 235. stavka 1. ZN-a rasporedila u korist žalitelja kao naknadno pronađena imovina.

Stoga, budući je ugovor o doživotnom uzdržavanju javno ovjerovljena isprava, nije bilo uvjeta za prekid postupka (članak 224. stavak 2. ZN-a).“

Županijski sud u Splitu, Gž-1720/2023-2 od 6. veljače 20243.

5 > Radno pravo

40

555.4

RADNO PRAVO > PLAĆE > NAKNADA PLAĆE > DODACI

Zakon o radu

(NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23)

Članak 95.

Terenski dodatak služi za pokriće troškova prehrane i drugih troškova na terenu, pa tužitelju za vrijeme dok nije radio ne pripada pravo ne terenski dodatak.

„Tužitelj je zatražio naknadu terenskog dodatka za predmetno razdoblje i to u ukupnom iznosu od 1.656,00 eura/12.477,15 kuna sa pripadajućim zateznim kamatama. Već je navedeno kako je ovaj dio tužbenog zahtjeva prvostupanjski sud odbio kao neosnovan u točki IV. izreke prvostupanjske presude. U bitnome prvostupanjski sud s tim u svezi navodi kako terenski dodatak predstavlja naknadu za povećane troškove u vezi s radom na terenu, a kako tog rada kod tužitelja u predmetnom razdoblju nije bilo, to da je i njegov zahtjev za isplatom naknade za terenski dodatak neosnovan. U prilog svom shvaćanju prvostupanjski se sud poziva i na tri odluke različitih županijskih sudova iz 2022. u kojima da je iskazano isto pravno shvaćanje.

Tužitelj u žalbi suprotno tome navodi kako je terenski dodatak materijalno pravo radnika, a radnik da ne mora taj dodatak potrošiti na troškove prehrane i druge troškove vezane uz rad na terenu.

Terenski dodatak predstavlja naknadu troškova radniku za rad na terenu, kada se rad obavlja daleko od mjesta prebivališta ili uobičajenog mjesta rada, koje obično za sobom nosi povećanje troškova za radnika. Terenski dodatak služi za pokriće troškova prehrane i drugih troškova na terenu. Po pravnom shvaćanju ovog suda tužitelju za vrijeme dok nije radio ne pripada pravo ne terenski dodatak, jer ponovimo, terenski dodatak predstavlja naknadu za povećane troškove u svezi s radom na terenu, a ne naknadu za rad. Ako nema rada nema ni povećanih troškova koje je potrebno naknaditi. No, sve kada bi se i prihvatilo mišljenje tužitelja po kojem njemu pripada pravo na terenski dodatak, po redovitom tijeku stvari (ako mu je ranije isplaćivan), bez obzira što u predmetno vrijeme nije radio, opet u konkretnom slučaju ne bi bilo mjesta da mu se isti dosudi. Naime, da je tužitelj u predmetno vrijeme radio, zbog povećanih troškova vezanih za rad na terenu, zasigurno bi potrošio cijeli ili dio terenskog dodatka za pokriće troškova na terenu. U svakom slučaju, tužitelj ne bi uspio „uštedjeti“ cijeli iznos terenskog dodatka. Sve suprotno je neživотно i nelogično. U konkretnom slučaju tužitelj potražuje puni iznos terenskog dodatka koji mu je inače isplaćivan u razdoblju u kojem je radio. Međutim u žalbi, tužitelj niti ne navodi, a kamoli da dokazuje koji bi to iznos uspio uštedjeti od terenskog dodatka da je stvarno radio, a jasno je da bi dio terenskog dodatka svakako potrošio zbog povećanih troškova rada. Stoga je žalba tužitelja na odluku prvostupanjskog suda o terenskom dodatku neosnovana.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-487/2023-3 od 29. studenog 2023.

*RADNO PRAVO > NAKNADA ŠTETE > ODGOVORNOST RADNIKA ZA ŠTETU
UZROKOVANU POSLODAVCU > ODGOVORNOST RADNIKA*

Zakon o radu

(NN 93/14, 127/17, 98/19 i 151/22)

Članak 106. stavak 1. i 2.

Poslodavac nije mogao s tuženikom kao radnikom ugovoriti plaćanja ugovorene kazne suprotno odredbama ZR-a, čime je stavljen u nepovoljniji položaj u odnosu na poslodavca, bez obzira kojom se djelatnošću poslodavac bavi.

„Predmet ovoga postupka je zahtjev tužitelja da mu tuženik isplati iznos od 10.159,65 kuna s osnove ugovorene kazne te iznos od 15.878,75 kuna na ime troškova usavršavanja tuženika sukladno odrednicama navedenog ugovora.

Raspravljajući po navedenom zahtjevu tužitelja suda prvog stupnja je u bitnom utvrdio:

- da su tužitelj i tuženik sklopili 1. kolovoza 2017. ugovor o radu na neodređeno vrijeme za obavljanje poslova radnog mjesta IT SISTEM ADMINISTRATOR,

- da članak 7. tog ugovora glasi: "(1) Radnik je upoznat s činjenicom da je zbog prirode djelatnosti koju Poslodavac obavlja i zbog prirode posla koji će Radnik temeljem ovog Ugovora o radu obavljati za poslodavca nužno da radnik svoj posao obavlja sve dok traje turistička sezona tekuće godine, jer će u protivnom poslodavcu nastati šteta. (2) Radnik se obvezuje da će poslodavcu na ime naknade štete isplatiti iznos njegove mjesečne plaće uvećane za svaki mjesec za koji bi otkazao ovaj ugovor o radu, a prije isteka vremena iz gornjeg stavka. (3) Z potrebe ovog ugovora o radu turističkom sezonom smatra se razdoblje od 1. travnja do 30. rujna svake godine s tim da se odredbe ovog članka primjenjuju i u slučaju kada radnik otkáže ugovor o radu uoči turističke sezone, odnosno 30 dana prije njezinog početka.",

- da je člankom 9. istog ugovora, ugovorena naknada za obavljani rad u punom radnom vremenu i uz prosječne rezultate rada i da će poslodavac, radniku mjesečno isplaćivati osnovnu plaću u neto iznosu od 5.000,00 kuna,

- da su člankom 14. ugovora o radu stranke ugovorile uvjete pod kojima se ugovor o radu raskida, odnosno otkazuje,

- da je tuženik otkazao navedeni ugovor o radu pisanim putem 11. kolovoza 2020.,

- da je tuženik podneskom obavijestio zakonskog zastupnika tužitelja F. P. da uvaži njegovu poruku kao obavijest o napuštanju pozicije IT asistenta u tvrtki tužitelja 11. kolovoza 2020., a da će završetak njegovog radnog odnosa kroz otkazni rok biti 31. kolovoza 2020.,

- da tužitelj otkaz ugovora o radu od strane tuženika nije utvrdio nikakvom odlukom.

Temeljem navedenih činjeničnih utvrđenja sud prvog stupnja je odbio tužbeni zahtjev tužitelja držeći kako tužitelj tužbenim zahtjevom za isplatu naknade štete potražuje isplatu ugovorene kazne iz razloga što je protivno odredbama članka 106. stavkom 1. i 2. Zakona o radu („Narodne novine“, broj 93/14., 127/17., 98/19. i 151/22; dalje: ZR), kojom je ugovorna kazna propisana samo za slučaj nepoštivanja ugovorne zabrane natjecanja, a ako je za slučaj nepoštivanja ugovorne zabrane natjecanja predviđena samo ugovorna kazna, poslodavac može, u skladu s općim propisima obveznoga prava, tražiti samo isplatu te kazne, a ne i ispunjenje obveze ili naknadu veće štete.

U odnosu na navode žalbe tužitelja za ukazati je kako pravilno prvostupanjski sud zaključuje kako je iz stipulacije odredbe članka 7. predmetnim ugovorom ugovorena ugovorna kazna, koja je u radnim odnosima dopuštena jedino za slučaj nepoštivanja ugovorne zabrane utakmice, a u ovom slučaju nije sporno da takva zabrana utakmice među strankama nije ugovorena.

Dakle, u konkretnom slučaju tužitelj s tuženikom nije mogao ugovoriti ugovornu kaznu ako tuženik kao radnik odluči dati otkaz ugovora o radu, jer na temelju odredbe članka 9. stavka 1. ZR-a, poslodavac, radnik i radničko vijeće te sindikati i udruge poslodavaca, mogu ugovoriti uvjete rada koji su za radnika povoljniji od uvjeta određenih ovim ili drugim zakonom, a prema stavku 2. istoga članka poslodavac, udruge poslodavaca i sindikati mogu kolektivnim ugovorom ugovoriti uvjete rada nepovoljnije od uvjeta određenih ovim Zakonom, samo ako je ovim ili drugim zakonom to izričito propisano.

Kako iz navedenog proizlazi da je tuženik kao radnik ugovaranjem plaćanja ugovorene kazne stavljen suprotno citiranim odredbama ZR-a u nepovoljniji položaj, bez obzira kojom se djelatnošću tužitelj bavi, to je očito da na temelju ugovorene odredbe koja je suprotna odredbama ZR-a, tužitelj ne može s uspjehom tražiti od tuženika isplatu utuženog iznosa.

Stoga je pravilno taj sud zaključio da tužitelj kao poslodavac nije mogao s tuženikom kao radnikom ugovarati plaćanje takve ugovorne kazne jer ista nije predviđena odredbama ZR-a, kao što je pravilno naveo i da je za radnika navedeno ugovaranje nepovoljnije od onog koje je predviđeno ZR-a, i da je to u suprotnosti sa citiranom odredbom ZR-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-82/2024-2 od 7. ožujka 2024.

6 > Ustavno i upravno pravo

42

623.312

USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE > SUDSKE

*Zakon o sudskim pristojbama
(NN 118/18)*

Članak 11. stavak 1. točka 2.

Predlagatelj osiguranja nije oslobođen plaćanja sudske pristojbe u smislu članka 11. stavka 1. točke 2. ZSP-a kada nastupa kao subjekt privatnog prava radi osiguranja novčane tražbine s osnova usluga koje pruža kao pravna osoba.

„Prvostupanjski sud je odbio kao neosnovan prigovor predlagatelja osiguranja podnesenog protiv rješenja o pristojbi pod poslovnim brojem Ovr-676/2021-3 od 28. rujna 2021., kojim je naloženo predlagatelju osiguranja da u roku od 8 dana od primitka tog rješenja plati sudsku pristojbu na prijedlog za osiguranje u iznosu od 50,00 kn te na rješenje o osiguranju u iznosu od 50,00 kn, uz obrazloženje i ocjenu da predlagatelj osiguranja u ovome

postupku nije oslobođen plaćanja sudskih pristojbi i da se ne može se primijeniti odredba članka 11. stavka 1. točke 2. Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“, broj 118/18 - dalje: ZSP), s obzirom da se u konkretnom slučaju ne radi o obavljanju javnih ovlasti, odnosno o postupku proizašlom iz obavljanja javnih ovlasti, već predlagatelj osiguranja u ovom postupku nastupa kao subjekt privatnog prava i predlagatelj ovaj postupak radi osiguranja svoje novčane tražbine vodi kao pravna osoba koja pruža ugovorenu uslugu uz novčanu naknadu.

Člankom 11. stavkom 1. točkom 2. ZSP-a propisano je da su od plaćanja pristojbi oslobođeni: osobe i tijela koja obavljaju javne ovlasti u postupcima proizašlim iz obavljanja tih ovlasti.

Ovaj drugostupanjski sud prihvaća kao pravilnu ocjenu suda prvog stupnja da u konkretnom slučaju predlagatelj osiguranja nastupa kao subjekt privatnog prava i ovaj postupak radi osiguranja svoje novčane tražbine vodi kao pravna osoba koja pruža ugovorenu uslugu uz novčanu naknadu, odnosno nije riječ o postupku proizašlom iz obavljanja javnih ovlasti, slijedom čega nije oslobođen plaćanja sudskih pristojbi u smislu odredbe članka 11. stavak 1. točka 2. ZSP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-1027/2023-2 od 8. siječnja 2024.

7 > Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji

43

711.49

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENO PRAVO > POSEBNI DIO > OSTALA KAZNENA DJELA

Kazneni zakon

(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23 i 36/24)

Članak 149.

Optuženica je i ranije iznosila tvrdnje o privatnom tužitelju koje nisu istinite pa ponavljanjem sličnih takvih tvrdnji u postupku pred sudom u kojem se odlučivalo o krivnji optuženice za kazneno djelo protiv časti i ugleda počinjenog na štetu privatnog tužitelja, izrečene neistinite tvrdnje imaju dodatnu težinu, a što predstavlja dodatni

kriterij koji ide u prilog zaštiti prava na čast, ugled i dostojanstvo privatnog tužitelja. Javni interes uobičajeno se odnosi na ona pitanja koja su od utjecaja na javnost u tolikoj mjeri da ona može legitimno iskazati interes za njih ili se radi o pitanjima koja privlače pažnju javnosti ili o pitanjima koja u značajnoj mjeri zabrinjavaju, posebno ako na bilo koji način utječu na život građana, ili šire zajednice, ili se radi o pitanjima za koja bi bilo u interesu javnosti da o njima bude obaviještena. Privatni tužitelj dulje vrijeme ne obnaša javnu dužnost, ne sudjeluje u javnim aktivnostima od posebnog značaja za širu društvenu zajednicu, stoga se od njega ne zahtijeva onaj stupanj tolerancije, koja se očekuje od osobe koja se aktualno aktivno bavi politikom ili nekom javnom dužnosti. Izjave optuženice svode se na razinu osobnog i vrlo neprimjerenog napada na ugled i čast privatnog tužitelja, u kojem slučaju takvo postupanje optuženice postaje samo sebi cilj i svrha, pogotovo što optuženica unatoč osobnoj spoznaji i svijesti da ne postoji ni jedan relevantan dokaz da bi privatni tužitelj doista bio počinitelj bilo kojeg kaznenog djela, još naknadno nakon provedenog dokaznog postupka pred sudom, nastavlja s činjenjem istovrsnog kaznenog djela. Takvo postupanje optuženice nedvojbeno upućuje na nužnost mijesanja suda u konkretnom slučaju i pružanja sudske zaštite privatnom tužitelju, zbog čega pravo privatnog tužitelja na zaštitu časti, ugleda i dostojanstva prevladava nad slobodom izražavanja optuženice.

"Za privatnog tužitelja prvostupanjski sud je utemeljeno utvrdio kako se radi o javnoj osobi, koja je tijekom svoje političke karijere u Republici Hrvatskoj obnašala različite dužnosti, od gradonačelnika Grada R., potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske od 2000. do 2003. do ministra financija Vlade Republike Hrvatske od 2010. do 2013. Kaznena djela na njegovu štetu, za koja se privatnom tužbom tereti optuženica, počinjena su tijekom 2016., kada privatni tužitelj više nije obnašao ni jednu javnu, službenu ili političku dužnost. Također, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio postojanje prava na zaštitu ugleda, časti i dostojanstva privatnog tužitelja, koje je sastavni dio prava na poštovanje osobnog života zajamčenog člankom 35. Ustava Republike Hrvatske i prava na poštovanje privatnog života zajamčenog člankom 8. Konvencije.

Optužena S. Š. svojim izjavama izvršila je vrlo ozbiljan napad na privatni život privatnog tužitelja S. L. i to prije svega na njegov ugled jer tvrdnje da je korumpiran, da je trgovao utjecajem, da se udružio radi počinjenja kaznenog djela, da je ratni profiter, da je isti vlasnik računa u T. odnosno novca koji potječe od koruptivnih kaznenih djela, da je poimenično navedenim osobama oprostio brojne dugove, da je on opasan čovjek te da isti moguće stoji iza pokušaja ubojstva njenih unuka, i po ocjeni i ovog drugostupanjskog suda, sa stanovišta objektivnih kriterija, kako po svom sadržaju i značenju, tako i po svojem intenzitetu, premašuju razinu "jako uvredljivog sadržaja" i neprijeporno, da kao takve, izrečene u javnosti, imaju neizbježno izravan učinak na privatni život privatnog tužitelja u negativnom smislu.

Što se tiče analize prvostupanjskog suda je li opisano postupanje optuženice bilo u javnom interesu i je li isto doprinosi raspravi od javnog interesa, polazeći od činjenice da je optuženica postupala na način kao je to opisano u izreci prvostupanjske presude, odnosno da je sporne izjave dala u službenim prostorijama suda pred kojim je iznosila svoju obranu, dakle u kaznenom postupku kojeg je protiv navedene inicirao privatni tužitelj, također zbog kaznenog djela klevete, to je pravilno prvostupanjski sud utvrdio kako u konkretnom slučaju objektivno nije postojao javni interes.

Od odlučne je važnosti to kako je optuženica i ranije iznosila tvrdnje o privatnom tužitelju koje nisu istinite pa ponavljanjem sličnih takvih tvrdnji i to u postupku pred sudom u kojem se odlučivalo o krivnji optuženice za kazneno djelo protiv časti i ugleda počinjenog na štetu privatnog tužitelja S. L., izrečene neistinite tvrdnje imaju dodatnu težinu, a što

predstavlja dodatni kriterij koji ide u prilog zaštiti prava na čast, ugled i dostojanstvo privatnog tužitelja. Nadalje, javni interes uobičajeno se odnosi na ona pitanja koja su od utjecaja na javnost u tolikoj mjeri da ona može legitimno iskazati interes za njih ili se radi o pitanjima koja privlače pažnju javnosti ili o pitanjima koja u značajnoj mjeri zabrinjavaju, posebno ako na bilo koji način utječu na život građana, ili šire zajednice, ili se radi o pitanjima za koja bi bilo u interesu javnosti da o njima bude obaviještena. No, privatni tužitelj dulje vrijeme ne obnaša javnu dužnost, ne sudjeluje u javnim aktivnostima od posebnog značaja za širu društvenu zajednicu, stoga pravilno zaključuje prvostupanjski sud kako se ipak od njega ne zahtijeva onaj stupanj tolerancije, koja se očekuje od osobe koja se aktualno aktivno bavi politikom ili nekom javnom dužnosti. U tom kontekstu izjave optuženice svode se na razinu osobnog i vrlo neprimjerenog napada na ugled i čast privatnog tužitelja, u kojem slučaju takvo postupanje optuženice postaje samo sebi cilj i svrha, pogotovo što optuženica unatoč osobnoj spoznaji i svijesti da ne postoji ni jedan relevantan dokaz da bi privatni tužitelj doista bio počinitelj bilo kojeg kaznenog djela, još naknadno nakon provedenog dokaznog postupka pred sudom, nastavlja s činjenjem istovrsnog kaznenog djela, ističući da će takvo što govoriti cijeli život. Takvo postupanje optuženice nedvojbeno upućuje na nužnost miješanja suda u konkretnom slučaju i pružanja sudske zaštite privatnom tužitelju, zbog čega pravo privatnog tužitelja na zaštitu časti, ugleda i dostojanstva prevladava nad slobodom izražavanja optuženice".

Županijski sud u Splitu, Kž-13/2024-4 od 30. siječnja 2024.

44

712.223.2

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > PRESUDA > VRSTE PRESUDA > PRESUDA KOJOM SE OPTUŽENIK OSLOBAĐA OPTUŽBE

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19 i 80/22)

Članak 449. stavak 1.

Članak 453. točka 3.

Sud postupa u odnosu na podnesenu ili na raspravi izmijenjenu optužnicu te nije ovlašten vršiti izmjene u optužnici koje bi okrivljenika dovodili u teži položaj od onoga iz optužnice, radi čega sud nije bio ovlašten intervenirati u činjenični opis kaznenog djela te u isti unositi ispravne blanketne propise, odnosno ispravljati ono što je državni odvjetnik propustio napraviti tijekom čitavog postupka. U takvoj situaciji, pravilno je prvostupanjski sud procijenio da tijekom postupka nije na nedvojben i pouzdan način dokazano da je optuženik postupio suprotno odredbama navedenih propisa, odnosno osnovano je zaključio da u postupku nije dokazano da bi optuženik počinio kazneno djelo upravo na način i uz pravnu kvalifikaciju kako je tereti optužnicom.

"Dakle, oni blanketni propisi za čije kršenje se tereti okrivljenik, koji su izričito navedeni u činjeničnom opisu kaznenog djela, ili uopće ne reguliraju ovu konkretnu materiju,

ili ne potvrđuju navode iz optužnice jer kako je to već navedeno, iz naprijed iznesenih odredbi pravnih akata koji su navedeni u činjeničnom opisu kaznenog djela iz optužnice, za vozača u sanitetskom prijevozu se uopće ne traži ispunjenje uvjeta za koje se u optužnici tvrdi da ih osobe koje se zapošljavaju kao vozači sanitetskog prijevoza moraju zadovoljavati.

Nadalje, kod ovoga je za istaknuti i daljnju činjenicu, da Pravilnik o uvjetima, organizaciji i načinu obavljanja djelatnosti sanitetskog prijevoza, na koji se državni odvjetnik poziva u svojoj žalbi, koji u članku 4. propisuje da vozači sanitetskih vozila moraju biti osposobljeni za korištenje medicinsko-tehničke opreme vozila, osnovnih postupaka za održavanje života i nadzora bolesnika tijekom prijevoza, uopće i nije u činjeničnom opisu kaznenog djela naveden kao propis suprotno kojem bi okrivljenik postupio kritične prigode, već se on prvi put navodi tek u žalbi državnog odvjetnika. Ovakav propust optužbe da u činjeničnom opisu kaznenog djela koje se okrivljeniku stavlja na teret navede potpuno pogrešne blanketne propise ili u činjeničnom opisu ne navede one propise koji reguliraju ovu materiju, se ne može sanirati kroz žalbeni postupak na način da se tek u žalbi po prvi puta pozove na propise koji bi bili relevantni za ovu materiju.

Prvostupanjski sud postupa u odnosu na podnesenu ili na raspravi izmijenjenu optužnicu te nije ovlašten vršiti izmjene u optužnici koje bi okrivljenika doveli u teži položaj od onoga iz izvorno podnesene optužnice, radi čega sud nije bio ovlašten intervenirati u činjenični opis kaznenog djela te u isti unositi ispravne blanketne propise, odnosno ispravljati ono što je državni odvjetnik propustio napraviti tijekom čitavog postupka. U takvoj situaciji, pravilno je prvostupanjski sud procijenio da tijekom postupka nije na nedvojben i pouzdan način dokazano da je okrivljenik H. T. postupio suprotno odredbama navedenih propisa, odnosno osnovano je zaključio da u postupku nije bilo dokazano da bi okrivljenik počinio kazneno djelo upravo na način i uz pravnu kvalifikaciju kako je to opisano u izreci pobijane presude. Stoga je pravilno prvostupanjski sud postupio kada je okrivljenika, na temelju članka 453. točka 3. ZKP/08, oslobodio optužbe, što svojim žalbenim navodima državni odvjetnik nije doveo u pitanje."

Županijski sud u Splitu, KŽ-710/2021-5 od 20. veljače 2024.

45

712.311.311

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRVOSTUPANJSKE PRESUDE > OSNOVE ZBOG KOJIH SE PRESUDA MOŽE POBIJATI > BITNE POVREDE ODREDAVA KAZNENOG POSTUPKA > APSOLUTNO BITNE POVREDE

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 80/22 i 36/24)

Članak 455.

Članak 468. stavak 1. točka 11.

Nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08 iako u izreci prvostupanjske presude sud nije naveo na temelju koje

zakonske osnove je donio presudu kojom je optuženika proglasio krivim jer zbog toga izreka presude nije nerazumljiva.

"Državni odvjetnik je žalbenu osnovu bitne povrede odredaba kaznenog postupka pravno označio kao povredu iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08, navodeći kako u izreci prvostupanjske presude sud nije naveo na temelju koje zakonske osnove je donio presudu, radi čega da se ista ne može ispitati jer je izreka presude nerazumljiva. Iako je točno da prvostupanjski sud u izreci presude nije naveo zakonsku osnovu na temelju koje je donesena pobijana presuda, na taj način, suprotno žalbenim navodima, nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka na koju se ukazuje u žalbi. Naime, jedina zakonska osnova za donošenje osuđujuće presude propisana je člankom 455. ZKP/08 te je sasvim jasno da je okrivljenik mogao biti proglašen krivim isključivo na temelju te zakonske osnove pa propust suda da se u izreci presude izričito pozove na tu zakonsku osnovu ne čini, ni izreku presude ni presudu u cjelini, nerazumljivom ili proturječnom da se ista ne bi mogla ispitati".

Županijski sud u Splitu, Kž-162/2022-5 od 26. ožujka 2024.

8 > Građansko procesno pravo

46

810.624

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > STRANKE > SUPARNIČARI > JEDINSTVENI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 201.

Zakon o nasljeđivanju

(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Članak 222.

Članak 224. stavak 1. točka 1.

S obzirom da su stranke u ostavinskom postupku zakonski i (ili) oporučni nasljednici koji se smatraju nužnim i jedinstvenim suparničarima to u eventualnoj parnici tužbom moraju biti obuhvaćeni svi nasljednici bilo na aktivnoj ili na pasivnoj strani, kako to osnovano ističu žalitelji.

„Stoga je prvostupanjski sud smatrao da su sporne činjenice o kojima ovisi sastav ostavine i o kojima ovisi nasljedno pravo pa je uputio nasljednike M. B. i M. V. na pokretanje parnice protiv sunasljednika I. B. radi utvrđivanja spornih činjenica i pozivom na odredbe članka 222. i članka 224. stavka 1. točke 1. ZN-a donio pobijano rješenje.

U konkretnom slučaju između stranaka je nastao spor o sastavu ostavinske imovine obzirom na tvrdnje zakonskih nasljednika ostavitelja M. B. i M. V. da dostavljeni ugovori o darovanju sačinjeni između ostavitelja i obdarenika ne proizvode valjane pravne učinke.

Osnovano u svojoj žalbi žalitelji ističu da je prvostupanjski sud rješenjem o prekidu postupka morao obuhvatiti sve nasljednike ovog postupka, kao i da u ovoj fazi postupka nema mjesta prekidu s osnove ostvarivanja prava na nužni dio.

Odredbom članka 201. ZPP-a propisano je da ako se prema zakonu ili zbog prirode pravnog odnosa spor može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima (jedinствени suparničari), smatraju se oni kao jedna parnična stranka, tako da su u slučaju ako pojedini suparničari propuste koju parničnu radnju učinak parničnih radnji što su ih poduzeli drugi suparničari proteže se i na one koji te radnje nisu poduzeli.

U konkretnom slučaju prvostupanjski je sud propustio uzeti u obzir da su stranke u ostavinskom postupku zakonski i (ili) oporučni nasljednici koji se smatraju nužnim i jedinstvenim suparničarima pa u eventualnoj parnici tužbom moraju biti obuhvaćeni svi nasljednici bilo na aktivnoj ili na pasivnoj strani, kako to osnovano ističu žalitelji, pa i u ovom slučaju na pasivnoj strani i M. B. jer ne spori valjanost ugovora o darovanju.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2762/2023-2 od 22. veljače 2024.

47

810.723

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > ZASTUPNICI STRANAKA > ZAKONSKI ZASTUPNICI > PRIVREMENI ZASTUPNIK

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 155/23)

Članak 84. stavak 2. točka 5.

Članak 85. stavak 1. i 2.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku

(NN 70/19)

Članak 9. u vezi sa člankom 117. stavak 2.

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13 i 94/14, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 21. stavak 1.

Prvostupanjski sud donio je pobijano rješenje kojim ovršeniku postavlja privremenog zastupnika, pozivajući se pritom na odredbe članka 84. stavka 2 točke 5., te članka 85. stavka 1. i 2. ZPP-a, pritom ne navodeći da je sredstva za pokriće postavljanja i rada privremenog zastupnika dužan predujmiti ovrhovoditelj čime je prvostupanjski sud propustio primijeniti odredbu članka 85. stavka 3. ZPP-a, u vezi s člankom 84. stavkom 2. točkom 5. ZPP-a, sve u vezi sa člankom 21. stavkom 1. OZ-a.

„Iz stanja spisa proizlazi da je prvostupanjski sud donio pobijano rješenje kojim ovršeniku iz ranije navedenih razloga postavlja privremenog zastupnika, pozivajući se pritom na odredbe članka 84. stavka 2. točke 5., te članka 85. stavka 1. i 2. ZPP-a, pritom ne navodeći da je sredstva za pokriće postavljanja i rada privremenog zastupnika dužan predujmiti ovrhovoditelj, a što u žalbi u bitnom ističe žalitelj.

Člankom 84. stavkom 2. točkom 5. ZPP-a propisano je da ako se u tijeku postupka pred prvostupanjskim sudom pokaže da bi redovan postupak oko postavljanja zakonskog zastupnika tuženiku trajao dugo, tako da bi zbog toga za jednu ili obje stranke mogle nastati štetne posljedice, sud će tuženiku postaviti privremenog zastupnika ako se tuženik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika u Republici Hrvatskoj, nalaze u inozemstvu, a dostava se nije mogla obaviti.

Odredbom članka 85. stavka 1. ZPP-a, propisano je da privremeni zastupnik ima u postupku za koji je postavljen sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika, dok je stavkom 2. istog članka propisano da ta prava i dužnosti privremeni zastupnik vrši sve dok se stranka ili njezin punomoćnik ne pojavi pred sudom odnosno dok centar za socijalnu skrb ne obavijesti sud da je postavio skrbnika.

Odredbom članka 85. stavka 3. ZPP-a, koja se u ovom postupku primjenjuje na temelju članka 9. u vezi s člankom 117. stavkom 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 70/19), propisano je da je sredstva za pokriće troškova postavljanja i rada privremenog zastupnika dužan predujmiti tužitelj, te da ako tužitelj ne predujmi ta sredstva u roku koji je odredio sud u svom rješenju, sud će tužbu odbaciti.

Dakle, iz navedenog proizlazi da je prvostupanjski sud propustio primijeniti odredbu članka 85. stavka 3. ZPP-a, u vezi članka 84. stavka 2. točke 5. ZPP-a, sve u vezi sa člankom 21. stavkom 1. OZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-256/2024-2 od 19. travnja 2024.

48

810.731.12

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > ZASTUPNICI STRANAKA > PUNOMOĆNICI > SPOSOBNOST BITI PUNOMOĆNIK > ODVJETNIK KAO PUNOMOĆNIK > PRIVREMENI ZAMJENIK

Zakon o sudovima

(NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22, 60/22 i 16/23)

Članak 138. stavak 1.

Članak 144.

Iako privremeni zastupnik protustranke ima sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika protustranke, isplata pologa nije moguća na njegov zahtjev i na njegov žiro-račun već je moguća jedino osobno protustranci, a privremenom zastupniku bi polog bilo moguće isplatiti jedino ukoliko bi ga protustranka opunomoćila za primanje pologa.

„Članak 138. stavkom 1. Zakona o sudovima propisano je da kad ovlašteni preuzimatelj sudskog pologa ne preuzme sudski polog u roku od pet godina od pravomoćnosti

rješenja o osnivanju sudskog pologa, sud će ga pisanim putem pozvati na preuzimanje pologa u roku od 30 dana, stavkom 2. da ako je ovlaštenu preuzimatelj pologa nepoznatog boravišta, nakon isteka roka iz stavka 1. ovog članka sud će ga pozvati na preuzimanje pologa u roku od 30 dana putem oglasne ploče suda, dok je stavkom 3. propisano da ako nakon isteka roka iz stavka 1. i 2. tog članka ovlaštenu preuzimatelj ne preuzme sudski polog, sud će rješenjem utvrditi prestanak prava ovlaštenog preuzimatelja na preuzimanje pologa i polog prenijeti u korist državnog proračuna Republike Hrvatske.

Člankom 144. Zakona o sudovima je propisano da će se na sudske pologe osnovane do dana stupanja na snagu tog Zakona primjenjivat će se odredbe članka 138. tog Zakona.

Prvostupanjski je sud, prema shvaćanju ovog suda, probijanim rješenjem pravilno postupio kada je na temelju citiranih odredbi donio pobijano rješenje jer i po shvaćanju ovog suda isplata pologa nije dopuštena na zahtjev i na žiro račun privremenog zastupnika ukoliko je protustranka nije opunomoćila za primanje pologa, što prema stanju spisa nije sporno.

Dakle, iako privremeni zastupnik protustranke ima sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika protustranke, isplata pologa nije moguća na njegov zahtjev i na njegov žiro-račun već je moguća jedino osobno protustranci, a privremenom zastupniku bi polog bilo moguće isplatiti jedino ukoliko bi ga protustranka opunomoćila za primanje pologa.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-42/2024-2 od 31. siječnja 2024.

49

810.833.26

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNE RADNJE > PARNIČNE RADNJE SUDA > DOSTAVLJANJE > NAČIN DOSTAVLJANJA > ELEKTRONIČKIM PUTEM

*Pravilnik o elektroničkoj komunikaciji
(NN 5/20 i 139/21)*

Članak 12.

*Zakon o sudskim pristojbama
(NN 118/18 i 51/23)*

Članak 4. točka 1.

Članak 7. stavak 1.

U slučaju kada stranka preda podnesak u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava i ne plati odmah pristojbu, u takvom slučaju mora platiti pristojbu u punom iznosu, a ne polovicu iznosa pristojbe.

„U ovoj fazi postupka ostaje sporno da li je, sukladno odredbi članka 7. stavka 1. ZSP-a tužitelj koji polovicu pristojbenog iznosa ne plati u trenutku predaje podneska, u obvezi platiti puni iznos pristojbe.

Jezičnim tumačenjem odredbe članka 7. stavka 1. ZSP-a jasno proizlazi kako pravo na umanjenje pristojbene obveze u visini od 50% ima stranka koja pristojbenu obvezu plati u trenutku podnošenja elektroničkog podneska. Ne može se prihvatiti shvaćanje žalitelja prema kojem je intencija zakonodavca da se pristojba za podneske podnesene u elektroničkom obliku uvijek plaća u polovici iznosa. Naime, trenutak dospijeca pristojbene obveze propisan

je u članku 4. ZSP-a pa je tako člankom 4. točka 1. ZSP-a propisano kako obveza plaćanja sudske pristojbe za tužbu nastaje trenutkom njenog podnošenja.

Isto tako, odredbom članka 12. Pravilnika o elektroničkoj komunikaciji („Narodne novine“, broj 5/20 i 139/21) propisano je kako je u trenutku podnošenja podneska u elektroničkom obliku, odnosno zaprimanja sudske pristojbe u sigurni elektronički poštanski pretinac za koji postoji obveza plaćanja sudske pristojbe vanjski korisnik sustava dužan bez odgode izvršiti plaćanje sudske pristojbe sukladno odredbama propisa koji propisuju visinu i način plaćanja sudske pristojbe.

Dakle, u slučaju kada stranka preda podnesak u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava i ne plati odmah pristojbu, u takvom slučaju mora platiti pristojbu u punom iznosu, a ne polovicu iznosa pristojbe (identično pravno shvaćanje zauzeto je i u zaključku sa sastanka predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Su-IV-87/2022 održanog 11. ožujka 2022). U konkretnom slučaju, tužitelj, iako je tužbu podnio u elektroničkom obliku, sudska pristojba u visini polovice propisnog nije plaćena u trenutku podnošenja elektroničkog podneska tako da je sud prvog stupnja pravilno postupio kada je tužitelju naložio da plati puni iznos predmetne pristojbe.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2682/2023-2 od 7. prosinca 2023.

50

810.841

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNE RADNJE > ROKOVI > POJAM I VRSTE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/1992, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 109. stavak 2. i 4.

Članak 111. stavak 1., 2. i 3.

Predlagatelj osiguranja je ovlašten sukladno članku 111. stavku 2. ZPP-a zatražiti produljenje roka za ispravak, odnosno dopunu prijedloga za promjenu sredstva ovrhe.

„Pobijanim prvostupanjskim rješenjem je suđeno:

"Smatra se da je prijedlog predlagatelja osiguranja od 25. listopada 2023., povučen."

Protivno stajalištu prvostupanjskog suda, rok iz članka 109. stavka 2. ZPP-a, u kojem je predlagatelj osiguranja zaključkom od 27. listopada 2023. pozvan da u roku od 8 dana dopuni prijedlog, je sudski rok te se isti može produljiti u smislu članka 111. ZPP-a. Istovjetno stajalište zauzeto je na sastanku predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanog 31. ožujka 2021. (poslovni broj: Su IV-162/2021).

Naime, iako je člankom 109. stavkom 2. ZPP-a propisan rok od osam dana koji će sud odrediti za ponovno podnošenje podneska, budući da je predmetnom odredbom određeno da će upravo sud odrediti rok za ponovno podnošenje podneska, to se predmetni rok treba smatrati sudskim rokom.

Stoga je predlagatelj osiguranja, sukladno članku 111. stavku 2. ZPP-a, bio ovlašten zatražiti produljenje roka za ispravak, odnosno dopunu prijedloga za promjenu sredstva ovrhe.

Budući da je predlagatelj osiguranja, sukladno članku 111. stavku 3. ZPP-a, prijedlog za produljenje roka podnio prije proteka roka čije produljenje traži, prvostupanjski sud je, pogrešno smatrajući da je rok iz članka 109. stavka 2. ZPP-a zakonski rok, propustio pravilno primijeniti članak 111. ZPP-a u vezi s člankom 109. stavkom 2. ZPP-a kada je odbio taj prijedlog i posljedično, utvrdio da je prijedlog predlagatelj osiguranja povučen smatrajući da ispravak i dopuna nisu učinjeni sukladno danoj uputi.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-81/2024-2 od 11. ožujka 2024.

51

810.92

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > KOJI SE PARNIČNI TROŠKOVI NAKNAĐUJU

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 157.

Tuženik koji nije dostavio tužitelju, sudu, ni FINA-i obavijest da je obveza zakonskog uzdržavanja tužitelja prema tuženiku prestala, u obvezi je pomirivati troškove parničnog postupka i u situaciji kada je u odgovoru na tužbu priznao tužbeni zahtjev za prestanak uzdržavanja.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je s danom 21. lipnja 2023., prestala obveza uzdržavanja tuženika od strane tužitelja, te je obvezao tuženika na naknadu troškova postupka tužitelju. Tuženik je u odgovoru na tužbu priznao tužbeni zahtjev, a osporio zahtjev za naknadom troškova parničnog postupka jer da je tužitelj nepotrebno podnio tužbu.

U konkretnom slučaju, tuženik nije dostavio valjani dokaz za svoje tvrdnje da je tužitelj nepotrebno podnio tužbu. Naime, tuženik nije dostavio tužitelju, ni sudu, ni FINA-i obavijest da je obveza zakonskog uzdržavanja tužitelja prema tuženiku prestala, a da bi se tužitelju prestali mjesečno ustezati iznosi s plaće u razdoblju više od šest mjeseci, dok je tužitelj dokazao izvješćem poslodavca (kartica obustava) kako se istom usteže plaća.

I po ocjeni ovog suda, pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je naložio tuženiku da tužitelju naknadi parnični trošak budući je upravo zbog radnji tuženika pokrenut predmetni postupak.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-61/2024-2 od 6. ožujka 2024.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19, 80/22 i 114/22)

Članak 158. stavak 1. i 2.

Članak 194. stavak 1.

Za primjenu odredbe članka 158. stavka 2. ZPP-a, nije bitno je li parnica počela teći, već je bitno da je tužba povučena odmah nakon što je tuženik učinio ono što je tužbenim zahtjevom traženo.

„Neosnovano tuženik osporava prvostupanjsko rješenje u bitnom tvrdeći da mu sud nije dostavio tužbu tužitelja, pa da parnica nije počela ni teći u smislu odredbe članka 194. stavka 1. ZPP-a, zbog čega da nije bilo ni osnove da se naloži tuženiku da naknadi trošak tužitelju.

Prema odredbi članka 158. stavka 1. ZPP-a, tužitelj koji povuče tužbu ili se odrekne tužbenog zahtjeva dužan je tuženiku naknaditi troškove postupka, dok prema stavku 2. istoga članka, iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je tužitelj povukao tužbu ili se odrekao tužbenog zahtjeva odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu tužitelja ili zbog drugih razloga koji se mogu pripisati tuženiku, troškove postupka dužan je tužitelju naknaditi tuženik.

Iz stanja spisa proizlazi kako osnovano tuženik tvrdi da mu prvostupanjski sud nije dostavio tužbu tužitelja. Međutim, za primjenu odredbe članka 158. stavka 2. ZPP-a, nije bitno je li parnica počela teći, već je bitno da je tužba povučena odmah nakon što je tuženik učinio ono što je tužbenim zahtjevom traženo.

Naime, tužba u ovoj pravnoj stvari podnijeta je prvostupanjskom sudu 28. siječnja 2022., radi isplate vrijednosti privremeno oduzetih predmeta, dok su privremeno oduzeti predmeti vraćeni tužitelju 14. veljače 2022., što proizlazi iz zapisnika o vraćanju privremeno oduzetih predmeta Policijske uprave Z., Policijske postaje S. I. Z., broj 511-19-41/3-K-12/21 od 14. veljače 2022., a tužba je povučena podneskom tužitelja od 22. veljače 2022., i to nakon što su mu vraćeni oduzeti predmeti čiju je vrijednost potraživao tužbenim zahtjevom.

Budući da iz navedenog proizlazi da je tužitelj povukao tužbu nakon što je tuženik učinio ono što je traženo zahtjevom, to za pravilnu primjenu odredbe članka 158. stavka 2. ZPP-a, nije bitno je li parnica počela teći, što se ponovno navodi, a u ovom slučaju povlačenje tužbe nakon sedam dana od udovoljenja zahtjevu ima se smatrati da je tužitelj povukao tužbu odmah.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2738/2023-2 od 27. prosinca 2023.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

*Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika
(NN 142/15, 103/14, 107/15 i 126/22)*

Tbr. 8.

Zbog okolnosti konkretnog predmeta (dugotrajnost postupka, ukidne odluke višeg suda, potrebe za dostavom više obrazloženih podnesaka) osnovano je sud tužitelju dosudio trošak više od 4 obrazloženih podnesaka pri čemu je priznao tužitelju trošak sastava samo onih podnesaka za koje je smatrao da su u postupku bili svrsishodni i potrebni te nije priznao tužitelju troškove podnesaka u kojima tužitelj ponavlja svoje navode.

„Inače, suprotno žalbenim navodima zahtjev za naknadu troškova podnesen je za radnje u kojima su tužitelja zastupali odvjetnici koji imaju pravo naplaćivati troškove zastupanja.

Isto tako, zbog okolnosti konkretnog predmeta (dugotrajnost postupka, ukidne odluke višeg suda, potrebe za dostavom više obrazloženih podnesaka) osnovano je sud tužitelju dosudio trošak više od 4 obrazloženih podnesaka pri čemu je priznao tužitelju trošak sastava samo onih podnesaka za koje je smatrao da su u postupku bili svrsishodni i potrebni te nije priznao tužitelju troškove podnesaka u kojima tužitelj ponavlja svoje navode.

Pritom je ukazati i na pravno shvaćanje Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz odluke broj Rev 396/2022-2 od 23. kolovoza 2022. kako sud može u određenim slučajevima odredbu Tbr. 8. Tarife tumačiti na način da stranci prizna trošak sastava i više od 4 obrazložena podneska u prvostupanjskom postupku kada za to postoje opravdani razlozi.“

Županijski sud u Splitu, Gž-530/2024-3 od 6. ožujka 2024.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > OSIGURANJE PARNIČNIH TROŠKOVA

*Zakon o međunarodnom privatnom pravu
(NN 101/17 i 67/23)*

Članak 63. stavak 1.

Tuženik koji je pravodobno postavio zahtjev da mu tužitelj osigura parnične troškove nije dužan nastaviti postupak u glavnoj stvari sve dok se pravomoćno ne odluči o njegovu zahtjevu, a ako zahtjev bude usvojen, dok tužitelj ne položi osiguranje.

„Institut aktorske kaucije osnovan je u interesu tuženika kako bi mu se omogućilo da se iz iznosa osiguranih troškova, na kojemu stječe zakonsko založno pravo, može namiriti u slučaju po njega povoljne sudske odluke ukoliko se na strani tužitelja pojavljuje stranka koja je strani državljanin ili apatrid bez prebivališta u Republici Hrvatskoj, time da je tuženiku onemogućeno raspravljanje pred sudom ukoliko sud prije odluke o glavnoj stvari nije odlučio o njegovom prijedlogu o osiguranju troškova. Međutim, o predmetnom zahtjevu odlučuje prvostupanjski sud na temelju odredbe iz članka 63. stavka 1. Zakona o međunarodnom privatnom pravu („Narodne novine“, broj 101/17 i 67/23) odnosno, na temelju odredbe iz članka 63. stavka 3. toga Zakona, tuženik koji je pravodobno postavio zahtjev da mu tužitelj osigura parnične troškove nije dužan nastaviti postupak u glavnoj stvari sve dok se pravomoćno ne odluči o njegovu zahtjevu, a ako zahtjev bude usvojen, dok tužitelj ne položi osiguranje. Slijedom navedenog, ovaj sud o zahtjevu za osiguranje parničnih troškova tuženika u konkretnoj pravnoj stvari nije odlučivao, budući o tom postavljenom zahtjevu odlučuje prvostupanjski sud.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1705/2023-5 od 8. svibnja 2024.

55

810.98

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 14. točka 4.

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 151.

Kada je privremeni zastupnik postavljen odlukom suda za potrebe određenog parničnoga postupka, ne postoji nadležnost Hrvatskog ureda za socijalni rad za postavljanje skrbnika, pa se na tog privremenog zastupnika ne odnose propisi o naknadi troškova na teret sredstava socijalne skrbi, već su u pitanju troškovi zastupanja odvjetnika na koji se odnose odredbe o parničnim troškovima iz članka 151. ZPP-a.

„Prvostupanjski je sud donio rješenje kojim je temeljem čl. 3. st. 2. Pravilnika o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika ("Narodne novine" br. 5/14. – dalje u tekstu: Pravilnik) i odredbi Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“, broj 142/12, 103/14, 118/14, 107/15, 37/22 i 126/22; dalje u tekstu: Tarifa), dijelom prihvatio, a dijelom odbio zahtjev privremene zastupnice ovršenika za naknadu troška ovršnog postupka. Tako je priznao istoj 207,38 eura za pristup očevidu 16. studenog 2021., dok je odbio zahtjev privremene zastupnice za naknadu troška postupka za pristup ročištu od 21. svibnja 2021. s obrazloženjem da isto nije održano.

Odredbom članka 14. točka 4. OZ-a propisano je da su ovršenik, odnosno protivnik osiguranja dužni ovrhovoditelju, odnosno predlagatelju osiguranja naknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu, odnosno osiguranje.

Odredbom čl. 3. st. 2. Pravilnika o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika („Narodne novine“, broj 5/14. – u daljnjem tekstu: Pravilnik), na koju se poziva sud prvog stupnja u svojoj žalbi, naknada za obavljanje pravnih poslova skrbnika za poseban slučaj (posebnog skrbnika) koji je odvjetnik određuje se u iznosu 50% nagrade za rad koja bi mu pripadala sukladno Tarifi.

Nadalje, naknada skrbniku koji je odvjetnik određuje se u skladu s Tarifom, a što je pravno shvaćanje i Vrhovnog suda Republike Hrvatske izraženo u odluci poslovni broj Rev 169/2021-2 od 11. siječnja 2023. s obzirom na to da niti jednim specijalnim propisom nije regulirano drugačije odmjeravanja troškova postupka odvjetniku u slučaju kada on zastupa stranku kao postavljeni privremeni zastupnik.

Zbog navedenog, u situaciji kad je privremeni zastupnik postavljen odlukom suda za potrebe određenog parničnoga postupka, zbog razloga propisanog odredbama ZPP-a, ne postoji nadležnost Hrvatskog ureda za socijalni rad za postavljanje skrbnika, pa se na privremenog zastupnika kojeg imenuje sud ne odnose propisi o naknadi troškova na teret sredstava socijalne skrbi, već su u pitanju troškovi zastupanja odvjetnika na koji se odnose odredbe o parničnim troškovima iz članka 151. ZPP-a.,

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-222/2024-2 od 18. ožujka 2024.

56

810.98

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 154. stavak 1.

Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika

(NN 142/12, 103/14, 118/14, 107/15, 37/22 i 126/22)

Tbr. 7. točka 2.

Tbr. 50.

Za postupke za koje se sukladno Tbr. 7 toč 2. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“, broj 142/12, 103/14, 118/14, 107/15, 37/22 i 126/22) predviđena jednokratna nagrada primjenjuje se Tarifa koja je bila na snazi u vrijeme pokretanja postupka, bez obzira kada je postupak okončan (Tbr. 52. točka 4. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“, broj 138/23).

„Odluka o trošku ispravno je utemeljena na odredbi članka 154. stavka 1. ZPP-a i odredbi Tbr. 7. točka 2. i Tbr. 50. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika

(„Narodne novine“, broj 142/12, 103/14, 118/14, 107/15, 37/22, 126/22). Međutim, osnovano tuženik ističe kako mu je prvostupanjski sud propustio dosuditi iznos od 124,43 eura / 937,50 kuna na ime žalbe od 24. veljače 2022. Pritom je za istaći kako se suprotno žalbenim navodima tuženika za postupke iz Tbr. 7. toč. 2. primjenjuje Tarifa koja je bila na snazi u vrijeme pokretanja postupka, bez obzira kada je postupak okončan (Tbr. 52. točka 4. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, „Narodne novine“, broj 138/23).“

Županijski sud u Splitu, Gž R-667/2023-3 od 24. siječnja 2024.

57

811.15

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > PREINAKA TUŽBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 186. stavak 1.

Članak 191. stavak 1.

Kada prvotno postavljeni tužbeni zahtjev nije dovoljno određen glede načina obavljanja radova, njihovog opsega i potrebitog vremena za izvođenje radova, pa u tom dijelu tužiteljica nakon vještačenja nije izvršila objektivnu preinaku tužbe u smislu odredbe članka 191. stavka 1. ZPP-a, već je otklonila nedostatke tužbenog zahtjeva, odnosno postavila ga razumljivo kako bi se po njemu moglo postupati (članak 186. stavak 1. ZPP-a), bila bi riječ o uređenju tužbenog zahtjeva, odnosno, tužbe.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za zaštitu njezinog prava kao suvlasnice nekretnine s izgrađenom garažom na kojoj je nužno obaviti radove potrebne za njezinu uporabu i korištenje, da privremeno radi izvođenja radova na fasadi garaže uporabi nekretninu u suvlasništvu tuženika.

Tužiteljica je odmah nakon provedenog vještačenja na raspravi od 26. listopada 2022., sukladno nalazu i mišljenju vještakinje, uredila i precizirala tužbeni zahtjev glede vrste radova koje treba obaviti uporabom nekretnine tuženika kao susjedne, načina i vremena korištenja te s tim u svezi opsega zauzimanja susjedne nekretnine, čime je zahtjev u cijelosti odredila kako bi bio podoban za ovrhu, što ne čini upitnim nedostatak odluke o obeštećenju tuženika, koji zahtjev tuženici nisu ni postavili niti ih to ograničava u pravu da svu štetu koju eventualno pretrpe uslijed nekorištenja nekretnine potražuju od tužiteljice.

Dakle, iz navedenog proizlazi da u konkretnom slučaju prvotno postavljeni tužbeni zahtjev nije bio dovoljno određen glede načina obavljanja radova, njihovog opsega i potrebitog vremena za izvođenje radova, pa u tom dijelu tužiteljica nakon vještačenja na raspravi od 26. listopada 2022. nije izvršila objektivnu preinaku tužbe u smislu odredbe članka 191. stavka 1. ZPP-a, već je otklonila nedostatke tužbenog zahtjeva, odnosno postavila ga razumljivo kako bi se po njemu moglo postupati (članak 186. stavak 1. ZPP), pa bi bila riječ o uređenju tužbenog zahtjeva, a ne o preinaci.

U ocjeni žalbenih navoda da se radi o bespravno izgrađenom objektu te da tužiteljica nije isplanirala gradnju niti se propisno udaljila od zemljišta tuženika što bi joj omogućilo izvođenje radova s njezine nekretnine, valja kazati da te činjenice i da su istinite ne dovode u

pitanje primjenu pravila koja vrijede za susjedska prava a postojanje građevinske dozvole odnosno legalnosti gradnje te udaljenosti od međe susjeda se preispituje u upravnom postupku, kako je valjano zaključio i prvostupanjski sud, dok tuženici svu štetu koju eventualno pretrpe ovlaštene su potraživati u odštetnoj parnici.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2645/2023-3 od 15. ožujka 2024.

58

811.16

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > POVLAČENJE TUŽBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22)

Članak 164. stavak 2.

Članak 193. stavak 2.

Članak 380. stavak 3.

Kako je prvostupanjska odluka, kojom je utvrđeno povlačenje tužbe, odluka kojom se završava postupak, to nije bilo mjesta donošenju pobijane odluke kojom će se o parničnom trošku odlučiti u naknadnom pisanom otpravku rješenja.

„Nepobijanim dijelom prvostupanjskog rješenja utvrđeno je povlačenje predmetne tužbe na temelju odredbe članka 193. stavka 2. ZPP-a, kojom je propisano da se tužba može povući i kasnije, sve do zaključenja glavne rasprave, ako tuženik na to pristane.

Nadalje, pobijanom točkom II. prvostupanjskog rješenja riješeno je da će odluka o parničnom trošku uslijediti u naknadnom pisanom otpravku rješenja, a što je obrazloženo opsežnošću podnesaka obiju stranaka o zahtjevima za naknadu parničnog troška, ne navodeći zakonsku odredbu na kojoj bi se takva odluka temeljila.

Odredbom članka 164. stavka 2. ZPP-a propisano je da će sud o zahtjevu za naknadu troškova odlučiti u presudi ili rješenju kojim se završava postupak pred tim sudom.

Kako je prvostupanjska odluka, kojom je utvrđeno povlačenje tužbe, odluka kojom se završava postupak, to nije bilo mjesta donošenju pobijane odluke kojom će se o parničnom trošku odlučiti u naknadnom pisanom otpravku rješenja.

Iz navedenog proizlazi da prvostupanjski sud u tijeku postupka nije primijenio odredbu članka 164. stavka 2. ZPP-a, što je bilo od utjecaja na donošenje zakonite odluke, kako to pravilno u žalbi navodi tuženik, slijedom čega je trebalo, na temelju odredbe članka 380. stavka 3. ZPP-a odlučiti kao u izreci ove presude.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-600/2023-2 od 1. prosinca 2023.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > POSTUPAK PRIJE PODNOŠENJA TUŽBE KAD JE STRANKA U POSTUPKU REPUBLIKA HRVATSKA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13 i 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23)

Članak 186.a

Članak 186.a stavak 6.

Okolnost, da se zbog proteka vremena visina tržišne najamnine povećala, a posljedično tomu i visina tužbenog zahtjeva, ne nameće tužitelju potrebu podnošenja novog zahtjeva za mirno rješenje spora jer se radi o činjenično i pravno istoj vrsti zahtjeva, koji se veže na već ranije podnesen zahtjev u smislu odredbe članka 186.a ZPP-a

„Predmet ovog spora je zahtjev tužitelja, kao vlasnika stana u S., ..., položenog na prvom katu čest. zgr. 2708/14 Z.U. 9620 k.o. S., površine 72,64 m², na isplatu razlike između zaštićene najamnine i slobodno ugovorene tržišne cijene najma stana u S. Tužitelj svoj zahtjev temelji na tvrdnji da trpi štetu u iznosu od 5.941,17 kuna za mjesec veljaču 2020., jer nije bio u mogućnosti slobodno ugovoriti najamninu za stan čiji je vlasnik, čime smatra da je ograničen u izvršavanju svojih vlasničkih prava.

Tuženik u žalbi ističe da podneseni zahtjev za mirno rješenje spora ne korespondira s podnesenom tužbom u vidu identiteta spora i da je, pravilnom primjenom odredbe čl. 186. a st. 6. ZPP-a, tužbu valjalo odbaciti.

Prema mišljenju ovog žalbenog suda, pravilno je prvostupanjski sud otklonio prigovor nedostatka procesne pretpostavke za podnošenje ove tužbe jer je tužitelj u spis predmeta priložio zahtjev kojeg je prije parnice uputio tuženiku i kojim je tražio isplatu jedne mjesečne najamnine i svih budućih najamnina (dakle, sve dok povreda ne prestane). Okolnost, da se zbog proteka vremena visina tržišne najamnine povećala, a posljedično tomu i visina tužbenog zahtjeva, ne nameće tužitelju potrebu podnošenja novog zahtjeva za mirno rješenje spora. Naime, radi se o činjenično i pravno istoj vrsti zahtjeva, koji se veže na već ranije podnesen zahtjev u smislu odredbe članka 186.a ZPP-a (analogno shvaćanju iz odluke VSRH-a broj Revr-140/10 od 9. studenog 2011.).“

Županijski sud u Splitu, Gž-1723/2023-2 od 14. ožujka 2024.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > PO ODLUCI SUDA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22)

Članak 12. stavak 1.

Članak 230. stavak 1.

U predmetu P-6541/13 (izvršen uvid od strane suca) nije odlučeno o subjektivnoj preinaci tužbe, pa je upitno tko su stranke u postupku i vodi li se u odnosu na te stranke identičan parnični postupak. Utvrđivanje stranaka u drugom postupku ne može biti razlog za određivanje prekida postupka u ovoj pravnoj stvari kako to zaključuje sud prvog stupnja.

„Iz spisa proizlazi da je u predmetu broj P-6541/13 proširen tužbeni zahtjev u odnosu na tuženike pod 2. i 3. – list 108 spisa, na što tuženici nisu dali pristanak – list 135 spisa.

Na ročištu od 5. rujna 2023. – list 244 spisa, proizlazi da u predmetu P-6541/13 (izvršen uvid u isti od strane raspravnog suca) nije odlučeno o subjektivnoj preinaci tužbenog zahtjeva, pa je upitno tko su stranke u postupku i vodi li se u odnosu na te stranke identičan parnični postupak.

Međutim u konkretno slučaju za odlučivanje o prekidu postupka temeljem odredbe članka 213. ZPP-a nema zakonskog uporišta.

Ne radi se o prethodnom pitanju, a utvrđivanje stranaka u drugom postupku ne može biti razlog za određivanje prekida postupka u ovoj pravnoj stvari kako to zaključuje sud prvog stupnja, a s obzirom na naprijed navedenu zakonsku odredbu.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-65/2024-3 od 22. ožujka 2024.

61

811.32

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > ZASTOJ POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 186.g

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku

(NN 70/19)

Članak 29.

Članak 107. stavak 1.

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 21. stavak 1.

Članak 69. stavak 1.

U konkretnom slučaju, prvostupanjski sud nije mogao primijeniti odredbe ZPP-a i odrediti zastoj postupka jer je, prije svega odredba članka 186.g ZPP-a, na koju se prvostupanjski sud poziva, brisana člankom 29. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupka („Narodne novine“, broj 70/19).

„Primjena odredbi drugih zakona u ovršnom postupku određena je člankom 21. stavkom 1. OZ-a, kojim je propisano da se u ovršnom postupku i postupku osiguranja na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ZPP, ako OZ ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Iz stanja spisa proizlazi kako je ovršenik uz žalbu protiv rješenja o ovrsi broj Ovr-638/2022 od 11. srpnja 2022. podnio prijedlog za odgodu predmetne ovrhe do odluke o prijedlogu za dopuštenje revizije, odnosno do donošenja odluke o reviziji podnesene protiv rješenja Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-6008/2021 od 25. siječnja 2022., a ovrhovoditelj se podneskom od 9. rujna 2022., očitujući se na prijedlog za odgodu, suglasio da se ovrha odgodi dok Vrhovni sud Republike Hrvatske ne odluči o prijedlogu za dopuštenje revizije, odnosno eventualno reviziji, čime su ispunjene pretpostavke za odgodu ovrhe iz članka 69. stavka 1. OZ-a, a čiji su uvjeti, trajanje i prestanak propisani OZ.

Stoga, ovaj drugostupanjski sud zaključuje kako u konkretnom slučaju, prvostupanjski sud nije mogao primijeniti odredbe ZPP-a i odrediti zastoj postupka, jer je, prije svega odredba članka 186.g ZPP-a, na koju se prvostupanjski sud poziva, brisana člankom 29. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupka („Narodne novine“, broj 70/19). Isto tako, članak 107. stavak 1. ZID ZPP-a propisuje kako postupci pokrenuti prije stupanja na snagu Zakona dovršit će se primjenom odredbi Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske., 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 70/19.), a stavkom 3. istog članka propisano je kako iznimno od odredbe stavka 1. članka 107. ZPP-a, odredba članka 29. Zakona primjenjuje se na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ovoga Zakona u kojima, u trenutku stupanja na snagu ovoga Zakona, ne postoji pravomoćno rješenje o zastoj postupka zbog razloga navedenog u člancima 186.f i 186.g Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 70/19.).

Osim toga, primjena ZPP-a supsidijarna je, kako je već navedeno, ako postoje odredbe OZ-a koje reguliraju postupanje suda u ovakvim situacijama.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-742/2022-2 od 18. travnja 2024.

62

811.422.4

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > DOKAZI I IZVOĐENJE DOKAZA > PREDMET DOKAZIVANJA > ČINJENICE KOJE SE NE DOKAZUJU > OPĆEPOZNATE ČINJENICE

*Zakon o parničnom postupku
(NN 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19 i 80/22 i 114/22)*

Članak 83. stavak 5.

Članak 148.

Članak 221. stavak 4.

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 63/19 i 128/22)

Članak 8. stavak 2.

Zakon o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941. i za vrijeme neprijateljske okupacije

(„Službeni list FNRJ“, broj 86/46)

§ 21.

Činjenica da u Republici Hrvatskoj nema osobe koja bi bila stara preko 130 godina, predstavlja općepoznatu činjenicu koju tužitelj nije s uspjehom osporio, pa se ne radi se o paušalnom utvrđenju činjenice smrti, osnovom koje je sud odbacio tužbu tužitelja sukladno odredbi članka 83. stavka 5. ZPP-a.

„Prvostupanjski je sud odbacio tužbu spram tuženika pod 1. i 14. u bitnom utvrđujući (uvidom u povijesni zk izvadak) kako su ti tuženici upisani u zemljišne knjige još prije 1905. i to tužena pod 1. Š. M. žena I., a tuženik pod 14. P. B. da je upisan 1912., pa kako je od upisa do podnošenja tužbe prošlo više od 100 godina i zaključujući da su ovi tuženici preminuli prije tužbe, pozivom na članak 82. i 83. ZPP-a riješio je kao u izreci.

Žalitelj ističe kako se činjenica smrti dokazuje smrtnim listom, smrtovnicom, rješenjem o nasljeđivanju, odlukom suda kojom se netko proglašava umrlim i sl., a nikako datumom upisa u zemljišnu knjigu, radi čega je sud kojemu je dostavljeno uvjerenje MUP-a prema kojem ti tuženici nemaju prijavljeno prebivalište u RH istima prema tužiteljevom prijedlogu trebao postaviti privremenog zastupnika a ne istraživati zemljišnu knjigu, u kojoj se nije mogla pronaći adresa tuženika niti podatak da su umrli, već samo datum njihovog upisa, koji ne govori o tome jesu li tuženici umrli.

U vrijeme kada je izvršen upis prava vlasništva tuženika pod 1. i 14. na snazi je bio Austrijski opći građanski zakonik čije su se odredbe kao pravna pravila primjenjivale na temelju odredbe čl. 4. Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941. i za vrijeme neprijateljske okupacije („Službeni list FNRJ“, broj 86/46), koji je u § 21. propisivao da se punoljetnost stječe sa 24 godine.

Zakon o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", broj 63/19 i 128/22; dalje: ZZK) u odredbi članka 8. stavka 2. sadrži predmnjevu da se smatra da zemljišna knjiga istinito i potpuno odražava činjenično i pravno stanje zemljišta.

Zabilježbe zemljišnoknjižnog prava, između ostalog, evidentiraju osobne odnose vlasnika, posebice u pogledu raspologanja i upravljanja imovinom, kamo spada i zabilježba malodobnosti.

Budući je uknjižba prava vlasništva tužene pod 1. izvršena najkasnije 1905., a tuženika pod 14. tijekom 1912. bez naznake da se radi o malodobnim osobama to bi, ako se pretpostavi sukladno odredbama OGZ-a da su imali najmanje 24 godine u vrijeme upisa, onda bi u vrijeme podnošenja tužbe imali 141 godinu (tužena pod 1.), odnosno 134 godinu (tuženik pod 14.).

Imajući u vidu citirane odredbe OGZ, ZZK i ZPP, ovaj drugostupanjski sud prihvaća da je činjenica da u Republici Hrvatskoj nema osobe koja bi bila stara preko 130 godina, općepoznata činjenica koju tužitelj nije s uspjehom osporio.

Stoga se u konkretnom slučaju ne radi se o paušalnom utvrđenju činjenice smrti, već o zaključku suda utemeljenom na općepoznatoj činjenici koja nije s uspjehom osporena od strane tužitelja (takav stav zauzeo je i Vrhovni sud RH u odluci Rev 505/2022 od 23. svibnja 2023.).

Prema pravnom shvaćanju sjednice Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 5. srpnja 2021. koje glasi: „Ako je tužba podnesena protiv umrle fizičke osobe ili pravne osobe koja je prestala postojati riječ je o neotklonjivom nedostatku iz članka 83. stavka 5. ZPP zbog kojeg tužbu treba odbaciti (i ukinuti provedene radnje u postupku).“, pa je sud prvog stupnja pravilno odlučio kada je odbacio tužbu spram tuženika pod 1. i 14.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1713/2023-2 od 5. veljače 2024.

63

811.64

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > GLAVNA RASPRAVA > ODRŽAVANJE REDA NA GLAVNOJ RASPRAVI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 318. stavka 1.

Kodeks odvjetničke etike

(NN 64/07, 72/08, 64/18, 52/21, 83/21 i 81/22)

Točka 85.

Točka 95.

Ponašanje koje prelazi okvire dostojanstvene i civilizirane komunikacije, jer ometa rad suda, a zbog čega su onemogućeni uvjeti za nesmetano održavanje rasprave, ne predstavlja dopušteno sredstvo kojim bi se štitili interesi stranke koju odvjetnik zastupa.

„U konkretnom slučaju, iz spisa proizlazi kako je žaliteljica, koja je na očevidu u ovom predmetu održanom 29. rujna 2022. sudjelovala u svojstvu punomoćnice tužitelja, ometala rad suda, među ostalim učestalo upadajući u riječ sutkinji tijekom ispitivanja svjedoka, što su potvrdili policijski službenici koji su nazočili očevidu službenom zabilješkom od 6. listopada 2022. (list 148. spisa), čiju vjerodostojnost žaliteljica nije s uspjehom dovela u sumnju.

Već navedena okolnost u smislu članka 318. stavka 1. ZPP opravdava izricanje novčane kazne kako je određena pobijanim rješenjem, pri čemu sud nije ni bio dužan žaliteljicu prethodno opomenuti, niti je od značaja za odlučivanje o pravilnosti tog rješenja je li i kakve je mjere sud poduzeo prema ostalim sudionicima postupka.

U okolnostima održavanja ročišta izvan zgrade suda i saslušanja svjedoka, životno je i logično da sud nije mogao, niti bio dužan u zapisnik unijeti navode žaliteljice kojima je upadala u riječ uređujućoj sutkinji, niti se takvo postupanje žaliteljice može opravdati željom da se zaštite prava i interesi njene stranke.

Žaliteljica je kao odvjetnica vezana Kodeksom odvjetničke etike (Narodne novine broj 64/07, 72/08, 64/18, 52/21, 83/21 i 81/22 - u nastavku Kodeks) koji u točki 85. navodi kako u obavljanju svoga poziva odvjetnik mora uvijek čuvati autoritet sudova pred kojima pruža pravnu pomoć, te im uvijek iskazivati dužno poštovanje.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2228/2022-2 od 6. ožujka 2024.

64

811.823.2

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PRESUDA > PRAVOMOĆNOST PRESUDE > GRANICE PRAVOMOĆNOSTI > SUBJEKTIVNE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 211. stavak 1.

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

(NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 i 60/15)

Članak 68. stavak 2.

Zakon o ustanovama

(NN 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08)

Članak 37.

Tuženik koji je sudjelovao u postupku pred sudom u svojstvu zastupnika sukladno odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i Zakona o ustanovama, nije stranka u tom postupku pa u odnosu na njega, u situaciji izostanka postupanja u smislu odredbe članka 211. stavka 1. ZPP-a, ne djeluje intervencijski efekt predmetne parnice.

„Predmet spora je regresni zahtjev tužitelja prema tuženiku za isplatu iznosa od ukupno 1.760,11 EUR-a/13.261,53 kuna, od čega je iznos od 10.736,53 kuna isplaćen od strane tuženika kao poslodavca (ovdje tužitelja) tužiteljici u tom postupku – E. M., inače njegovoj radnici, na ime naknade štete po pravomoćnoj presudi Općinskog suda u Vukovaru poslovni broj Pr-298/2016, zbog uznemiravanja i povrede dostojanstva, dok se iznos od 2.525,00 kuna odnosi na troškove tog postupka.

Među strankama nije sporno ni to da je u vrijeme vođenja postupka P-298/2016 između tužiteljice E. M. i tuženika V. L. R. u V., dekan Veleučilišta bio upravo ovdje tuženi M. S. koji je potpisao punomoć odvjetniku K. R. za zastupanje tuženika Veleučilište L. R. u

tom postupku, a u navedenom postupku je ovdje tuženi M. S. i saslušan u svojstvu zakonskog zastupnika tuženika. Nije sporno da ovdje tuženi M. S. u toj parnici nije sudjelovao kao umješać ni to da o parnici između tužiteljice E. M. i tuženog (ovdje tužitelja) Veleučilišta L. R. nije bio obaviješten u smislu odredbe članka 211. ZPP-a.

Kao prvenstveno sporno pitanje postavilo se to proizvodi li presuda Općinskog suda u Vukovaru poslovni broj P-298/2016 od 1. prosinca 2016. intervencijski učinak prema ovdje tuženiku.

Smatrajući da spomenuta presuda proizvodi intervencijski učinak prema ovdje tuženiku, prvostupanjski je sud prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja u dijelu koji se odnosi na isplatu iznosa od 1.424,98 EUR-a /10.736,53 kuna, a koji iznos odgovora, kako je već navedeno, iznosu isplaćenom od strane ovdje tužitelja E. M. s osnova naknade štete zbog povrede prava osobnosti, i to u cijelosti oslanjajući se na utvrđenja Općinskog suda u Vukovaru iz presude poslovni broj P-298/2016 od 1. prosinca 2016.

Za naglasiti je da odredbe ZPP-a kojima je regulirana pravomoćnost ne propisuju na koje se osobe odnosi pravomoćna sudska odluka, tj. koje su osobe njome vezane, međutim, u odnosu na subjektivne granice pravomoćnosti kroz pravnu teoriju i sudska praksu razvilo se pravilo da pravomoćna sudska odluka djeluje samo među strankama (res iudicata facit ius inter partes), odnosno da ista ne vezuje treće osobe, a na koje se pravilo poziva i tuženik u svojoj žalbi. Ipak, navedeno pravilo o subjektivnim granicama pravomoćnosti ima određene izuzetke, dakle postoje situacije u kojima pravomoćna sudska odluka ne djeluje samo prema strankama, već i u odnosu na treće osobe, a jedan od tih izuzetaka je intervencijski učinak. Umješać (intervenijent) koji se kao treća osoba pridružuje jednoj od stranaka u parnici, često to čini zato što s obzirom na svoje pravne odnose s tom strankom očekuje da će ona, ako izgubi parnicu, protiv njega pokrenuti parnični postupak. Stranke često obavještavaju treću osobu o parnici u smislu odredaba članka 211. ZPP-a upravo s namjerom da im se ta osoba kao umješać pridruži u parnici. U takvim slučajevima pravomoćna presuda donesena u toj parnici ima intervencijski učinak prema umješaću odnosno osobi obaviještenoj o parnici.

U konkretnom slučaju ovdje tuženik sudjelovao je u postupku koji se vodio pod poslovnim broj P-298/2016 u svojstvu zastupnika tuženika (ovdje tužitelja) i to na temelju odredbe članka 68. stavka 2. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine", broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 i 60/15) u vezi s odredbom članka 37. Zakona o ustanovama ("Narodne novine", broj 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08) zato što je u vrijeme podnošenja tužbe bio dekan, dakle nije bio stranka u postupku (tužitelj ili tuženik). U navedenom, a obzirom na izostalo postupanje ovdje tužitelja u smislu odredbe članka 211. stavka 1. ZPP-a u predmetnom postupku to u odnosu na tuženika ne vrijedi intervencijski efekt, pa ni pravomoćna sudska presuda donesena u navedenom postupku ne djeluje prema njemu, a što dalje znači da on u ovom postupku ima pravo osporavati pravilnost navedene odluke.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-530/2023-2 od 9. svibnja 2024.

65

812.111

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > PRAVO NA ŽALBU

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22)

Članak 358. stavak 1.

Članak 367. stavak 1.

Članak 380. točka 1.

Polazeći od činjenica da je prijedlog predlagatelja prema protustranci izrekom prvostupanjskog rješenja u cijelosti odbijen, to protustranka, koja svojom žalbom ističe nezadovoljstvo obrazloženjem pobijanog rješenja, smatrajući da je sud prvog stupnja trebao provesti postupak, a radi utvrđenja činjenica na temelju kojih se može ocijeniti da li je predmetna izvanbračna zajednica postojala ili nije postojala, nema pravnog interesa za podnošenje žalbe.

„Polazeći od činjenica, da je prijedlog predlagatelja prema protustranci izrekom prvostupanjskog rješenja u cijelosti odbijen, to protustranka, koja svojom žalbom ističe nezadovoljstvo obrazloženjem pobijanog rješenja, smatrajući da je sud prvog stupnja trebao provesti postupak, a radi utvrđenja činjenica ne temelju kojih se može ocijeniti da li je predmetna izvanbračna zajednica postojala ili nije postojala, nema pravnog interesa za podnošenje žalbe.

Naime odredbom članka 358. stavka 1. propisano je, nepravovremenu, nepotpunu (članak 351. stavak 1.) ili nedopuštenu žalbu odbacit će rješenjem sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda bez održavanja ročišta, a stavkom 3. istog članka propisano je, žalba je nedopuštena ako je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za podnošenje žalbe, ili osoba koja se odrekla prava na žalbu, ili ako osoba koja je podnijela žalbu nema pravnog interesa za podnošenje žalbe.

Nadalje, odredbom članka 367. stavka 1. ZPP-a propisano je, nepravovremenu, nepotpunu ili nedopuštenu žalbu odbacit će drugostupanjski sud rješenjem, ako to nije učinio prvostupanjski sud (članak 358.), dok je odredbom članka 381. ZPP-a propisano, u postupku po žalbi protiv rješenja na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe koje važe za žalbu protiv presude. Odredbe o odgovoru na žalbu primjenjivat će se samo na žalbe izjavljene protiv rješenja kojima je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan.

Slijedom navedenog, valjalo je žalbu protustranke, temeljem članka 367. stavka 1. ZPP-a, kada to već nije, temeljem članka 358. stavka 1. ZPP-a, uradio prvostupanjski sud, odbaciti kao nedopuštenu, rješavajući kao u izreci (članak 380. točka 1. ZPP-a).“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-278/2023-2 od 17. siječnja 2024.

66

812.116.3

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > SADRŽAJ ŽALBE > IZNOŠENJE NOVIH ČINJENICA I PREDLAGANJE NOVIH DOKAZA U ŽALBI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 352. stavak 2.

Stranka nije ovlaštena isticati prigovor zastare plaćanja sudske pristojbe tek u žalbi protiv rješenja kojim je odlučeno o prigovoru protiv rješenja o pristojbi.

„Odredbom članka 352. stavka 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/3, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19; dalje: ZPP-a) propisano je da ako stranka nije tijekom prvostupanjskog postupka istaknula prigovor radi prebijanja, odnosno neki drugi materijalnopravni ili postupovnopravni prigovor o pitanju na koji prvostupanjski sud ne pazi po službenoj dužnosti, ona taj prigovor ne može iznijeti u žalbi.

Iz navedenog bi proizlazilo, dakle, da stranka nije ovlaštena isticati prigovor zastare plaćanja sudske pristojbe tek u žalbi protiv rješenja kojim je odlučeno o prigovoru protiv rješenja o pristojbi.

S obzirom da 1. tužitelj Ž. G. i 2. tužitelj D. G. u prigovoru protiv rješenja o pristojbi nisu isticali materijalnopravni prigovor zastare, u iznošenju tog prigovora su prekludirani, a sve u smislu naprijed citirane odredbe članka 352. stavka 2. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2594/2023-2 od 1. prosinca 2023.

67

813.32

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSEBNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA MALE VRIJEDNOSTI > POSEBNOSTI U POSTUPKU PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23

Članak 458. stavak 1.

Članak 461.a stavak 3. i 4.

Odredbom članka 461.a stavka 3. ZPP-a propisano da je postupak u sporovima male vrijednosti pisani postupak, dok će sud održati ročište ako to smatra potrebnim radi provođenja dokaznog postupka ili ako barem jedna od stranaka podnese takav obrazloženi prijedlog (članak 461.a stavak 4 ZPP-a).

„Predmet spora je tužiteljev zahtjev za isplatu iznosa od 60,00 kuna/7,96 eura za korištenje javne parkirališne površine, odnosno neplaćene dnevne parkirališne karte u iznosu od 4,38 eura/33,00 kuna s kamatama od 1. svibnja 2020. i u iznosu od 3,58 eura/27,00 kuna s kamatama od 1. studenog 2021. do isplate.

U odnosu na žalbeni navod da sud u ovom postupku nije održao ročište, tuženici je naglasiti da je odredbom čl. 461. a st. 3. ZPP-a propisano da je postupak u sporovima male vrijednosti pisani postupak, dok će sud održati ročište ako to smatra potrebnim radi provođenja dokaznog postupka ili ako barem jedna od stranaka podnese takav obrazloženi prijedlog (čl. 461. a st. 4 ZPP-a).

Kako je navedena izmjena uvedena Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 80/22) i stupila na snagu 19. srpnja 2022., primjenjuje se i na konkretni postupak, budući da je isti pokrenut 9. studenog 2022. Zbog toga je tuženica, ako je to držala nužnim, bila u mogućnosti podnijeti sudu obrazloženi prijedlog za održavanje ročišta, što ona nije učinila. Prema tome, ni ovaj navod ne dovodi u pitanje zakonitost pobijane odluke, budući da takav prijedlog u žalbi nije dopušten sukladno odredbi članka 352. stavka 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1953/2023-2 od 17. siječnja 2024.

68

820.9

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO > ODGOVARAJUĆA PRIMJENA PROPISA PARNIČNOG POSTUPKA

*Zakon o izvanparničnom postupku
(NN 59/23)*

Članak 12. stavak 1.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22)*

Članak 193. stavak 1.

U izvanparničnom postupku prijedlog se može povući u cijelosti do donošenja prvostupanjske odluke i bez pristanka protustranke.

„Protiv prvostupanjskog rješenja, kojim je utvrđeno da je prijedlog predlagateljice povučen, žali se protustranka, pobijajući ga zbog žalbenog razloga bitne povrede odredbi parničnog postupka, u smislu odredbe članka 353. stavka 1. točke 1. u svezi članka 381. sve Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22; dalje: ZPP), predlažući da se isto rješenje ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

Pravilno je sud prvog stupnja postupio, kada je donio pobijano rješenje, jer je isto utemeljeno na odredbi članka 193. stavka 1. ZPP-a.

Protustranci je, je, a u odnosu na njezine žalbene navode, kojima ista smatra da je za povlačenje prijedloga potreban izričit ili presumirani pristanak protustranke, a obavijest o povlačenju predmetnog prijedloga da nije dostavljena na očitovanje protustranci, te navedenom povlačenju predlagateljice protustranka da se protivi, za odgovoriti, da se, suprotno žalbenim navodima protustranke, u konkretnom slučaju radi o izvanparničnom postupku, a u izvanparničnom postupku nema glavne rasprave, a time niti upuštanja u raspravljanje, pa se prijedlog u izvanparničnom postupku može i bez pristanka protustranke povući u cijelosti do donošenja prvostupanjske odluke.

Identično propisuje i odredba članka 12. stavka 1. Zakona o izvanparničnom postupku („Narodne novine“, broj 59/23), koji Zakon se ovdje ne primjenjuje, jer je stupio na snagu nakon pokretanja ovog izvanparničnog postupka.“

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > POKRETANJE POSTUPKA > PRIJEDLOG OVRHOVODITELJA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 32. stavak 2.

Zakon o nasljeđivanju

(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Članak 5. stavak 1

Članak 129. stavak 1.

Članak 139. stavak 3.

Ovrhovoditelj je ovlašten pokrenuti postupak izravne naplate u odnosu na ovršenika kao utvrđenog nasljednika i sveopćeg pravnog slijednika dužnika predmetne novčane tražbine ovrhovoditelja, neovisno o tomu je li konkretna obveza navedena u rješenju o nasljeđivanju iza smrti dužnika.

„Pobijanim je rješenjem prvostupanjski sud odbacio ovrhovoditeljev prijedlog za ovrhu kao nedopušten.

Ovrhovoditelj je prijedlogom tražio da sud odredi ovrhu na ovršenikovim novčanim sredstvima na temelju presude zbog ogluhe Općinskog suda u Osijeku poslovni broj: P-1780/2008-3 od 30. rujna 2008. Tom je presudom prednica ovršenika- S. M. obvezana isplatiti ovrhovoditelju novčanu tražbinu, a pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju javnog bilježnika A. K. iz O., poslovni broj O-1949/11-4 od 21. prosinca 2011. ovršenik je proglašen nasljednikom pok. S. M. za cijelo.

Budući da pri podnošenju prijedloga ovrhovoditelj nije sudu dostavio potvrdu da je izravna naplata pokušana putem FINA-e, sud je držao da su ispunjene pretpostavke za odbačaj prijedloga u smislu citirane odredbe članka 211. OZ-a, s kojim se zaključkom slaže i žalbeni sud.

Odredbom članka 209. stavka 8. OZ-a je propisano da će FINA provesti ovrhu na zahtjev osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao vjerovnik, odnosno protiv osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao dužnik u slučaju iz članka 32. stavka 1. i 2. OZ-a.

Prema odredbi članka 32. stavka 1. OZ-a, ovrha se određuje na prijedlog i u korist osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao vjerovnik, ako ona javnom ili ovjеровljenom privatnom ispravom dokaže da je tražbina na nju prenesena ili da je na nju na drugi način prešla, a ako se prijenos ne može dokazati na taj način, prijenos tražbine dokazuje se pravomoćnom odlukom donesenom u parničnom postupku .

Konačno, odredbom članka 32. stavka 2. OZ-a je propisano da se odredba stavka 1. toga članka na odgovarajući način primjenjuje i na ovrhu protiv osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao dužnik.

Budući da ovrhovoditelj raspolaže ovršnom ispravom - pravomoćnom i ovršnom presudom, kojom je ovršenikova prednica utvrđena dužnikom predmetne obveze, a ovršenik je pravomoćnom rješenjem o nasljeđivanju proglašen njenim nasljednikom za cijelo, proizlazi da se radi upravo o situaciji iz odredbe članka 32. stavka 2. OZ-a. Prema tome, pravilno zaključuje prvostupanjski sud kako nema nikakve zapreke da ovrhovoditelj pokrene postupak izravne naplate pred FINA-om, sukladno odredbi članka 209. stavka 8. OZ-a.

Ovrhovoditelj u žalbi iznosi stajalište da bi on protiv ovršenika mogao zahtijevati izravnu naplatu samo pod uvjetom da je rješenjem o nasljeđivanju utvrđeno da je baš predmetna obveza prešla na nasljednika, što ovdje nije slučaj. Uz to, naglašava i da je potrebno utvrditi radi li se o strogo osobnoj obvezi ovršenikove prednice, koja ne bi prelazila na nasljednike, a o čemu nije nadležna odlučivati FINA nego isključivo sud.

Izneseni ovrhovoditeljevi navodi se ne mogu prihvatiti kao osnovani jer je nasljeđivanje univerzalna sukcesija. Odredbom članka 5. stavka 1. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19; dalje: ZN) propisano je tko je naslijedio neku osobu, njezin je sveopći pravni sljednik. U času ostaviteljeve smrti nasljednik stječe nasljedstvo i na njega po sili zakona prelazi ostavina umrle osobe, čime postaje njegovo nasljedstvo (članak 129. stavak 1. ZN-a). Nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijedene imovine (članak 139. stavak 3. ZN-a).

Prema tome, pravomoćnom presudom je utvrđeno kako je ovrhovoditelj vjerovnik, a pok. S. M. dužnik novčane tražbine. Radi o obvezi na isplatu, za koju se ne može zaključiti da bi bila strogo osobna (niti ovrhovoditelj takvo što dokazuje). Budući da je ovršenik pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju proglašen nasljednikom pok. S. M. za cijelo, on je njen sveopći pravni sljednik te odgovara za njene dugove. Zbog toga je u ovom slučaju ovrhovoditelj ovlašten pokrenuti postupak izravne naplate u odnosu na ovršenika kao nasljednika, kako to proizlazi iz citiranih odredbi OZ-a i ZN-a, neovisno o okolnosti je li ta konkretna obveza navedena u rješenju o nasljeđivanju.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-687/2023-2 od 8. siječnja 2024.

70

830.323

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > SREDSTVA I PREDMET OVRHE I OSIGURANJA > PREDMET OVRHE I OSIGURANJA > OGRANIČENJE STREDSTAVA I PREDMETA OVRHE I OSIGURANJA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24)

Članak 290. stavak 3.

Za primjenu odredbi Ovršnog zakona o naplati novčane tražbine osigurane prisilnim založnim pravom na nekretnini ovršenika, odlučno je vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu, a ne vrijeme zasnivanja prisilnog založnog prava na nekretnini ovršenika.

„Pobijanim prvostupanjskim rješenjem odbijen je ovršni prijedlog ovrhovoditelja od 23. kolovoza 2022. i naloženo je zemljišnoknjižnom odjelu

prvostupanjskog suda upis zabilježbe odbijenog prijedloga za ovrhu na nekretninama ovršenika.

Iz stanja u spisu predmeta proizlazi da je ovrhovoditelj podnio prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave, rješenja Općinskog suda u Novom Zagrebu Stalne službe u Samoboru, poslovni broj Ovr-4976/15-21 od 4. travnja 2016., radi naplate novčane tražbine ovrhovoditelja u ukupnom iznosu od 5.000,00 kuna sa zakonskom zateznom kamatom od 31.siječnja 2011. i iznosa od 4.507,00 kuna sa kamatom od 30. svibnja 2014.

Odredbom članka 80.b stavka 1. OZ-a, propisano je da će sud prijedlog za ovrhu na nekretnini odbiti ako glavnica tražbine radi čijeg se namirenja ovrha traži ne prelazi iznos od 40.000,00 kuna, osim ako je prijedlog podnesen radi prisilnog ostvarenja tražbine radi zakonskoga uzdržavanja ili tražbine radi naknade štete uzrokovane kaznenim djelom.

Sukladno navedenom, a budući da je predmetnom ovršnom ispravom naloženo ovršeniku naknaditi ovrhovoditelju iznos čija glavnica tražbine, radi čijeg namirenja ovrhovoditelj zahtijeva određivanje ovrhe na nekretnini ovršenika, ne prelazi iznos od 40.000,00 kuna, prijedlog za ovrhu ovrhovoditelja valjalo je odbiti kao neosnovan.

Na drukčiju odluku suda nisu od utjecaja navodi ovrhovoditelja da je na nekretnini ovršenika, radi osiguranja predmetne tražbine, zasnovano prisilno založno pravo prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 131/20; dalje: ZID OZ/20), kojim zakonom je unesena odredba članka 290. stavka 3. OZ-a kojom je propisano da će sud prijedlog za ovrhu na nekretnini odbiti ako se ovrha traži radi namirenja osigurane tražbine koja ne prelazi iznos glavnice od 40.000,00 kuna, bez obzira na zabilježbu ovršivosti tražbine u zemljišnim knjigama i drugim javnim očevidnicima pa da se ista u konkretnom slučaju ne primjenjuje. Naime, za primjenu odredbi Ovršnog zakona o naplati novčane tražbine osigurane prisilnim založnim pravom na nekretnini ovršenika, odlučno je vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu, a ne vrijeme zasnivanja prisilnog založnog prava na nekretnini ovršenika.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-760/2022-2 od 19. siječnja 2024.

71

830.572

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA > NAKNADA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22)

Članak 155.

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 211.

Obveza podnošenja predmetnog zahtjeva propisana je odredbom članka 211. OZ-a i predstavlja procesnu pretpostavku za podnošenje prijedloga za ovrhu na novčanim

sredstvima sudu. Kako bi prijedlog za ovrhu primjenom navedene odredbe bio odbačen bez odgovarajuće potvrde da je pokušao postupak izravne naplate, i taj je trošak u smislu odredbe članka 155. ZPP-a potreban pa ga je trebalo ovrhovoditeljici priznati.

„Pravilna je odluka o trošku, koju ovršenica pobija u dijelu kojim je ovrhovoditeljici priznat i trošak zahtjeva za izravnu naplatu FINA-i. Ovršenica drži da ovrhovoditeljici taj trošak ne pripada jer nije uspjela sa svojim zahtjevom predanim FINA-i.

Obveza podnošenja tog zahtjeva propisana je odredbom članka 211. OZ-a i predstavlja procesnu pretpostavku za podnošenje prijedloga za ovrhu na novčanim sredstvima sudu. Kako bi prijedlog za ovrhu primjenom navedene odredbe bio odbačen bez odgovarajuće potvrde da je pokušao postupak izravne naplate, i taj je trošak u smislu odredbe članka 155. ZPP-a potreban pa ga je trebalo ovrhovoditeljici i priznati.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-361/2023-2 od 8. siječnja 2024.

72

831.011

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > OVRŠNA ISPRAVA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 22.

Članak 80.b stavak 1.

Primjena odredbe članka 80.b stavka 1. OZ-a u ovom slučaju bi derogirala institut pravomoćnosti presude koja presuda predstavlja valjanu ovršnu ispravu i kao takva egzistira, a kojom je ovršni sud vezan već po načelu formalnog legaliteta (članak 22. OZ-a). Sve navedeno jer je u ovakvim okolnostima isključivo parnični sud u postupku iz kojeg potječe ovršna isprava bio ovlašten procijeniti jesu li ostvarene pretpostavke za primjenu odredbe članka 80.b stavka 1. OZ-a.

„Međutim, u ovom konkretnom slučaju sud je izgubio iz vida činjenicu da pravomoćnoj sudskoj presudi koja u ovom postupku predstavlja ovršnu ispravu ovršenik dužan trpjeti namirenje ovrhovoditeljeve tražbine u iznosu od 2.582,93 EUR/19.461,10 kn sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom i to iz vrijednosti založene nekretnine.

Stoga bi primjena odredbe članka 80.b stavka 1. OZ-a u ovom slučaju derogirala institut pravomoćnosti presude koja u ovom slučaju predstavlja valjanu ovršnu ispravu i kao takva egzistira, a kojom je ovršni sud vezan već po načelu formalnog legaliteta (članak 22. OZ-a). Sve navedeno jer je u ovakvim okolnostima isključivo parnični sud u postupku iz kojeg potječe ovršna isprava bio ovlašten procijeniti jesu li ostvarene pretpostavke za primjenu odredbe članka 80b. stavka OZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-421/2024-2 od 16. svibnja 2024.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > POTVRDA O OVRŠNOSTI

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 36. stavak 3.

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22)

Članak 35. stavak 2. točka 11.

Kako se trenutak pravomoćnosti u navedenim okolnostima, kada je donesena drugostupanjska odluka o žalbi protiv odluke za koju se traži i ukidanje klauzule pravomoćnosti, ne veže za pravilnost dostave to nisu osnovani navodi žalitelja kako rješenje o ovrsi nije moglo postati pravomoćno jer mu nije nikada dostavljeno predmetno rješenje o ispravku rješenja o ovrsi niti citirana drugostupanjska odluka.

„Kako je rješenje o ovrsi ispravljeno rješenjem poslovni broj Ovr-1811/22-6 od 25. kolovoza 2022. te je dostavljeno ovršeniku po odvjetnici N. G. R.

Sukladno odredbi članka 36. stavka 3. OZ-a potvrdu o ovršnosti za izdavanje koje nisu bili ispunjeni zakonom propisani uvjeti ukinut će rješenjem isti sud, odnosno tijelo, na prijedlog ili po službenoj dužnosti.

Prvostupanjski sud je ukinuo klauzulu ovršnosti s obrazloženjem kako citirana drugostupanjska odluka nije dostavljena punomoćniku ovršenika nego je dostavljena osobi koja ga mijenja po osnovi zamjene pa da će biti upisan datum ovršnosti vezan uz dostavu rješenja odvjetniku – punomoćniku ovršenika, a odbio je prijedlog za ukidanje klauzule pravomoćnosti jer da potvrdu pravomoćnosti nije moguće ukidati obzirom da je rješenje o ovrsi postalo pravomoćno danom donošenja odluke Županijskog suda u Varaždinu koji je odlučivao povodom žalbe.

Suprotno žalbenim navodima ovršenika, pravilna je i zakonita odluka kojom je odbijen prijedlog ovršenika u dijelu kojim se tražilo ukidanje klauzule pravomoćnosti predmetnog rješenja o ovrsi. Ovo stoga jer se, u konkretnom slučaju, navedena klauzula veže uz datum donošenja drugostupanjske odluke kojom je pravomoćno odlučeno o svim obvezama ovršenika iz rješenja o ovrsi. Kako se trenutak pravomoćnosti u navedenim okolnostima, kada je donesena drugostupanjska odluka o žalbi protiv odluke za koju se traži i ukidanje klauzule pravomoćnosti, ne veže za pravilnost dostave to nisu osnovani navodi žalitelja kako rješenje o ovrsi nije moglo postati pravomoćno jer mu nije nikada dostavljeno predmetno rješenje o ispravku rješenja o ovrsi niti citirana drugostupanjska odluka.

Prema tome, suprotno žalbenim tvrdnjama, sud prvog stupnja nije počinio ni bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a, jer prvostupanjska odluka u pobijanom dijelu niti u izreci, a niti u obrazloženju ne sadrži takve nedostatke zbog kojih se pravilnost odluke ne bi mogla ispitati, jer je izreka dovoljno jasna i

određena, a u obrazloženju presude sud prvog stupnja navodi valjane razloge za svoje stajalište o (ne)osnovanosti postavljenih zahtjeva.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-912/2023-2 od 22. prosinca 2023.

74

831.021

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU

*Europska konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
(NN – MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05 i 1/06)*

Članak 8.

Ovršni postupak je novi postupak koji se provodi radi prisilnog namirenja vjerovnikove novčane tražbine. Ako ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu zahtijeva ovrhu na nekretnini radi namirenja iznosa glavnice koja mu po ovršnoj ispravi pripada i iznosa troškova postupka koji su mu dosuđeni ovršnom ispravom, novčanom iznosu koji je u parnici predstavljao glavnici tražbine potrebno je dodati i iznos dosuđenih troškova iz te parnice. Zbroj tih iznosa predstavlja glavnu tražbinu u ovrsi, a kamate će na pojedini iznos teći kako je određeno ovršnom ispravom, te će nastati i troškovi ovršnog postupka.

„Držeći da glavnica tražbine radi čijeg se namirenja ovrha traži ne prelazi iznos od 5.300,00 eura, a ne radi se o tražbini radi zakonskoga uzdržavanja ili radi naknade štete uzrokovane kaznenim djelom, prvostupanjski je sud, pozivom na odredbu članka 80.b. stavka 1. OZ-a, odbio prijedlog za ovrhu.

Sukladno odredbi članka 80.b stavka 1. OZ-a, sud će prijedlog za ovrhu na nekretnini odbiti ako glavnica tražbine radi čijeg se namirenja ovrha traži ne prelazi iznos od 5.300,00 eura, osim ako je prijedlog podnesen radi prisilnog ostvarenja tražbine radi zakonskoga uzdržavanja ili tražbine radi naknade štete uzrokovane kaznenim djelom.

U konkretnom je slučaju ovrhovoditeljica vjerovnica novčane tražbine koja je utvrđena pravomoćnom presudom. Međutim, po ocjeni ovog suda, ovrhovoditeljica osnovano ističe da glavnici njene tražbine u ovršnom postupku predstavlja zbroj novčanih iznosa koji su joj tom presudom dosuđeni: iznos od 38.170,08 kuna/5.066,04 eura (koji je u parnici predstavljao glavnici tražbine), uvećan za iznos od 22.635,02 kuna/3.004,18 eura (koji joj je u toj parnici dosuđen na ime troškova postupka).

Ono što je u parnici predstavljalo glavnici tražbine ne može se poistovjetiti s glavnicom koja se u ovrsi ima namiriti.

Ovršni postupak je novi postupak koji se provodi radi prisilnog namirenja vjerovnikove novčane tražbine. Ako ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu zahtijeva ovrhu na nekretnini radi namirenja iznosa glavnice koja mu po ovršnoj ispravi pripada i iznosa troškova postupka koji su mu dosuđeni ovršnom ispravom, novčanom iznosu koji je u parnici predstavljao glavnici tražbine potrebno je dodati i iznos dosuđenih troškova iz te parnice. Zbroj tih iznosa predstavlja glavnu tražbinu u ovrsi, a kamate će na pojedini iznos teći kako je određeno ovršnom ispravom, te će nastati i troškovi ovršnog postupka.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-812/2023-2 od 10. siječnja 2024.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24)

Članak 211.

Članak 197. stavak 1. i 2.

Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima

(NN 68/18, 02/20, 46/20 i 47/20)

Članak 3. stavak 1. točka 1.

Obiteljski zakon

(NN 103/15, 98/19 i 47/20)

Članak 526.

Prema tome, imajući u vidu naprijed navedene odrednice članka 197. stavka 1. i 2. OZ-a i odrednice članka 526. ObZ-a, kao i činjenicu da maloljetna ovrhovoditeljica predmetnim prijedlogom predlaže ovrhu na plaći ovršenika radi namirenja tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, a temeljem pravomoćne i ovršne sudske odluke (presude zbog ogluhe Općinskog suda u Sisku, pod poslovnim brojem P Ob-123/2023-3 od 30. kolovoza 2023.), to je sud prvog stupnja pogrešno postupio, kada je, temeljem pogrešnih svojih zaključaka, odbacio predmetni prijedlog za ovrhu maloljetne ovrhovoditeljice, jer je u konkretnom slučaju maloljetna ovrhovoditeljica pravilno postupila kada je predmetni prijedlog za ovrhu podnijela sudu, a što sve osnovano i navodi maloljetna ovrhovoditeljica svojom žalbom.

„Iz obrazloženja prvostupanjskog rješenja proizlazi, da je, a pozivom na odredbe članka 211. OZ-a i odredbe članka 3. stavka 1. točke 1. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima („Narodne novine“, broj 68/18, 02/20, 46/20 i 47/20; dalje: ZOPONS), obzirom da maloljetna ovrhovoditeljica u ovom predmetu predlaže odrediti ovrhu na temelju presude suda, na temelju koje, sukladno odredbi članka 209. OZ-a, može izravno zatražiti naplatu i prijenos od Financijske agencije, a u prilogu prijedloga ista da nije dostavila potvrdu Financijske agencije o nemogućnosti provedbe naplate po predmetnom rješenju, sud prvog stupnja zaključio, da predmetni prijedlog za ovrhu maloljetne ovrhovoditeljice nije dopušten, pa, temeljem odredbe članka 211. OZ-a, odbacuje predmetni prijedlog za ovrhu maloljetne ovrhovoditeljice, rješavajući kao u izreci prvostupanjskog rješenja, pri tome upućujući maloljetnu ovrhovoditeljicu, da radi naplate uzdržavanja podnese zahtjev FINI ispunjavanjem obrasca, uz presudu zbog ogluhe Općinskog suda u Sisku, pod poslovnim brojem P Ob-123/2023-3 od 30. kolovoza 2023., kao ovršne isprave.

Međutim, ovakve zaključke prvostupanjskog suda, temeljem kojih je pobijanim rješenjem odbacio predmetni prijedlog za ovrhu maloljetne ovrhovoditeljice, ovaj drugostupanjski sud ne može prihvatiti kao pravilne.

Naime, iz stanja spisa predmeta proizlazi, da maloljetna ovrhovoditeljica svojim prijedlogom predlaže da sud na temelju pravomoćne i ovršne presude zbog ogluhe Općinskog suda u Sisku, pod poslovnim brojem P Ob-123/2023-3 od 30. kolovoza 2023., odredi ovrhu pljenidbom ovršenikove plaće, koju on prima kod poslodavca O. I., radi naplate iznosa od 3.036,81 EUR-a sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama, te naplate dospjelih mjesečnih iznosa od 333,00 EUR-a, kao i naplate troškova parničnog postupka pod poslovnim brojem P Ob-123/2023 u iznosu od 333,00 EUR-a i troškova ovršnog postupka.

Odredbom članka 197. stavka 1. OZ-a propisano je, rješenjem o ovrsi na plaći određuje se pljenidba određenog dijela plaće i nalaže se poslodavcu koji ovršeniku ne isplaćuje plaću na račun kod banke da novčani iznos za koji je određena ovrha isplati odnosno isplaćuje ovrhovoditelju nakon pravomoćnosti tog rješenja, a stavkom 2. istoga članka propisano je, iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, sud će rješenjem o ovrsi na plaći odrediti pljenidbu određenoga dijela plaće i naložiti poslodavcu koji ovršeniku isplaćuje plaću na račun kod banke da novčani iznos za koji je određena ovrha radi namirenja tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknadi štete nastale po osnovi narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete po osnovi izgubljenog uzdržavanja zbog smrti davatelja uzdržavanja, isplati odnosno isplaćuje ovrhovoditelju nakon pravomoćnosti tog rješenja.

Nastavno, odredbom članka 526. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, 98/19 i 47/20; dalje: ObZ) propisano je, za određivanje i provođenje ovrhe radi ostvarivanja uzdržavanja iz plaće ili drugih stalnih novčanih primanja ovršenika, nadležan je, osim suda koji je opće mjesno nadležan za ovršenika, i sud koji je opće mjesno nadležan za poslodavca koji isplaćuje plaću, odnosno za isplatitelja drugih stalnih novčanih primanja te sud koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojem je donesena ovršna isprava.

Prema tome, imajući u vidu naprijed navedene odrednice članka 197. stavka 1. i 2. OZ-a i odrednice članka 526. ObZ-a, kao i činjenicu da maloljetna ovrhovoditeljica predmetnim prijedlogom predlaže ovrhu na plaći ovršenika radi namirenja tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, a temeljem pravomoćne i ovršne sudske odluke (presude zbog ogluhe Općinskog suda u Sisku, pod poslovnim brojem P Ob-123/2023-3 od 30. kolovoza 2023.), to je sud prvog stupnja pogrešno postupio, kada je, temeljem pogrešnih svojih zaključaka, odbacio predmetni prijedlog za ovrhu maloljetne ovrhovoditeljice, jer je u konkretnom slučaju maloljetna ovrhovoditeljica pravilno postupila kada je predmetni prijedlog za ovrhu podnijela sudu, a što sve osnovano i navodi maloljetna ovrhovoditeljica svojom žalbom.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr Ob-7/2024-2 od 10. travnja 2024.

76

831.054.3

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE > POSTUPANJE PO PRIGOVORU > KAD SE NE MOŽE TRAŽITI DA SE OVRHA PROGLASI NEDOPUŠTENOM

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14 i 73/17)

Članak 50. stavak 1. točka 7., 9., 10. i 11.

Članak 52. stavak 1. i 3.

Članak 55. stavak 5.

Članak 110.

*Zakon o stečaju potrošača
(NN 100/15, 67/18 i 36/22)*

Članak 50. stavak 4.

Tužbu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom moguće je s uspjehom podnijeti isključivo zbog žalbenog razloga radi kojeg su tužitelji upućeni na parnicu, te se ona može temeljiti samo na činjenicama koje su bile iznesene u žalbi protiv rješenja o ovrsi.

„Prvostupanjskim rješenjem odbačena je tužba tužitelja B. I., OIB: ..., podnesena ovome sudu 14. ožujka 2022. protiv tuženika C. B. d.d. u stečaju, OIB: ..., Z., radi proglašenja ovrhe koja se vodi pod brojem Ovr-199/2017 nedopuštenom.

Predmet ovog spora predstavlja zahtjev tužitelja radi proglašenja ovrhe nedopuštenom koja se vodi pred ovim sudom pod brojem Ovr-199/2017 po prijedlogu vjerovnika C. B. d.d. u stečaju protiv ovršenice L. I.

Prvostupanjski sud se u pobijanom rješenju pozvao na odredbu članka 110. OZ-a, kojom je propisano da ukidanje ili preinaka rješenja o ovrsi poslije pravomoćnosti rješenja o dosudi nekretnine ne utječu na pravo vlasništva kupca stečenog po odredbama čl. 108. OZ-a.

Tužitelj svoj zahtjev u ovom postupku temelji na činjenici postojanja pravomoćnog rješenja Sp-1/18 od 5. rujna 2019. pozivajući se na odredbe članka 50. stavak 4. Zakona o stečaju potrošača („ Narodne novine“, broj 100/15,67/18 i 36/22; dalje: ZSP) te odredbe članka 323. ZPP-a jer su usvojenim otplatnim planom sa učinkom sudske nagodbe sa vjerovnikom C. B. d.d. u stečaju ostvarene pretpostavke za proglašenje ovrhe nedopuštenom shodno odredbi članka 150. ZOO- a.

Međutim, tužbu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom moguće je s uspjehom podnijeti isključivo zbog žalbenog razloga radi kojeg su tužitelji upućeni na parnicu, te se ona može temeljiti samo na činjenicama koje su bile iznesene u žalbi protiv rješenja o ovrsi.“

Županijski sud u Splitu, Gž-807/2023-2 od 8. svibnja 2024.

77

831.072

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

*Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima
(NN 91/10 i 112/12)*

Članak 9.
Članak 36.

*Ovršni zakon
(NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)*

Članak 180.a stavak 4.

Budući da je odredbom članka 36. ZPONS/10, između ostalog, propisano da će se odredbe tog Zakona odgovarajuće primjenjivati na provedbu ovrhe, a navedene odredbe u članku 9. ZPONS/10 propisuju provedbu ovrhe bez vremenskog ograničenja, do izvršenja osnove za plaćanje, to su te odredbe, kao odredbe posebnog zakona isključile primjenu odredbe članka 180.a stavka 4. OZ/96.

„Prvostupanjski je sud donio pobijano rješenje kojim je obustavio predmetnu ovrhu pozivom na odredbu članka 180.a stavka 4. OZ/96, kojom je određeno da će sud ovrhu obustaviti ako ovrhovoditelj ne bude namiren u skladu s rješenjem o ovrsi u roku od godine dana od dostave toga rješenja banci i ako u tom roku ne predloži izmjenu sredstava i predmeta ovrhe.

Za navesti je da je ovrhovoditelj podnio općinskom sudu prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave radi naplate novčane tražbine za vrijeme važenja OZ/96., pa se u ovom slučaju imaju primijeniti i odredbe Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima („Narodne novine“, broj 91/10 i 112/12 – u daljnjem tekstu: ZPONS/10.), kao *lex specialis* u odnosu na OZ/96.

Dana 31. srpnja 2010. stupio je na snagu ZPONS/10., kojim je u članku 36. i 37. propisano: »Od 1. siječnja 2011. na provedbu ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika i osiguranja prethodnim i privremenim mjerama te na postupak izvansudske ovrhe uređene OZ/06. i Općim poreznim zakonom ("Narodne novine", broj 147/08) odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona, a posebno pri dostavi rješenja o ovrsi, traženju podataka o računima i štednim ulozima ovršenika, određivanju ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika, provedbi ovrhe po računima ovršenika, provedbi ovrhe po zadužnici, odgovornosti u provedbi ovrhe i redoslijedu naplate (članak 36.). Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama", osim odredbi članka od 1. do 21., članka 23., članka 25., članka 27. stavka 1. točke 1. – 19., članka 28. stavka 1. točke 1. – 16., članka 29. stavka 1. točke 1. – 3., članka 30., članka 31., članka 33. i članka 36. ovoga Zakona koji stupaju na snagu 1. siječnja 2011. (članak 37.)«.

Stav je ovoga suda, koji je u skladu sa revizijskom odlukom Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Rev 203/2017-2 od 12. siječnja 2022., da je odredbom članka 36. ZPONS/10, propisano da će se na provedbu ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika te na postupak izvansudske ovrhe uređene Ovršnim zakonom odgovarajuće, počevši od 1. siječnja 2011. primjenjivati odredbe ZPONS/10, a s obzirom na odredbu članka 9. stavka 3., 4., 5., 6., 7. i 8. ZPONS/10, isključena je primjena odredbe članka 180.a stavka 4. OZ/96.

Ovo iz razloga što odredbe članka 9. stavka 3., 4., 5., 6., 7. i 8. ZPONS/10 u bitnom, bez vremenskog ograničenja, određuju radnje provedbe ovrhe koje poduzima A. i banke, sve do izvršenja osnove za plaćanje, kada sukladno odredbi članka 9. stavka 8. ZPONS/10, Agencija u Jedinostvenom registru računa briše oznaku blokade računa i oznaku raspolaganja oročenim sredstvima. Budući da je odredbom članka 36. ZPONS/10, između ostalog, propisano da će se odredbe tog Zakona odgovarajuće primjenjivati na provedbu ovrhe, a navedene odredbe u članku 9. ZPONS/10 propisuju provedbu ovrhe bez vremenskog ograničenja, do izvršenja osnove za plaćanje, to su te odredbe, kao odredbe posebnog zakona isključile primjenu odredbe članka 180.a stavka 4. OZ/96.

Stoga, u konkretnom slučaju radi se o provedbi ovrhe po računima ovršenika, pa se na provedbu ove ovrhe primjenjuju upravo odredbe ZPONS/10. Kako taj zakon ne predviđa ograničenje u provedbi ovrhe koje predviđa odredba članka 180.a stavka 4. OZ/96, to nije bilo mjesta obustavi ovrhe, već je ovrhu trebalo nastaviti i provoditi u skladu sa ZPONS/10.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-538/2023-2 od 17. siječnja 2024.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 92. stavak 1. i 3.

Kada se ovrhovoditelj nije pozvao na ugovorenu vrijednost nekretnine sukladno sporazumu o zasnivanju založenog prava na nekretnini, ostvarene su pretpostavke za primjenu odredbe članka 92. stavka 1. OZ-a o obustavi ovrhe na predmetnoj nekretnini jer se ovrhovoditelj oglašio na zaključak kojim ga sud poziva na uplatu predujma troškova procjene vrijednosti navedene nekretnine.

„Kako se ovrha na nekretnini provodi se zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenoga prodajom (članak 80. OZ-a), zaključiti je da je utvrđenje vrijednosti nekretnine radnja o kojoj ovisi provedba ovrhe.

Zbog toga je osnovano prvostupanjski sud zaključkom od 29. kolovoza 2023. (str. 180-182 spisa) ovrhovoditelja upozorio da će se ovrha obustaviti ne uplati li traženi predujam u roku, a kako ga ovrhovoditelj nije uplatio, zakonito je sud obustavio ovrhu na nekretnini.

Ovrhovoditelj u žalbi ne poriče da je primio zaključak kojim mu je naloženo predujmiti troškove, niti tvrdi da je predujmio te troškove. Naglašava da, unatoč tome, u konkretnoj situaciji nije bilo uvjeta za obustavu ovrhe na nekretnini, budući da je sud dužan primijeniti odredbu članka 92. stavka 3. OZ-a te uzeti kao mjerodavnu onu vrijednost nekretnine koju su stranke sporazumom o zasnivanju založenog prava suglasno utvrdile. 13. Međutim, u konkretnom predmetu je razvidno da je sud već pokušavao utvrditi vrijednost nekretnine primjenom odredbe članka 92. stavka 1. OZ-a. S druge strane, ovrhovoditelj je na pozive suda ostao pasivan i nijednom se nije sudu očitovao da bi se opredijelio za utvrđivanje vrijednosti nekretnine u skladu s odredbom članka 92. stavka 3. OZ-a; nego to čini tek u predmetnoj žalbi.

Sud je, naime, i prije- zaključkom od 13. travnja 2022. (str. 71-72 spisa), pozivao ovrhovoditelja na predujam troškova vještaka radi procjene nekretnine, što ovrhovoditelj ni tada nije učinio, ali se ni tada nije sudu obratio s prijedlogom da se uzme kao utvrđena vrijednost nekretnine navedena u sporazumu stranaka.

Zbog toga je pravilno postupio prvostupanjski sud kad je obustavio predmetnu ovrhu na nekretnini, budući da je se ovrhovoditelj oglašio na zaključak kojim ga sud poziva na uplatu predujma za troškove procjene vrijednosti nekretnine pa je na temelju odredbe članka 380. točke 2. ZPP-a, u svezi s člankom 21. stavkom 1. OZ-a, trebalo odbiti ovrhovoditeljevu žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsko rješenje u pobijanom dijelu pod točkama II. i III. izreke.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-857/2023-3 od 12. veljače 2024.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13 i 94/14, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 95. stavak 4.

U konkretnom slučaju, prema pravnom stajalištu ovog suda, u situaciji kada je ovrhovoditelj uplatio predujam potreban za provođenje ovrhe nakon proteka određenog roka, (ali prije nego što je FINA obavijestila sud) te prije nego što je ovrha obustavljena, nisu bili ostvareni uvjeti za obustavu ovršnog postupka i donošenje pobijanog rješenja.

„Prvostupanjski sud je obustavio ovrhu određenu rješenjem o ovrsi poslovni broj Ovr-1978/22-4 od 27. listopada 2022. obrazlažući da je FINA podneskom od 16. lipnja 2023. izvijestila sud da ovrhovoditelj nije u roku platio predujam za pokriće troškova u vezi s prodajom nekretnina elektroničkom javnom dražbom, pozivajući se pri tom na odredbe članka 95.a članka 4. OZ-a.

Iz stanja spisa proizlazi:

- da je ovrhovoditelj podnio prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave-Ugovora o kreditu broj 9021193736 od 17. veljače 2017., radi naplate novčane tražbine u iznosu od 96.474,28 kuna s pripadajućim kamatama, na nekretninama ovršenika, te je prvostupanjski sud donio rješenje o ovrsi dana 27. listopada 2022. pod poslovnim brojem Ovr-1978/22-4,

- da je zaključkom prvostupanjskog suda od 11. svibnja 2023. pod poslovnim brojem Ovr-1978/22-29 određena prodaja nekretnine ovršenika elektroničkom javnom dražbom,

- da je Financijska Agencija, Regionalni centar Z., dopisom Klasa: O/110-10/23-01/715, Ur. broj: 07-01-23-9 od 15. lipnja 2023. izvijestila sud da je na svojim mrežnim stranicama dana 16. svibnja 2023. objavila poziv za uplatu predujma za pokriće troškova provedbe prodaje elektroničkom javnom dražbom, te je pozvala ovrhovoditelja da u roku od 8 dana od dana dostave istog predujmi naknadu, te da na računu Agencije nije evidentirana uplata ovrhovoditelja na ime predujma za pokriće troškova provedbe prodaje elektroničkom javnom dražbom, već je ovrhovoditelj uplatio iznos od 185,80 EUR-a dana 7. lipnja 2023. kao naknadu za provedbu prodaje, izvan roka valute;

- da je dana 25. srpnja 2023. prvostupanjski sud donio pobijano rješenje kojim je obustavio ovrhu.

U konkretnom slučaju, prema pravnom stajalištu ovog suda, u situaciji kada je ovrhovoditelj uplatio predujam potreban za provođenje ovrhe nakon proteka određenog roka, (ali prije nego što je FINA obavijestila sud) te prije nego što je ovrha obustavljena, nisu bili ostvareni uvjeti za obustavu ovršnog postupka i donošenje pobijanog rješenja.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-777/2023-2 od 19. prosinca 2023.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13 i 94/14, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 11. stavak 6.

Članak 51. stavak 2.

Članak 50.-56.

Odredbu članka 51. stavka 2. OZ-a, koju je prvostupanjski sud očigledno primijenio donoseći pobijano rješenje, iako bez izričitog pozivanja na istu u obrazloženju, ne može se primijeniti u slučaju žalbe ovrhovoditelja protiv rješenja kojim je obustavljen ovršni postupak. Naime, odredbe članka 50.-56. OZ-a se primjenjuju samo u slučaju izjavljivanja žalbe protiv rješenja o ovrsi, ali ne i u slučaju izjavljivanja drugih žalbi u ovršnom postupku.

„Da je uvidom u spis prvostupanjski sud utvrdio da je greškom istog zaključak od 28. rujna 2023. otpremljen punomoćniku ovršenika umjesto punomoćniku ovrhovoditelja, te je temeljem navedenog utvrđenja doneseno pobijano rješenje od 12. prosinca 2023.

Člankom 11. stavkom 6. OZ-a propisano je da ako je protiv rješenja dopuštena žalba, sud će, ako nije ovlašten postupiti prema odredbi članka 51. stavka 1. OZ-a, spis sa žalbom dostaviti drugostupanjskom sudu.

Člankom 51. stavkom 2. OZ-a propisano je da u povodu žalbe protiv rješenja o ovrsi sud prvog stupnja može žalbu prihvatiti ako ocijeni da je osnovana te, u cijelosti ili djelomice, doneseno rješenje o ovrsi preinačiti i ovršni zahtjev odbiti, ili ukinuti rješenje o ovrsi i ovršni prijedlog odbaciti ili oglasiti se stvarno ili mjesno nenadležnim i predmet ustupiti nadležnom sudu, osim u slučajevima iz članka 52. OZ-a.

Odredbu članka 51. stavka 2. OZ-a, koju je prvostupanjski sud očigledno primijenio donoseći pobijano rješenje, iako bez izričitog pozivanja na istu u obrazloženju, ne može se primijeniti u slučaju žalbe ovrhovoditelja protiv rješenja kojim je obustavljen ovršni postupak. Naime, odredbe članka 50.-56. OZ-a se primjenjuju samo u slučaju izjavljivanja žalbe protiv rješenja o ovrsi, ali ne i u slučaju izjavljivanja drugih žalbi u ovršnom postupku.

Dakle, prvostupanjski sud nadležan je odlučivati o žalbama protiv rješenja o ovrsi, kad ocijeni da je žalba osnovana, što proizlazi iz odredbe članka 51. stavka 2. OZ-a. Međutim, o žalbama protiv drugih odluka suda prvog stupnja u ovršnom postupku, nadležan je za odlučivanje drugostupanjski sud temeljem odredbe članka 11. stavka 6. OZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-173/2024-2 od 28. veljače 2024.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > OPĆENITO > OVRHA KAD SE NAKON STJECANJA ZALOŽNOG PRAVA ILI PRAVA NA NAMIRENJE PROMIJENI VLASNIK NEKRETNINE

Ovršni zakon

(NN 112/12., 25/13., 93/14., 55/16., 73/17 i 131/20)

Članak 82. stavak 1.

Članak 83.

Kada je ovršenica stekla nekretninu u vrijeme kada je na njoj već zasnovano založeno pravo u korist ovrhovoditelja, ne može se s uspjehom pozivati na pravo na jedinu nekretninu kao razlog zbog čega bi ovrha na predmetnoj nekretnini bila nedopuštena.

„Prvostupanjski je sud, na temelju ovršne javnobilježničke isprave odredio ovrhu na nekretninama upisanim u knjizi položenih ugovora Općinskoga građanskog suda u Zagrebu, zemljišnoknjižni odjel Zagreb, a koje nekretnine su sagrađene na kč.br. 6076/3, upisane u poduložak 12916, knjiga PU: V. N. i to stan broj 4 na I (devetom) katu lijevo, koji se sastoji od dvije sobe i ostalih prostorija u površini od 58,27 čm, koja nekretnina se nalazi u stambenoj zgradi ..., Z.

Ovršna isprava je Ugovor o kreditu broj: 116-53020628 sa sporazumom o osiguranju novčane tražbine od 15. travnja 2010., solemniziran po javnom bilježniku L. V. Č., pod brojem OV-4506/10 18. lipnja 2010., Aneks br. 1 uz Ugovor o kreditu broj 116-53020628 sa sporazumom o osiguranju novčane tražbine od 6. srpnja 2011., solemniziranog po javnom bilježniku Z. F., pod brojem OV-11928/11 26. srpnja 2011., koji su postali ovršni 26. ožujka 2021.

Ovršenica u žalbi tvrdi kako nekretnina koja je predmet ovrhe predstavlja njenu jedinu nekretninu koja joj služi za stanovanje, zbog čega bi ovrha bila zabranjena. Međutim, kako to iz stanja spisa proizlazi, ovršenica je tu nekretninu stekla u vrijeme kad je na njoj već zasnovano založno pravo u korist ovrhovoditelja. Naime, ovršnu ispravu predstavlja ugovor o kreditu sa sporazumom o zasnivanju založnog prava na predmetnoj nekretnini od 15. travnja 2010. Iz ovršne isprave je razvidno da je korisnica kredita D. K., a založni je dužnik S. A., koji je u vrijeme sklapanja sporazuma bio zemljišnoknjižni vlasnik nekretnine, dok je u vrijeme pokretanja ovršnog postupka vlasnica iste upravo ovršenica.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-210/2023-2 od 24. listopada 2023.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > OPĆENITO > ZALOŽNA PRAVA, SLUŽNOSTI, STVARNI TERETI I PRAVO GRAĐENJA TE UGOVORI O ZAKUPU I NAJMU

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
(NN - MU 18/97, 6/99, 8/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)

Članak 8.

Ustav Republike Hrvatske
(NN 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14)

Članak 34. stavak 1.

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
(NN - MU 18/97, 6/99, 8/99, 14/02 i 1/06)

Članak 8. stavak 2.

Kako iz ovršne isprave proizlazi da je ovršenik svjesno raspolagao svojim vlasničkim pravom na taj nekretnini, koristeći ga kao instrument osiguranja ugovorenog zajma, sa svim pravnim posljedicama takvog raspolaganja, pa tako i s izričitim pristankom da u slučaju neisplate zajma ovrhovoditelj kao vjerovnik naplati nepodmireni dug iz vrijednosti založene nekretnine to se i radi navedene činjenice ne bi mogao s uspjehom pozivati na pravo na dom, a koje stajalište je izraženo i u odluci Europskog suda za ljudska prava od 20. rujna 2016. o nedopuštenosti zahtjeva broj 2545/2014 u predmetu F. protiv Republike Hrvatske, kao i u rješenju Ustavnog suda Republike Hrvatske poslovni broj U-III-2551/2015 od 7. srpnja 2015. o odbačaju ustavne tužbe u predmetu C.

“Ovršenik se u žalbi pozivaju na povredu prava na dom koje je zaštićeno člankom 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine - Međunarodni ugovori", broj 18/97, 6/99, 8/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10; dalje: Konvencija), te koje je zajamčeno člankom 34. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14).

Na zajedničkom sastanku predsjednika Građanskih odjela Županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanom 27. studenog 2019. usvojen je zaključak kako u parnicama radi iseljenja iz prostora koji se koristi za stanovanje sud pazi po službenoj dužnosti na prigovor poštivanja prava na dom u okviru iznesenih činjenica i predloženih dokaza u postupku.

Valja naglasiti da zaštita prava na dom nije apsolutna ni neupitna jer ograničenje tog prava mora zadovoljiti određene materijalnopravne i procesnopravne kriterije sadržane u testu razmjernosti, s obzirom na suprotstavljeni interes ovrhovoditelja u čiju korist je, u konkretnom slučaju, zasnovano založno pravo. Pri tome, na ovršeniku je teret dokazivanja da je došlo do miješanja u njihovo pravo na dom, dok je ovrhovoditelj dužan dokazati da je provedba ovrhe prisilnim iseljenjem, odnosno, ovrhe na nekretnini nužna, te da je miješanje usmjereno na postizanje legitimnog cilja.

Za istaknuti je i da je ovršenik, u svojstvu založnog dužnika, pristao na zasnivanje založnog prava i hipoteke na nekretnini na kojoj je određena ovrha, radi osiguranja predmetne novčane tražbine ovrhovoditelja te je pravnom predniku ovrhovoditelja dao suglasnost da za slučaj neisplate te tražbine neposredno provede prisilnu ovrhu na založenoj nekretnini, a za koje ovršenik sada navodi da je koristi za stanovanje.

Slijedom navedenih činjenica, ovršenik je svojevolumeno ugovorio založno pravo na predmetnoj nekretnini koristeći ga kao instrument osiguranja ugovorenog zajma, sa svim

pravnim i faktičnim posljedicama tog raspolaganja koje su za njega poslije tog ugovaranja nastupile. Budući da se predmetna ovrha provodi po zakonom propisanom postupku temeljem ovršenikovog raspolaganja zalaganjem navedene nekretnine, nije ostvarena povreda prava na dom već je postupanje suda prvog stupnja sukladno odredbi članka 8. stavka 2. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine - Međunarodni ugovori", broj 18/97, 6/99, 8/99, 14/02 i 1/06), te nema niti potrebe da se za ovo utvrđenje u ovoj fazi postupka provodi test razmjernosti (odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske poslovni broj U-III-2551/2015 od 7. srpnja 2015.).

Ovršeniku je još za napomenuti kako iz ovršne isprave proizlazi da je svjesno raspolagao svojim vlasničkim pravom na toj nekretnini, koristeći ga kao instrument osiguranja ugovorenog zajma, sa svim pravnim posljedicama takvog raspolaganja, pa tako i s izričitim pristankom da u slučaju neisplate zajma ovrhovoditelj kao vjerovnik naplati nepodmireni dug iz vrijednosti založene nekretnine te se i radi navedene činjenice ne bi mogla s uspjehom pozivati na pravo na dom, a koje stajalište je izraženo i u odluci Europskog suda za ljudska prava od 20. rujna 2016. o nedopuštenosti zahtjeva br. 2545/2014 u predmetu F. protiv Republike Hrvatske, kao i u rješenju Ustavnog suda Republike Hrvatske poslovni broj U-III-2551/2015 od 7. srpnja 2015. o odbačaju ustavne tužbe u predmetu C.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-804/2022-2 od 8. travnja 2024.

83

831.121.3

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA POKRETNINAMA > PLJENIDBA I PROCJENA POKRETNINA > STJECANJE ZALOŽNOG PRAVA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 290.

Članak 291.

Članak 300. stavak 1. točka 3.

Članak 335. stavak 1. točka 2.

Pomorski zakon

(NN 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15 i 17/19)

Članak 214. stavak 1.

Članak 841. stavak 3.

Izričite zakonske odredbe kojima je ureden institut prisilnog zasnivanja založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja, kao i pretpostavke za donošenje rješenja o osiguranju prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja, ne mogu se tumačiti na način da bi se primjenom odredbi članka 290. i 291. OZ-a moglo dopustiti i prisilno zasnivanje založnog prava na pokretninama, pa tako u konkretnom slučaju i na brodici protivnika osiguranja.

„Prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje, u bitnom, obrazlažući da su u odredbama OZ-a cjelovito normirani instituti prisilnog i dobrovoljnog osiguranja tražbina, te da se pri tom nije propisana mogućnost prisilnog zasnivanja založnog prava na pokretnini, u konkretnom slučaju, mogućnost prisilnog zasnivanja založnog prava na brodici.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da prvostupanjski sud smatra da u konkretnom slučaju, sve uvažavajući činjenični supstrat ne egzistiraju pozitivni propisi temeljem kojih bi sud mogao odrediti upis prisilnog založnog prava na brodici koja je predmet postupka. Dakle, pravilno je sud prvog stupnja utvrdio da nisu ispunjene zakonske pretpostavke za osiguranje novčane tražbine predlagatelja osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na brodici u vlasništvu protivnika osiguranja.

Odredbom članka 291. Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20, dalje: OZ) propisano je da se kao sredstva osiguranja mogu odrediti samo sredstva predviđena tim i drugim zakonima. Pri tomu OZ određuje nekoliko sredstava prisilnog sudskog i dobrovoljnog sudskog i javnobilježničkog osiguranja.

Nadalje, prema odredbi članka 841. stavka 3. Pomorskog zakonika ("Narodne novine", broj 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15 i 17/19; dalje: PZ) ovrha i osiguranje na pomorskom objektu, koji se u smislu članka 5. PZ smatra brodicom, a što je ovdje slučaj, provodi prema Ovršnom zakonu.

U smislu odredbi OZ-a plovilo (brodica u smislu PZ) ima status pokretnine.

Odredbom članka 296. OZ-a na temelju ovršne isprave kojom je utvrđena novčana tražbina predlagatelj osiguranja ima pravo tražiti osiguranje te tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini, dok je ostalim zakonskim odredbama koje govore o drugim sredstvima prisilnog ili dobrovoljnog zasnivanja založnog prava predviđena mogućnost zasnivanja založnog prava i na drugim predmetima osiguranja. Tako je odredbom članka 300. stavka 1. točka 3. OZ propisano da se dobrovoljno založno pravo može zasnovati na pokretnima stvarima protivnika osiguranja, a osiguranjem prethodnom mjerom može se zasnovati i prisilno založno pravo na pokretnim stvarima (članak 335. stavak 1. točka 2. OZ-a u vezi s odredbom članka 300. stavak 1. točka 3. OZ-a).

Dakle, prema stajalištu ovog suda, izričite zakonske odredbe kojima je uređen institut prisilnog zasnivanja založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja, kao i pretpostavke za donošenje rješenja o osiguranju prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja, ne mogu se tumačiti na način da bi se primjenom odredbi članaka 290. i 291. OZ-a moglo dopustiti i prisilno zasnivanje založnog prava na pokretninama, pa tako u konkretnom slučaju i na brodici protivnika osiguranja. Istovjetno pravno shvaćanje izraženo je i u odluci Županijskog suda u Šibeniku, poslovni broj Gž Ovr-529/2020-2 od 18. siječnja 2021.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-922/2023-2 od 16. siječnja 2024.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI OSTVARENJA NENOVČANE TRAŽBINE > OVRHA RADI ISPRAŽNENJA I PREDAJE NEKRETNINE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24)

Članak 322. stavak 11.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 30. stavak 2.

Potvrda javnog bilježnika prema kojoj je tužitelj postao punopravni vlasnik nekretnine, koji time ima pravo i na posjedovanje iste, pozivom na odredbu članka 30. stavka 2. ZV-a, odgovarajuća je isprava zbog koje je ovrhovoditelj ovlašten tražiti i predaju predmetne nekretnine, primjenom odredbe članka 322. stavka 11. OZ-a.

„Pobijanim prvostupanjskim rješenjem odbijen je prijedlog za ovrhu od 31. siječnja 2022. kao neosnovan.

Prvostupanjski sud obrazloženjem navodi da ovrhovoditelj nije dostavio prijedlog u skladu s člancima 22. i 23. OZ-a jer da priložena Potvrda javnog bilježnika od 16. veljače 2021. nije odgovarajuća ovršna isprava na temelju koje je moguće tražiti predaju nekretnina jer se istom samo utvrđuje da je ovrhovoditelj postao punopravni vlasnik predmetne nekretnine, a pribavljanje po službenoj dužnosti dokumentacije iz zbirke isprave te potom uvid u sadržaj Sporazuma od 19. rujna 2018. (OV-5553/2018 /Z-18726/2018) potvrđuje takav zaključak, da ono što je ovrhovoditelj priložio prilikom iniciranja postupka, nije odgovarajuća isprava u smislu ovršnog zakona jer nije priložio Sporazum, slijedom čega je valjalo prijedlog odbiti.

Prema odredbi iz članka 322. stavka 11. Ovršnog zakona propisano je da ako predlagatelj osiguranja postane punopravni vlasnik stvari, odnosno nositelj prava (stavak 7.), ovlašten je tražiti, na temelju potvrde javnog bilježnika o tome, ovrhu radi predaje stvari u posjed, odnosno ovrhu ili poduzimanje drugih radnji radi stjecanja ovlaštenja na slobodno vršenje prava čijim je punopravnim nositeljem postao.

Stoga, ovlaštenje ovrhovoditelja da osnovano zahtijeva ovu ovrhu - predaju u posjed predmetne nekretnine upravo proizlazi iz naprijed citirane odredbe i to u situaciji kada raspolaže potvrdom javnog bilježnika, koja je i priložena uz prijedlog. Naime, potvrda prema kojoj je tužitelj postao punopravni vlasnik nekretnine te koji time ima pravo i na posjedovanje, ovo pozivom i na članak 30. stavak 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima „Narodne novine“, broj 91/96., 68/98., 137/99., 22/00., 73/00., 129/00., 114/01., 79/06., 141/06., 146/08., 38709., 153/09., 143/12., 152/14, 81/15., 94/17.) i koja potvrda je izdana upravo na temelju naprijed opisanih pravnih poslova (Ugovora o zajmu i Sporazuma o osiguranju potraživanja prijenosom vlasništva nekretnine) te koja u svom sadržaju proizlazi iz učinaka istih, odgovarajuća je isprava zbog koje je ovrhovoditelj koji ju posjeduje, ovlašten tražiti i predaju nekretnine, upravo primjenjujući odredbu članka 322. stavak 11. OZ-a.

Dodatno se navodi, da u situaciji kada ovršni sud smatra da uz prijedlog nije priložena odgovarajuća isprava, valja pristupiti primjeni članka 109. ZPP-a koji se supsidijarno ima primijeniti u sklopu ovršnog postupanja, a kojim je propisano da ako podnesak nije razumljiv ili ne sadrži sve potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, sud će podnositelju naložiti da podnesak ispravi, dopuni, u skladu s danom uputom i u tu svrhu vratiti podnesak radi ispravka ili dopune. Stavkom 4. istog članka propisano je da ako podnesak ne bude sudu vraćen u roku s ispravkom ili dopunom, smatrat će se da je povučen i odbacit će se.

Naime, Ustavni sud Republike Hrvatske odlukom poslovni broj U-I/2881/2014 od 1. lipnja 2016. godine ("Narodne novine", broj 55/16) ukinuo je odredbu članka 39. stavka 3. OZ kojom je bilo propisano da će se neuredni prijedlog odbaciti bez poziva stranci na uređenje. U obrazloženju, sud je naveo da se ukidanjem osporenog članka 39. stavka 3. Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 112/12., 25/13. i 93/14.), na sve ovršne prijedloge na odgovarajući način primjenjuje članak 109. ZPP-a, ako i dok zakonodavac na drugačiji način, sukladan ustavnim zahtjevima, ne uredi pretpostavke za podnošenje ovršnih prijedloga.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-231/2023-2 od 8. ožujka 2024.

85

831.265

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI OSTVARENJA NENOČANE TRAŽBINE > OVRHA DIOBOM STVARI > TROŠKOVI POSTUPKA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24)

Članak 14.

Članak 275. stavak 1. i 2.

Za odluku o troškovima postupaka radi diobe stvari mjerodavne su odredbe članka 275. OZ-a. Odredbom članka 275. stavka 1. OZ-a propisano je da troškove provedbe ovrhe diobom stvari snose svi sudionici razmjerno vrijednosti svojih udjela u zajedničkoj stvari, a stavkom 2. da je stranka koja je prouzročila posebne troškove, te troškove dužna naknaditi onim strankama koje su ih imale.

“Za odluku o troškovima postupaka radi diobe stvari mjerodavne su odredbe članka 275. OZ-a. Odredbom članka 275. stavka 1. OZ-a propisano je da troškove provedbe ovrhe diobom stvari snose svi sudionici razmjerno vrijednosti svojih udjela u zajedničkoj stvari, a stavkom 2. da je stranka koja je prouzročila posebne troškove, te troškove dužna naknaditi onim strankama koje su ih imale.

Pravilno prvostupanjski sud obrazlaže da se odredba članka 275. stavka 1. OZ-a odnosi na troškove u svezi samog postupka provedbe ovrhe diobom stvari kao primjerice: trošak očevida, vještačenja, procjene, sudskih pristojbi, i sl., ali ne i na troškove zastupanja stranaka po punomoćnicima – odvjetnicima.

Nadalje, sud smatra da trošak radnji poduzetih po punomoćniku nije prouzročila druga stranka, pa se ti troškovi ne bi mogli podvesti ni pod odredbu članka 275. stavka 2. OZ-a.

Naime, u konkretnom se slučaju radi o specifičnoj vrsti ovrhe u kojem su procesne pozicije stranaka izjednačene. Postupak se provodi radi civilne diobe nekretnine sudskom

prodajom, pri čemu bilo koji suvlasnik može pokrenuti postupak, a suvlasnik koja ga pokrene, podnošenjem prijedloga zauzima položaj ovrhovoditelja. Očekivani rezultat ove ovrhe je podjela kupovnine prema suvlasničkim omjerima, a obje stranke mogu nastupiti i kao eventualni kupci nekretnine.

Zbog toga pri odluci o troškovima ovakve ovrhe odredbe članka 275. OZ-a predstavljaju *lex specialis* u odnosu na odredbe članka 14. OZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-763/2023-4 od 23. travnja 2024.

86

832.03

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > OPĆENITO > NEDOPUSTIVOST OSIGURANJA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 3. stavak 1.

Članak 7. stavak 1.

Članka 13. stavak 1.

Članak 290.

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11. - službeni pročišćeni tekst, 25/13., 89/14., 70/19, 80/22, 114/22)

Članak 5. stavak 1.

Članak 185. stavak 1.

Članak 194. stavak 1.

U postupku osiguranja nema mjesta supsidijarnoj primjeni odredbe članka 194. stavka 1. ZPP-a jer je trenutak dostave odgovora na tužbu tuženiku odlučan za ocjenu osnovanosti prigovora dvostruke litispendencije u parničnom postupku, ali ne i u postupku osiguranja.

„Prvostupanjski je sud pobijanim rješenjem odbacio kao nedopušten prijedlog za osiguranje od 10. ožujka 2023.

10. Iz stanja spisa proizlazi da je tužba u predmetu P-11/2023 Općinskog suda u Osijeku predana tom sudu 30. prosinca 2022., da je u tužbi istaknut i prijedlog za određivanje privremene mjere (str. 4-7 spisa), te da je taj prijedlog zaista u cijelosti istovjetan predmetnome, koji je podnesen 10. ožujka 2023.

Postupak osiguranja pokreće se prijedlogom predlagatelja osiguranja, kako je to propisano odredbom članka 3. stavka 1. OZ-a. To je po naravi hitan izvanparnični postupak (članak 13. stavak 1. u svezi s odredbom članka 290. OZ-a) u kojem se, u pravilu, o prijedlozima stranaka odlučuje bez dostavljanja na odgovor, a sve sporne činjenice sud utvrđuje iz podnesaka i priloženih isprava (članak 7. stavak 1. OZ-a).

Iz navedenog je zaključiti da nema zapreke da Općinski sud u Osijeku- pred kojim je pokrenut parnični postupak (članak 340. stavak 2. OZ-a) i kojem je prijedlog za osiguranje privremenom mjerom ranije podnesen, o istome odluči bez dostave na očitovanje protivniku

osiguranja. Predmetni prijedlog, koji je kasnije podnesen, trebalo je odbaciti kao nedopušten, budući da je zaista ostvaren subjektivni i objektivni identitet predmetnog zahtjeva i zahtjeva istaknutog uz tužbu podnesenu Općinskom sudu u Osijeku, u predmetu P-11/2023.

S druge strane, parnični se postupak pokreće tužbom (članak 185. stavak 1. ZPP-a), taj je postupak kontradiktoran te se svakoj stranci daje mogućnost izjašnjavanja o zahtjevima i navodima protivne strane (članak 5. stavak 1. ZPP-a). Pokretanje parničnog postupka nije isto što i postojanje parnice. Odredbom članka 194. stavka 1. ZPP-a je propisano da parnica počinje teći dostavom tužbe na odgovor tuženiku.

Po stavu ovog suda, u postupku osiguranja nema mjesta supsidijarnoj primjeni odredbe članka 194 stavka 1. ZPP-a. Trenutak dostave tužbe na odgovor tuženiku odlučan je isključivo za ocjenu osnovanosti prigovora dvostruke litispendencije u parničnom postupku, ali ne i u postupku osiguranja, iz razloga koji su već izneseni u ovom obrazloženju. Zbog toga se i žalbeni navodi ukazuju neosnovanima.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-50/2024-2 od 7. ožujka 2024.

87

832.1

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 80.

Članak 80.b

Članak 290. stavak 2.

Upisom, odnosno uknjižbom založnog prava radi osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja, protivnik osiguranja ne ostaje bez doma pa je prigovor prava na dom u postupku osiguranja upisom založnog prava na nekretnini neosnovan.

„Protivnik osiguranja u žalbi ističe i prigovor prava na dom, međutim, istome je za odgovoriti da u ovoj ovršnoj stvari sud nije donio rješenje o ovrsi na nekretnini koje se u smislu odredbe članka 80. OZ-a provodi zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenoga prodajom. Isto tako, upisom, odnosno uknjižbom založnog prava radi osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja, protivnik osiguranja ne ostaje bez doma pa je prigovor prava na dom u postupku osiguranja upisom založnog prava na nekretnini neosnovan. Navedeni prigovor žalitelj može s eventualnim uspjehom isticati tek ukoliko bude određena ovrha na nekretninama.

Nadalje, ističe se da je predlagatelj osiguranja predmetni prijedlog radi osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja podnio 17. svibnja 2023. pa se u odnosu na istog primjenjuje Ovršni zakon („Narodne novine“, broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22; dalje: OZ) kojim je u članku 290. stavku 2. OZ-a propisano da se na osiguranje tražbine ne primjenjuju odredbe toga zakona o nedopuštenosti ovrhe na nekretnini iz članka 80.b tog Zakona.

Dakle, prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem pravilnom primjenom citiranih zakonskih odredbi odredio predloženo osiguranje na temelju i sukladno navedenim ovršnim ispravama.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-573/2023-2 od 27. listopada 2023.

88

832.12

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI > PRETPOSTAVKE ZASNIVANJA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, i 131/20 i 114/22)

Članak 23. točka 5.

Članak 28.

Članak 75. stavak 1.

Članak 80.b

Članak 290.

Članak 296.

Članak 297. stavak 1.

Kada se prijedlog za ovrhu na nekretnini temelji na presudi kao ovršnoj ispravi, ovrhovoditelj nije dužan uz prijedlog za provedbu ovrhe dostaviti suglasnost ovršenika za provedbu ovrhe na jedinoj nekretnini, niti dostavljati isprave kojima bi se dokazalo da ovršenik ima drugu nekretninu podobnu za stanovanje.

„Predmet ovog postupka je prijedlog predlagatelja osiguranja G. S. K. G. d.o.o., protiv protivnika osiguranja Z. Š., radi osiguranja novčane tražbine prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja, temeljem ovršne isprava- pravomoćne i ovršne presude Općinskog suda u Zlataru, poslovni broj Povrv-513/13 od 16. siječnja 2015.

Postupak osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja, o kakvom je ovdje riječ, reguliran je odredbama članka 295. – 298. OZ-a pa tako:

- na osnovi ovršne isprave kojom je utvrđena novčana tražbina predlagatelj osiguranja ima pravo tražiti osiguranje te tražbine zasnivanjem založnoga prava na nekretnini protivnika osiguranja (članak 296. OZ-a),

- dok je odredbom članka 297. stavka 1. OZ-a propisan način zasnivanja založnog prava tako da se na nekretnini upisanoj u zemljišnoj knjizi založno pravo zasniva uknjižbom.

Iz prednjeg slijedi da u postupku osiguranja ove vrste ovršni sud donosi rješenje o osiguranju kojim, pod uvodno navedenim pretpostavkama, određuje prisilno zasnivanje založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja uknjižbom tog prava u zemljišne knjige.

Prvostupanjski sud je utvrdio da su za osiguranje novčane tražbine prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretninama navedenim u prijedlogu ostvarene propisane zakonske pretpostavke jer je prijedlog sukladan i utemeljen na ovršnoj ispravi, a nekretnine predstavljaju vlasništvo protivnika osiguranja.

Dakle, temeljna pretpostavka za donošenje takvog rješenja je postojanje ovršne isprave kojom je utvrđena novčana tražbina predlagatelja osiguranja koja se osigurava.

Ovršna isprava je, među ostalim, ovršna javnobilježnička odluka (članak 23. točka 5. OZ-a) a ista stječu svojstvo ovršnosti pod pretpostavkama iz članka 28. OZ-a.

U ovom slučaju, pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da nije bilo pravno odlučnih zapreka za donošenje pobijanog rješenja te je pravilno primijenio naprijed citirane zakonske odredbe donoseći pobijano rješenje, obzirom da se, sukladno citiranoj odredbi članka 290. OZ-a, na osiguranje tražbine ne primjenjuju odredbe OZ-a o nedopuštenosti ovrhe na nekretnini iz članka 80.b OZ.

U odnosu na žalbene navode da predlagatelj osiguranja nije dostavio suglasnost iz odredbe članka 75. stavka 5. OZ-a za navesti je da je na sastanku predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanog dana 31. ožujka 2021. usvojen zaključak da u slučaju kada se prijedlog za ovrhu na nekretnini temelji na presudi kao ovršnoj ispravi, ovrhovoditelj nije dužan uz prijedlog za provedbu ovrhe dostaviti suglasnost ovršenika za provedbu ovrhe na jedinoj nekretnini, niti dostavljati isprave kojima bi se dokazalo da ovršenik ima drugu nekretninu podobnu za stanovanje.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-731/2023-2 od 27. listopada 2023.

89

832.21

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > SUDSKO I JAVNOBILJEŽNIČKO ZALOŽNOPRAVNO OSIGURANJE NA TEMELJU SPORAZUMA STRANAKA > SUDSKO OSIGURANJEN OVČANE TRAŽBINE ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA TEMELJU SPORAZUMA STRANAKA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 296.

Činjenica da je nekretnina upisana na treću osobu kao prethodnog vlasnika (fiducijara) ne sprječava ovrhu protiv potonjeg vlasnika (fiducijanta) pa samim time moguće je i prisilno zasnivanje založnog prava kao mjera osiguranja iz članka 296. OZ-a.

„Pobijanim prvostupanjskim rješenjem:

"Odbija se prijedlog predlagatelja osiguranja za prisilno zasnivanje založnog prava podnesen ovom sudu 11. kolovoza 2023. kao nedopušten."

Prvostupanjski sud donosi pobijano rješenje smatrajući da postojanje fiducije na predmetnoj nekretnini predstavlja zapreku za sudsko prisilno zasnivanje založnog prava na nekretnini, a to stoga što smatra da je trenutno vlasnik nekretnine fiducijar kao sadašnji vlasnik, dok je fiducijant, odnosno protivnik osiguranja iz ovog postupka tek mogući budući vlasnik.

Slijedom navedenog, prvostupanjski sud smatra kako bi prethodno uspostavljena fiducija, a upravo radi osiguranja tražbine fiducijara, prijenosom vlasništva bila u suprotnosti sa samim institutom osiguranja novčane tražbine osnivanjem prisilnog založnog prava na nekretnini dok se još ne zna hoće li potonji vlasnik ujedno ponovno postati sadašnji vlasnik.

Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je protivnik osiguranja potonji vlasnik predmetne nekretnine dok je prethodni vlasnik sada V. K., no to ne znači da se na potonjem vlasništvu protivnika osiguranja ne može provesti osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava. Naime, prema odredbi članka 319. OZ-a protivnik osiguranja odnosno potonji vlasnik ovlašten je, bez pristanka predlagatelja osiguranja odnosno prethodnog vlasnika prenesenu nekretninu opteretiti hipotekom u korist nekog drugog vjerovnika, osim ako zabrana opterećenja od strane protivnika osiguranja nije zabilježena u zemljišnoj knjizi na temelju sporazuma iz članka 310. stavka 1. istog Zakona ili naknadnog sporazuma stranaka sastavljenog na jedan od načina predviđenih za sklapanje toga sporazuma. Zasnivanje hipoteke iz stavka 1. Ovoga članka ne oduzima pravo predlagatelju osiguranja da s nekretninom raspolaže kao da hipoteka na njoj nije upisana a iz iznosa dobivenog prodajom nekretnine najprije će se namiriti tražbina predlagatelja osiguranja, a zatim tražbina hipotekom osiguranog vjerovnika dok će preostali iznos javni bilježnik predati protivniku osiguranja odnosno potonjem vlasniku. Dakle, iz citiranog zakonskog propisa vidljivo je da je potonji vlasnik ovlašten bez pristanka prethodnog vlasnika nekretninu na koju je upisan kao potonji vlasnik opteretiti hipotekom za korist drugog vjerovnika pa kada je to ovlašten učiniti osnivanjem dobrovoljne hipoteke tada je moguće to njegovo potonje vlasništvo opteretiti osnivanjem prisilnog založnog prava u smislu odredbe članka 296. OZ-a. Također iz odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III-3303/2008 od 30. rujna 2010. proizlazi da je u slučaju ovrhe protiv predlagatelja osiguranja odnosno prethodnog vlasnika predmet ovrhe "pravo" koje je predlagatelj osiguranja stekao na predmetu osiguranja te predmet ovrhe ne bi bio predmet prava vlasništva (nekretnina ili pokretnina) koje je preneseno na fiducijara, fiducijant bi svakako imao pravo istaknuti izlučni prigovor u ovrsi koju bi pokrenuo treći nad predmetom osiguranja kao da je predlagatelj osiguranja njegov punopravni ovlaštenik. Također prema pravnom stavu koji je zauzet na Zajedničkom sastanku predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda od 12. travnja 2016. predmet ovrhe u slučaju fiducijarnog vlasništva je imovinsko pravo, a ne nekretnina i u postupku ovrhe protiv fiducijarnog vjerovnika vrijednost prava se utvrđuje prema visini osigurane tražbine, a dosudom prava fiducijarnog vjerovnika na kupca prelazi tražbina osigurana ugovorom o fiduciji i tražbina iz osnovnog pravnog posla. Kada se radi o postupku ovrhe protiv fiducijarnog dužnika vrijednost prava se utvrđuje procjenom vrijednosti nekretnine umanjena za iznos osigurane nenamirene tražbine. Dakle, iz naprijed navedenog po ocjeni ovoga suda proizlazi da činjenica što je nekretnina upisana na treću osobu kao prethodnog vlasnika (fiducijara) ne sprječava ovrhu protiv potonjeg vlasnika (fiducijanta). S obzirom da je moguća ovrha na nekretnini potonjeg vlasnika samim time moguće je i prisilno zasnivanje založnog prava kao mjera osiguranja iz članka 296. OZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-903/2023-2 od 12. prosinca 2023.

90

832.621

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > PRIVREMENE MJERE > PRIVREMENE MJERE RADI OSIGURANJA NENOVČANE TRAŽBINE > PRETPOSTAVKE ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13 i 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 305.

Čak i da je protivnik osiguranja osoba s prebivalištem u inozemstvu i da bi se zato tražbina predlagatelja osiguranja imala ostvariti u inozemstvu, u situaciji kada je protivnik osiguranja osoba koja ima prebivalište u državi članici Europske unije (kao što je to u ovom konkretnom slučaju riječ), treba imati u vidu da je riječ o jedinstvenom pravnom poretku. Zato, činjenica što protivnik osiguranja koji je vlasnik predmetne brodice, ima prebivalište u Republici Mađarskoj nije sama po sebi relevantna za to da se tražbina ima ostvariti u inozemstvu. U takvoj situaciji protivnik osiguranja koji ima prebivalište u inozemstvu doveo bi se u nepovoljniji pravni položaj u odnosu na osobe koje imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, što bi bilo protivno zabrani diskriminacije na temelju državljanstva iz članka 18. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

„U žalbi predlagatelji osiguranja ističu kako se, u konkretnom slučaju, tražbina imala ostvariti u inozemstvu, a sukladno odredbi članka 344. stavka 3. OZ-a, u tom slučaju smatra se da postoji opasnost, odnosno da se opasnost presumira.

Uvidom u ovjereni prijevod dozvole za zastavu jahte utvrđeno je da je registarska luka broda imena K., Savezna Republika Njemačka, kao i da je vlasnik predmetne jahte upravo protivnik osiguranja.

Odredbom članka 344. stavka 1. OZ-a propisano je da se privremena mjera radi osiguranja novčane tražbine može odrediti ako predlagatelj osiguranja učini vjerojatnim postojanje tražbine i opasnost da će bez takve mjere protivnik osiguranja spriječiti ili znatno otežati naplatu tražbine time što će svoju imovinu otuđiti, prikriti ili na drugi način njome raspolagati. U stavku 3. istog članka je propisano da se smatra da opasnost postoji ako bi se tražbina imala ostvariti u inozemstvu.

Međutim, ako se tražbina ima ostvariti u nekoj od država članica Europske unije, kao i Švicarskoj Konfederaciji koja je potpisnica Sporazuma o pridruživanju Ugovoru o funkcioniranju Europske unije („Službeni list Europske unije L 115/49“ 9. svibnja 2009. - dalje: UFEU), primjena te odredbe je protivna zabrani diskriminacije iz odredbe članka 18. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koji se primjenjuje u Republici Hrvatskoj na temelju Ugovora o pristupanju Europskoj uniji („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 2/12, 5/13 i 9/13). Sudovi u Republici Hrvatskoj dužni su nakon 1. srpnja 2013. izravno primijeniti tu ugovornu odredbu iz Ugovora o funkcioniranju Europske unije, bez obzira na sadržaj nacionalnog zakona. Riječ je o hijerarhijski nadređenom izvoru prava, neovisno čak o vremenu pokretanja postupka. Odredba članka 18. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije propisuje zabranu svake nacionalne diskriminacije na temelju državljanstva; ovlaštenici zabrane diskriminacije nisu samo fizičke, nego i pravne osobe koje imaju pripadnost neke države članice. Prema stajalištu Suda Europske unije, zabrana diskriminacije po osnovi državljanstva iz članka 18. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije predstavlja izraz općeg načela jednakosti kao jednog od općih načela prava Europske unije.

Dakle, da bi se opasnost kao uvjet za određivanje privremene mjere mogla presumirati u smislu odredbe članka 344. stavka 3. u vezi sa stavkom 1. OZ-a, predlagatelji osiguranja bi morali učiniti vjerojatnim da protivnik osiguranja imovinu na kojoj bi se imala provesti ovrha ima u inozemstvu te da protivnik osiguranja u vrijeme kad će se protiv njega moći tražiti ovrha u zemlji neće imati imovinu iz koje bi se tražbina mogla namiriti.

Osim toga, čak i da je protivnik osiguranja osoba s prebivalištem u inozemstvu i da bi se zato tražbina predlagatelja osiguranja imala ostvariti u inozemstvu, u situaciji kada je protivnik osiguranja osoba koja ima prebivalište) u državi članici Europske unije (kao što je to

u ovom konkretnom slučaju riječ), treba imati u vidu da je riječ o jedinstvenom pravnom poretku. Zato, činjenica što protivnik osiguranja koji je vlasnik predmetne brodice, ima prebivalište u Republici Mađarskoj nije sama po sebi relevantna za to da se tražbina ima ostvariti u inozemstvu. U takvoj situaciji protivnik osiguranja koji ima prebivalište u inozemstvu doveo bi se u nepovoljniji pravni položaj u odnosu na osobe koje imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, što bi bilo protivno zabrani diskriminacije na temelju državljanstva iz članka 18. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Slijedom navedenog, a budući da predlagatelj osiguranja nisu isticali činjenice o tome da će protivnik osiguranja bez određivanja privremene mjere spriječiti ili znatno otežati naplatu tražbine time što će svoju imovinu otuđiti, prikriti ili na drugi način njome raspolagati, nije učinjena vjerojatnom jedna od pretpostavki iz članka 344. stavka 1. OZ-a koja mora biti (kumulativno) ispunjena da bi sud mogao odrediti privremenu mjeru pa je po ocjeni ovog suda, prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio prijedlog za određivanjem privremene mjere kao neosnovan.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-710/2022-2 od 18. travnja 2024.

91

832.625

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > PRIVREMENE MJERE > PRIVREMENE MJERE RADI OSIGURANJA NENOVČANE TRAŽBINE > OSTALO

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13 i 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22)

Članak 305.

Privremena mjera donesena je na prijedlog tužiteljice protiv tuženika kao protivnika osiguranja, a koji je u vrijeme donošenja i zabilježbe privremene mjere bio upisan u zemljišnoj knjizi kao suvlasnik na spornoj nekretnini, pa iako je ovdje predlagatelj nakon tog upisa stekao pravo vlasništva na suvlasničkom dijelu protivnika osiguranja, to prijedlog za brisanje zabilježbe privremene mjere u ovom postupku i dalje može podnijeti samo protivnik osiguranja u tom predmetu, a to nije žalitelj.

„Suprotno navodima žalbe, i po stavu ovog suda pravilno je prvostupanjski sud primijenio odredbu članka 305. OZ-a kada je prijedlog predlagatelja M. A., kao treće osobe, odbio, jer iz spisa proizlazi, kako to i utvrđuje prvostupanjski sud da je sporna privremena mjera donesena u parničnom postupku koji se vodio po tužbi K. R. protiv tuženika M. K., pa je i privremena mjera donesena na prijedlog tužiteljice protiv tuženika kao protivnika osiguranja, a koji je u vrijeme donošenja i zabilježbe privremene mjere bio upisan u zemljišnoj knjizi kao suvlasnik na spornoj nekretnini, pa iako je ovdje predlagatelj nakon tog upisa stekao pravo vlasništva na suvlasničkom dijelu protivnika osiguranja, to prijedlog za brisanje zabilježbe privremene mjere, u ovom postupku i dalje može podnijeti samo protivnik osiguranja u tom predmetu, a to nije žalitelj.

Neosnovani su navodi i tvrdnje žalitelja da bi on kao slijednik protivnika osiguranja stekao ovlaštenje u njegovo ime podnijeti prijedlog za brisanje sporne zabilježbe privremene mjere u ovom postupku, jer žalitelj je suvlasničke dijelove na spornoj nekretnini stekao temeljem pravnog posla - ugovora o kupoprodaji, dakle neovisno o ovom parničnom

postupku, pa i brisanje zabilježbe privremene mjere mora tražiti i ostvariti izvan ovoga postupka.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-2922/2023-2 od 5. ožujka 2024.

92

9

OSTALA PRAVNA PODRUČJA

*Zakon o stečaju potrošača
(NN 100/15, 67/18 i 36/22)*

Članak 2. stavak 1.

Članak 4. stavak 2.

Pravno je odlučno da se ZSP primjenjuje na odnose u koje su potrošači stupili s trgovcima s kojima zaključuju pravne poslove na tržištu, a ti pravni poslovi koje su sklopili ne ulaze u područje njihove profesionalne djelatnosti.

„S pravom u žalbi vjerovnica ističe kako je u konkretnom slučaju prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbe članka 2. stavka 1. i članka 4. stavka 2. ZSP-a.

Odredbom članka 2. stavka 1. ZSP-a propisano je da je cilj tog Zakona poštenog potrošača osloboditi od obveza koje preostanu nakon unovčenja njegove imovine i raspodjele prikupljenih sredstava vjerovnicima (oslobođenje od preostalih obveza).

Potrošačem se u smislu odredbe članka 4. stavka 2. ZSP-a smatra svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao ili djeluje na tržištu izvan svoje trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti.

Dakle, ovdje je odlučna zakonska definicija potrošača iz članka 4. stavka 2. ZSP-a te je prema toj definiciji nedvojbeno da je intencija zakonodavca bila da se od obveza oslobađaju fizičke osobe i to prvenstveno za obveze vezane uz njihovo djelovanje na tržištu ili u vezi s tim djelovanjem ili obveze nastale u okviru njihove djelatnosti (obveze iz djelatnosti koju obavlja ili je obavljala) pod pretpostavkama propisanim ZSP-om.

To nadalje znači da je pravno odlučno da se ZSP primjenjuje na odnose u koje su potrošači stupili s trgovcima s kojima zaključuju pravne poslove na tržištu, a ti pravni poslovi koje su sklopili ne ulaze u područje njihove profesionalne djelatnosti.

Kako je u konkretnom slučaju riječ o osnovi koja proizlazi iz pravomoćnog rješenja donesenog u ovršnom postupku, to znači da se ta osnova nikako ne može smatrati pravnim poslom potrošača i trgovca, a koji ne ulaze u područje profesionalne djelatnosti potrošača.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-764/2024-3 od 15. ožujka 2024.

93

9

OSTALA PRAVNA PODRUČJA

*Zakon o stečaju potrošača
(NN 100/15, 67/18 i 36/22)*

Članak 77. stavak 1.

Članak 25.

Budući se potrošač ne može osloboditi zakonske obveze doprinositi za uzdržavanje djece, ne može se osloboditi niti obveze Republici Hrvatskoj vratiti ono što je ona platila za njega jer on nije izvršavao svoju zakonsku obvezu uzdržavanja, te se ne radi o potrošačkom odnosu u smislu ZSP-a već ova obveza predstavlja obvezu iz obiteljskih odnosa na što ukazuje i odredba članka 319. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, 98/19 i 47/20).

„Žaliteljica u žalbi ističe da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je oslobodio potrošača od obveze u odnosu na vjerovnika Republiku Hrvatsku te se poziva na odredbu članka 77. ZSP-a navodeći kako se radi o tražbini na ime uzdržavanja djeteta koja je prešla na vjerovnika u smislu odredbe članka 25. Zakona o privremenom uzdržavanju.

Odredbom članka 77. stavka 1. ZSP-a, a koja se sukladno članku 79.o istoga Zakona primjenjuje i u jednostavnom postupku stečaja potrošača, propisano je da se rješenjem o oslobođenju od preostalih obveza potrošač ne može osloboditi: zakonske obveze na uzdržavanje djece, roditelja i drugih osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati, vraćanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili prekršajem, naknade štete nastale kaznenim djelom ili prekršajem te naknade štete zbog smrti ili teže tjelesne ozljede.

Odredbom članka 25. Zakona o privremenom uzdržavanju („Narodne novine“, broj 92/14) propisano je da isplatom iznosa privremenog uzdržavanja, Republika Hrvatska stupa u pravni položaj djeteta i na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja, sa svim sporednim pravima.

Budući se potrošač ne može osloboditi zakonske obveze doprinositi za uzdržavanje djece, ne može se osloboditi niti obveze Republici Hrvatskoj vratiti ono što je ona platila za njega jer on nije izvršavao svoju zakonsku obvezu uzdržavanja, jer se ne radi o potrošačkom odnosu u smislu ZSP-a već ova obveza predstavlja obvezu iz obiteljskih odnosa na što ukazuje i odredba članka 319. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, 98/19 i 47/20). Ovakav stav zauzet je od strane Vrhovnog suda Republike Hrvatske u rješenju poslovni broj Rev-609/2021 od 17. studenoga 2021.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2325/2023-2 od 5. prosinca 2023.